

NAUK NEDELJSKEGA REFERENDUMA

Referendum je torej propadel. Nekaj po eni uri popolnoči je v ponedeljek notranje ministrstvo v Rimu uradno sporočilo, da se je ljudskega glasovanja udeležilo le 49,6 odstotka upravičencev, kar pomeni, da referendum nima nobene veljave. Volilni zakon za poslansko zbornico zato ohranja vso svojo veljavo. To pomeni, da se 75 odstotkov poslancev izvoli po večinskem sistemu - v vsakem okrožju je izvoljen kandidat, ki prejme največ glasov - ostalih 25 odstotkov pa po proporcionalnem sistemu - tu pa prihajajo do izraza politične stranke. V rimski poslanski zbornici je skupno 630 poslancev.

Ob takem volilnem izidu, ki gotovo pomeni presenečenje za vso italijansko politično plast in jo naravnost sila h globljemu razmišljanju, moramo najprej podčrtati, da smo slovenski volilni upravičenci v Italiji ves čas volilne kampanje upravičeno kazali dokajšnje nezanimanje za napovedano volilno preizkušnjo. Nihče namreč ne more zamisliti, če smo ob tem referendumu bili morda le radovedni opazovalci. Prav dobro smo se zavedali, kako je italijanski politični razred spet zamudil priložnost, da bi vsaj pomislil, kako bi bilo nujno tako ali drugače z zakonom urediti vprašanje izvolitve slovenskega manjšinskega zastopstva v rimski osrednji zakonodajni zbor, to je v parlament. Nič čudnega zato ni, če so slovenski volilci v nedeljo, 18. t.m., povečini ostali doma in jih torej ni bilo na voliščih. Očitno je tudi to bila oblika našega protesta, ki ne bi smela iti mimo tistih, ki se jih tiče.

Pobudniki nedeljskega ljudskega glasovanja so bili in so verjetno še vedno prepričani, da Italija nima učinkovite in stabilne vlade, ker zlasti manjše politične stranke onemogočajo oblikovanje širokih in trdnih parlamentarnih večin. Mnogi pa so prepričani, da je to le delna resnica.

"Če smo se morali o tako kočljivem, a za demokracijo bistvenem vprašanju izreči z referendumom, je to posledica dejstva - je napisal milanski *Corriere della sera* - da vladajoči strankarski sistem (tako imenovana partitokracija), ki je dejansko brez strank, ni znal ali hotel izvesti institucionalnih in volilnih reform, ki bi mogle demokratično usklajevati zahteve tistega, ki je na oblasti, z zahtevami po pravičnem zastopstvu volilnega zbora, torej širokih ljudskih množic".

Naj bo kakorkoli, je jasno, da je nedeljska volilna preizkušnja gotovo zelo zgovorno pokazala, da obstaja velik razkorak med politiko in tistimi, ki so njen predmet, to je ljudstvom. Razkorak postaja dejansko vedno večji tudi morda zato, ker politiki prepogosto zahtevajo, naj bi ljudje na referendumih reševali tudi probleme, ki jih kratko malo ne razumejo. Marsikdo se zato popolnoma upravičeno vpraša, zakaj in čemu sploh imamo poslance in senatorje, ki smo jim na volitvah zaupali nalogo, da v našem imenu na pristojnih mestih urejajo tudi najbolj kočljive in zapletene probleme. Sami pa tudi imajo vsa potrebna sredstva za globljo preučitev problemov in za njihovo ustrezno reševanje.

Pravo mesto za odobritev potrebnih reform je gotovo parlament. To je po našem glavni nauk, ki izhaja z nedeljskega referenduma. Sicer ima Italija tudi mnogo priložnosti, da se ozre okrog sebe in spozna, kako druge dežele urejajo taka in podobna vprašanja.

DRAGO LEGIŠA

POGOVOR Z DOPISNIKOM, KI SE JE VRNIL IZ ČRNE GORE

SRBI MORAJO OBRAČUNATI Z DIKTATORSKIM REŽIMOM

DRAGO LEGIŠA

**Po kateri poti si v tako
kočljivem trenutku sploh
prišel v Črno goro?**

Na prvi pogled se zdi, da je to banalno vprašanje, a ni tako. Načrt je bil, da poletimo iz Benetk najprej v Rim in od tam v Dubrovnik. A se je že tu zataknilo, saj smo iz Rima najprej morali v Zagreb, kjer smo prespali in od tam smo naslednji dan poleteli v Dubrovnik, odkoder pa smo s taksijem odšli do meje in tam vzeli drugi taksi, ki nas je odpeljal v Podgorico.

Kakšen je bil prvi vtis?

V Črni gori sem bil že pred dvema letoma, tudi takrat za radio Trst A. Tokrat so bili ljudje bistveno bolj samozavestni; sicer so bili zaskrbljeni, a so imeli za prihodnost neko vizijo in tudi upanje, da se bo vsa zadeva le obrnila v neko boljšo smer. Pred dvema letoma pa si čutil, da jih bremeni teža Zvezne republike Jugoslavije in da so tudi brez prijateljev.

Kot državljani "agresorske" države, kakršna je Italija, članica NATO, si imel težave pri opravljanju svojega dela?

Najprej moram povedati, da meje Črne gore še vedno nadzoruje policija, ki je zvesta predsedniku republike Djukanoviću. Sam predsednik Djukanović je povabil predstavnike tujega tiska, ki so bili izgnani iz Srbije, naj pridejo v Črno goro, ker se je zavedal, da je njegov politični obstoj odvisen od integracije Črne gore v zahodni svet. Jasno je, da je čim večja prisotnost tujih novinarjev v njegovem interesu. Dobro so nas sprejeli, od meje naprej nismo imeli težav. Kot ekipa RAI nismo imeli problemov, nekateri pa so jih imeli. Gre za merjenje moči med policijo in vojsko. Vojska ustrahuje, kolikor pač more. Kolegici dnevnika *La Repubblica* so zaplenili vse, od zapiskov do osebnega računalnika, ekipi ZDF so zaplenili ves material in opremo, ekipi BBC-ja tudi, Špancem tudi. Dejstvo pa je, da moraš biti oprezen, in tudi to je res, da smo večkrat novinarji radi sami protagonisti, kar ni najbolj pametna stvar.

Kako si razlagaš beograjski poseben tretma z Italijo, četudi letala s smr-

Kolega in prijatelj Fabio Gergolet se je pred kratkim vrnil iz Črne gore, kamor je bil odpotoval kot posebni dopisnik slovenskega uredništva radiotelevizije RAI kmalu potem, ko je kosovska kriza z napadom Atlantskega zavezništva na Zvezno republiko Jugoslavijo dosegla višek. Fabio Gergolet ima z dogajanjem na Balkanu bogate izkušnje, saj je bil za svojo matično hišo že dopisnik v Bosni. Zaposlili smo ga za pogovor, saj je njegovo pričevanje za naše bralce gotovo zanimivo in pomembno. Že vnaprej se mu zahvaljujemo, da je sprejel našo prošnjo za pogovor.

tonosnim tovorom prihajajo iz oporišč v Italiji?

Italija je imela v zgodovini poseben odnos do Balkana. Srbi sami imajo Trst in Italijo za svoje okno v svet. Zato me ne preseneča, da je Italija edina poleg Grčije v Beogradu ohranila odprto ambasado, da je kolega Remondino po napadu lahko ostal v Srbiji. Mimogrede: Remondino dela v zares težkih razmerah in mu ne zavidam. Z novinarskega stališča pa je zanimivo pogledati predvsem na razlike v tretmaju, ki ga je deležna javna italijanska televizija, in kakršnega so deležne druge, zasebne televizije. Santoro je lahko za svojo oddajo *Moby Dick* delal, se premikal in razpolagal s sredstvi, kakršnih Remondino nima... Vem tudi, da je določen del italijan-

ske politike zelo naklonjen srbskemu lobiju in očitno je ta močnejši.

Znana italijanska revija Limes, ki je posvetila posebno številko "Kosovu in Italiji v vojni" - tako beremo na prednji platnici - piše, da je Črna gora "na robu odceplitve". Kaj meniš o tem?

Črna gora je *de facto* že odcepljena. Več kot leto in pol v Podgorici ne sprejemajo legitimnosti jugoslovanske vlade, ki jo vodi Momir Bulatović, eden izmed načelnikov treh črnogorskih klanov. Ko govorim o klanu, ne mislim na slabšalni pomen besede, ampak na dejstvo, da imajo v Črni gori urejeno družbo po tribalnem sistemu. In spet poudarjam, da to ni v slabšem smislu. Črna gora se mora sedaj odločiti, pravzaprav je Srbija na potezi, ko se mora odločiti, kaj naj stori s to uporno republiko. Sveža je vest, da so v Beogradu odredili aretacijo Novaka Kilibarde, črnogorskega podpredsednika, ki sem ga intervjuval; lahko zagotovim, da je moder politik. Ne zato, ker je pro-zahodno usmerjen, ampak zato, ker je normalen. Ker se zaveda, da je v Črni gori potrebno sožitje, pa čeprav je bil tudi sam pred časom pro-srbsko usmerjen. V Črni gori živi deset odstotkov Srbov, dvajset odstotkov pa muslimanov in Albancev. Zaveda se, da morajo le-ti imeti svoje pravice, živeti v sožitju s Črnogorci. Sklep o njegovi takojšnji aretaciji je ponovno zaostrovanje konfrontacije. Od Zahoda je odvisno, če bo pustil, da se bo v Črni gori ponovilo, kar se je prej v Bosni in sedaj na Kosovu, že jutri pa lahko v Vojvodini.

STRAN 16

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

**POMAGAJMO TRPEČIM
IN PREGANJANIM!**

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrodelne organizacije.

NOVI GLAS

02 Vida Valenčič
KAKŠNO VLOGO IMA DANES NATO?

03 Drago Legiša / intervju
JOŽE ŠKERK

06 Matjaž Rustja
NARODNE VREDNOTE DANES

07 Bogdan Pogačnik
DETELOVA JANTARSKA ZVEZA

10 Harjet Dornik
DAN DRUŽINE NA PLEŠIVEM

12 Marjan Drobež
10. PRIMORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI

12 Jurij Paljk
O ROJSTVU

14 Mara Petaros
SPET SO PRED NAMI DAVČNE PRIJAVE

15 Igor Cotič / pogovor
TANJA PETEANI O KŠD VIPAVA

16 Osnovna šola P. Butkovič Domen, Sovodnje
"GOSTILI SMO OTROKE IZ WALES"

SVET OKROG NAS

OB 50-LETNICI USTANOVITVE

KAKŠNO VLOGO IMA DANES NATO?

VIDA VALENCIČ

O Severno-atlantskem zavezništvu se danes veliko govori. Če ne bi izvenelo neokusno, bi lahko zapisali, da smo priče šaljivemu naključju: meseca aprila se namreč ujemata petdesetletnica ustanovitve zavezništva in vojaški napad na ZR Jugoslavijo. To naključje nam pravzaprav omogoča, da lahko tudi razmišljamo o vlogi tega vojaškega zavezništva, ki iz desetletja v desetletje zadobiva nove razsežnosti, ob katerih se porajajo številna vprašanja in seveda številni protislovni odgovori.

Današnje zavezništvo ni več to, kar je bilo ob ustanovitvi. Tedaj je predstavljalo protiutež drugemu svetovnemu bloku pod vodstvom Sovjetske zveze. Če je NATO v obdobju hladne vojne imel natančno določeno nalogo, to je obvarovanje celotnega zahodnega sveta pred osvajalnimi težnjami skupnega komunističnega nasprotnika, tako fizičnimi kot ideološkimi, je danes takšno izražanje izgubilo takratno veljavo. NATO je otrok hladne vojne, njegov pomen pa je v takratnem obdobju prerasel vojaške interese. Priznati je treba, da je hladna vojna s svojo najbolj neposredno posledico - večno opreznostjo - spodbudila v zahodni Evropi tudi integracijske procese, ki temeljijo na skupnih interesih. Zahodna Evropa je bila enovita, razvijala se je povezovanje med državami, ki se ni omejevalo zgolj na vojaško področje, marveč je preraslo v širši gospodarsko-politični krog.

NATO je temelj in okvir ameriške navzočnosti v Evropi; četudi so besede še tako hude, morda je res, da se Amerika nekako želi polastiti Evrope (če že ne drugje, pa vsaj na gospodarskem področju). V obdobju hladne vojne je stopalo v ospredje izoblikovanje varnostne identitete Evrope. Severno-atlant-

sko zavezništvo je z ZDA na čelu predstavljalo za Zahod budnega očeta. O očetih pa se rado govori, da lahko postanejo posesivni in NATO ni izvzet. Njegova posesivnost je prišla jasno na dan v zadnjih letih. Evropa je seveda zelo slabotna hči, saj ni izoblikovala zadostne samozavesti, da bi se lahko uprla nadvladi; zato pa jo očetovska roka ZDA še bolj stiska. Evropa je morda naredila največjo napako, ko je Združenim državam prepustila celotno obrambo lastnega teritorija, ker ni bila in še danes ni dovolj močna in složna, da bi se sama branila. Posredno je s tem pooblastila Ameriko, da kroji njeno zunanjo politiko. Izoblikovanje neke skupne politične (in posledično tudi varnostne) identitete bi zato preobrazilo ne samo evropske organizacije, temveč tudi NATO. Evropa ne bi potrebovala več zaščitniškega objema ZDA, NATO pa bi se lahko - in delno se je že - preoblikoval v mednarodno silo, ki bi bila na razpolago Organizaciji združenih narodov za opravljanje njenih nalog. Smisel take organizacije pa je predvsem obramba človekovih pravic.

Severno-atlantsko zavezništvo bi v takih razmerah predstavljalo povezavo med državami, in ne bi bilo več povezovalni organ v boju proti "sovražniku", pač pa organizirano sodelovanje v varovanju pred morebitnimi nestabilnostmi. In kršenje človekovih pravic je prav gotovo znak velike nestabilnosti oz. odsotnosti demokracije.

Severno-atlantsko zavezništvo bi lahko v bodoče nad-

zorovalo in spremljalo različne napetosti, ki bi lahko ogrožale spoštovanje človekovih pravic. Za vsemi temi napetostmi je lahko seveda cela vrsta razlogov, saj stabilnost lahko zamajajo gospodarske, socialne in politične težave. Tipičen primer je lahko Rusija, ki se še ni demokratizirala in je v nepopisnih gospodarskih, socialnih in političnih težavah. Bistvenega pomena bo seveda tkanje novih odnosov z Rusijo, ki so se zaradi znanih dogodkov pošteno ohladili. Na poti v novo tisočletje pa bi največjo spremembo gotovo predstavljalo predvsem postopno oblikovanje širšega evropskega zavezništva, v katerega bi se postopno vključevale države nekdanjega vzhodnega bloka. Nastajali bi novi odnosi med državami, ki bi verjetno zapečatili konec obdobja bipolarizma. Zasluga ne bi seveda pripadla zavezništvu, ampak Evropi, ki bi se končno lahko postavila na noge. Seveda bi to pomenilo predvsem, da bi bila sposobna sama skrbeti za lastno obrambo in varnost. Prav gotovo predstavlja vojna na Kosovu nekakšno preizkušnjo za oblikovanje skupnih odločitev v zunanji politiki v dobrobit vseh evropskih držav. Do tega pa je še daleč.

POZIV SSO ZA POMOČ ŽRTVAM VOJNE

Svet slovenskih organizacij vabi člane in pripadnike naše narodne skupnosti, da se vključijo v mednarodno akcijo v korist žrtev kosovskih spopadov. SSO spodbuja zlasti širokogradno pomoč nedolžnim otrokom in ostarelim, ki prenašajo najhujše posledice krize na Balkanu. SSO daruje milijon lir v sklad Karitasa, ki je vključen v človekoljubno delo v korist beguncev in ubežnikov ter vabi Slovence v Italiji, naj podprejo delo humanitarnih organizacij predvsem s finančnimi prispevki.

ZASEDANJE ZVEZE FISC

PO ZBOROVANJU V FAENZI

ANDREJ BRATUŽ

Prostrana in ravninska pokrajina Emilije-Romagne je polna prijetnih in zanimivih središč, ki so tudi turistično zanimiva. Mesta in mesteca (ne mislim pri tem na razvpita obmorska letovišča) dajejo vsemu svoj posebni pečat. Zgodovina - zlasti srednjeveška - nam odpira nove razsežnosti in obzorja zlasti na področju kulture in umetnosti. Človek se tu lahko mirno zamisli v preteklost, ki pa se nekje spaja s sedanjostjo. Vse to kaže tudi mesto Faenza (v pokrajini Ravenna), kjer so na veličastnem in obenem asketskem pročelju srednjeveške katedrale (na sliki) vklesani znani Dantejevi verzi, ki pojejo o sv. Petru Damianiju, ki je prav v tem mestu več časa študiral in deloval in je tu tudi pokopan v stolnici. Naj še povemo, da je Faenza mesto, ki je zelo znano po keramični umetnosti in obrti (ima tudi svoj zanimivi tovrstni muzej).

Zborovanje zveze FISC je posebej organiziral katoliški tednik Il Piccolo iz Faenze, ki prav letos praznuje svojo stoletnico. Ob tem so pred kongresno dvorano postavili razstavo številnih glasil, med katerimi je bil tudi naš list.

Prvi večer 15. t.m. je bila slovesna otvoritev v mestni dvorani. Na sporedu je bil tudi koncert v katedrali, ki pa je odpadel. Sledil je program s predavanji in okroglo mizo. Kot že zadnjič napovedano, je bilo zasedanje zveze italijanskih katoliških tednikov (v

to je včlanjen tudi naš tednik) posvečeno problemu priseljencev oz. imigracije. Vse to je zlasti v uvodnem posegu prikazal novi vsedrjavni predsednik zveze FISC Vincenzo Rini iz Cremona.

Glavni del programa tega zborovanja je bil v petek, 16. t.m. Zasedanju je predsedoval kardinal Pio Laghi, prefekt Kongregacije za katoliško vzgojo. Poleg njega sta spregovorila še msgr. Luigi Petris, ki vodi neko ustanovo za priseljence, ter duhovnik Bruno Mioli iz iste ustanove. Glavno tezo pa je imel prav kardinalov govor. V začetku je cerkveni dostojanstvenik dejal, da živimo danes v zelo kompleksnem obdobju (v pravem pomenu "spremembe dobe"). Odnosi med narodi in kulturami se odločno množijo, kar dokazujejo tudi izrazi kot globalizacija ali mundializacija. Ne samo, spreminjanje in mešanje narave in kultur je danes pravi planetarni pojav. Vse to imenujemo tudi mul-

tikurnost, multietničnost, pluralistično družbo itd. Pred nekaj meseci je npr. OZN izdala poročilo o izredno kritičnem položaju cele vrste narodov s tretjega sveta, katerih pripadniki se danes preseljujejo na bolj razvita področja, posebno v Evropo.

Kard. Laghi je nato prikazal mobilnost podjetnikov, študentov, kulturnikov, še zlasti pa selitve celih množic prebivalstva na druge celine v iskanju boljšega življenja. Za nekatere je to izziv, za druge nova možnost, za tretje pa nujnost. Še posebno je pereč pojav nezakonitega priseljevanja, ki ga je treba seveda urediti.

Kard. Laghi je še zlasti pri tem prikazal vlogo Evrope. Težko je povezati razne duše, ki danes sestavljajo staro celino. Pri tem pa igra svoje še strah in skrb za lastno nacionalno identiteto in to posebno v današnji Evropi, kjer se različne narodnosti skušajo integrirati, ne pa utopiti. Gotovo je danes Evropa pri stan takih beguncev prav zato, ker ima visok družbeni razvoj in blagostanje. In zato je treba vsemu temu pomagati na primeren način in s solidarnostjo vseh.

Veliko pričakovanje je bilo za popoldansko zasedanje, na katerem bi morala nastopiti tudi ministrica za notranje zadeve Rosa Russo Jervolino, ki pa so jo zadržale na predsedstvu vlade v Rimu neodložljive zadeve, povezane z vojno na Kosovu. Zadnji dan zasedanja pa je vodil kardinal Achille Silvestrini, prefekt Kongregacije za vzhodne Cerkve. Sodeloval je tudi podpredsednik evropskega parlamenta Renzo Imbeni.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

VOJNA NAS SILI V VEČJO ČLOVEČNOST

Vojna na ozemlju Zvezne republike Jugoslavije je z begunci in uničenjem že povzročila ogromno razdejanje. Razdejanje je tako veliko, da bo vplivalo tudi na širša območja in obremenilo razvojne procese. Vsaka večja vojna žal deluje na tak način, v glavnem le jemlje in če kaj plodnega podeli, je to nova izkušnja in po možnosti večja človečnost, ki naj bi v bodoče preprečila podobne katastrofe. Obremenjevalnega učinka vojne pa se je nujno zavedati, sicer je škoda še večja.

Izvedenci trdijo, da z vojno na Balkanu Združene države Amerike v bistvu podrejajo Evropo. Kako bo torej potekalo nadaljnje nastajanje nove Evrope? Bo teža vojne stopnjevala evropske šibkosti ali bo okrepila evropsko izvirnost? Zgodovina uči, razdiralna vojna poglablja šibkosti, ni pa rečeno. Evropa mora biti na vsak način previdna, saj v kolikor ne bo uspela vzpostaviti skupne zunanje politike, bo postala slabotnejša in še bolj odvisna od močnejših od nje. Sicer je moč Evrope v delujoči miroljubnosti, se pravi v aktivni in zares požrtvovalni humanitarni dejavnosti.

Kako bo obremenitve s strani vojne prenesla Italija? V kolikor poiščemo njene šibkosti, bi se lahko zaustavila na svoji poti v prepotrebne družbene reforme. Kot marsikatero drugo državo bi jo utegnila sedanja vojna obrniti nazaj, namesto razvoja bi se lahko uveljavila težnja po vrnitvi v preteklost. Toda

velika moč Italije je v njeni humanitarnosti. Se bo slednja še okrepila in s tem nadvladala siceršnje šibkosti? Možnosti za pritrdilen odgovor seveda obstajajo.

Slovenija izgrajuje svojo mlado državo. Tudi njo bo vojna na Balkanu postavila pred nelahke izbire. Dejstvo, da se je znašla sredi ogromnega zahodnega zavezništva, jo spreminja v še drobnejši prehodni prostor. Zaradi tega bi utegnili njena posebnost zbledeti in družbeni procesi bi mogli postajati medlejši in še manj učinkoviti. Lahko pa bodo zaživele pobude po večji odločnosti, po močnejšem občutku skupnega nacionalnega interesa.

Tudi v manjšini bomo občutili silnice vojne na Balkanu. Slednje bi lahko v nas še okrepile občutek, da nam ni treba nič več dodatnega napraviti in da s politično razdrobljenostjo kar dobro shajamo. Res pa se nam odpira srečnejša pot in se bomo odločili za večjo notranjo povezanost ali vsaj stopnjevali vse tiste oblike sodelovanja, ki so nastale v zadnjem času. Torej lahko tudi v naši manjšini v tem nelahkem času pomenljivo izbiramo.

Za vse navedene in druge prostore seveda velja, da nikakršna skrb zase ni umestna, v kolikor ne postavlja v ospredje misli na vse tiste, ki so zaradi vojne neposredno prizadeti in potrebujejo našo izdatno ter darežljivo humanitarno pomoč.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMIAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUNI: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

INTERVJU / JOŽE ŠKERK

JEZIK PRIMARNA SESTAVINA NARODNE IDENTITETE

DRAGO LEGIŠA

Ce sem prav razumel iz zajetnega svežnja listin, ki si mi jih dal na ogled, se je "zgodba" začela z odredbo župana Illyja, izdano januarja leta 1994. Je tako?

Poslednja, ki jo je župan Illy izdal dne 8. marca 1999 prot. št. 1-10/1-14/1-99, ki dovoljuje občinskim uradom sprejemanje dopisov v slovenskem jeziku (ne pa odgovora s slovenskim prevodom), je popolnoma instrumentalna, saj je bila objavljena, potem ko je tržaška občina prejela obvestilo Deželne uprave sodišča, da bo 8. aprila t.l. razprava za obravnavanje rekursa, ki ga je vložilo društvo Edinost 2. avgusta 1996 proti prejšnji, bi rekel, za nas žalitveni odredbi, izdani 22. januarja 1996 prot. št. SOI-30/96.

Ko se je župan dobro zavedal, da bo sodišče njegovo odredbo preklinalo kot protizakonito, je sklenil, da bi se izognil takšnemu izreku, da se posluži preklica, in to, ker formalno vzeto na dan razprave napadena odredba ne bi več obstajala. Vsekakor mislim, da je primerno, za boljše razumevanje, na kratko povzeti glavne ukrepe iz zadnjega desetletja. Kljub raznolikemu nasprotovanju se je do srede l. 1988 dalo dopisovati s tržaško občino v slovenskem jeziku. Do preobrata je prišlo 27. julija, ko je župan Giulio Staffieri s pismom načelnikom uradov določil, da se lepaki v slovenskem jeziku izobešajo samo na Vzhodnem in Zahodnem Krasu. Dne 30.7.1988 pa je izdal za Slovence zloglasno odredbo prot. št. 17/S.G.4-88, s katero je prepovedal sprejemanje dopisov v tujih jezikih. Nato je 3.3.1992 prefekturni komisar dr. Sergio Ravalli, imenovan zaradi takratne krize na tržaški občini, izdal odredbo prot. št. S.P.S.-57/1-92, s katero je zagotovil sprejemanje dopisov v slovenščini in slovenski prevod odgovorov. Toda župan Staffieri, ko je bil vnovič izvoljen, je spet izdal odredbo proti rabi slovenskega jezika, in sicer 5.10.1992 pod prot. št. S.P.S.-103/1-1-92. Z izvolitvijo župana Riccarda Illyja je bilo pričakovati, da se bo obdobje kršitve "najnižje stopnje varstva" prenehalo. Toda, povsem nepričakovano, je že 24.1.1994 izdal odredbo prot. št. S.P.S.-44/1-94, ki se ni bistveno razlikovala od Staffierijeve, čeprav je imel ob prvem nastopu funkcije že uveljavljen zgled v komisariju dr. Ravallija, kako pozitivno urediti vprašanje v skladu z obstoječimi predpisi. Če je imel kakšen pomislek glede zakonitosti odredbe komisarja dr. Ravallija, je ta docela odpadel, ko je Deželno upravo sodišče, na priziv društva Edinost, ki sem ga zastopal, dne 23. avgusta 1995 z razsodbo št. 338/95 razveljavilo navedeno odredbo prav zaradi protizakonitosti določbe o rabi slovenskega jezika.

Kako si razlagaš, da je župan Illy podpisal odredbo, o kateri je Deželno upravo sodišče med drugim ugotovilo, da "visi v zraku"?

Župan Illy je nadaljevalec stare tržaške nacionalistične politike. Slo-

Dr. Jože Škerk je v zamejski slovenski javnosti znan ne samo kot odvetnik, ampak tudi kot politični in torej javni delavec. Že kot mlad pravnik je bil v prvih povojnih letih skupno z dr. Tončičem in dr. Ferfoljo ter še nekaterimi drugimi izobraženci eden vidnejših predstavnikov Skupine neodvisnih Slovencev in že leta 1952 izvoljen v devinsko-nabrežinski občinski svet. Spet je bil izvoljen leta 1960. Na začetku šestdesetih let je bil med ustanovitelji Slovenske skupnosti, ki je združila vse dotedanje slovenske nekomunistične politične organizacije na Tržaškem. Na prvih deželnih volitvah v Furlaniji-Juljski krajini leta 1964 je bil na listi Slovenske skupnosti izvoljen v deželni svet, v katerem je ostal en mandat. Do zadnjega občnega zbora je bil predsednik pokrajinskega sveta SSK za Tržaško. Že skoraj pol stoletja ima v Trstu samostojno odvetniško pisarno, s katero torej nadaljuje tradicijo naših primorskih politikov, od katerih so mnogi, če že ne večina, bili pravniki s svojimi samostojnimi pisarnami.

Zaprosili smo ga za pogovor, ker vemo, da je kot odvetnik zastopal prof. Sama Pahorja oziroma Društvo Edinost pred Deželnim upravnim sodiščem. Predmet obravnave je v obeh primerih bila raba slovenskega jezika, katere pravico je v obeh primerih zanikal tržaški župan Riccardo Illy.

venci poznamo, na svoji koži, njene tragične in usodne posledice, ki se danes izvajajo v rokavicah, zaradi pomanjkanja našega odpora in zlasti s strani naših političnih predstavnikov. To je spodbudilo župana, da je izdal takšne protipravne in protiusstavne ukrepe.

Kako je mogel župan Illy, ki je bil izvoljen tudi s slovenskimi glasovi, kratko malo odrediti, naj "se akti in listine v slovenskem jeziku vrnejo piscem z vabilom, naj jih predložijo v italijanščini"? Zakaj je prekinil prakso, ki je že obstajala v tržaški občinski upravi?

Očitno je prišel do zaključka, da ga bodo občinski svetovalci, izvoljeni s slovenskimi glasovi, kljub temu vedno podpirali in glasovali za ohranitev njegovega županovanja. In da bodo prav tako ravnale stranke in organizacije, ki se sklicujejo na levo sredino oz. Oljko. Ni mogoče mimo dejstva, da je glas slovenskih svetovalcev skoraj vedno odločilen pri sprejemanju raznih važnih sklepov in da rešujejo župana in odbor, ne da bi pri tem postavili kot pogoj pošteno ureditev, kot je že bilo v preteklosti, urada za tolmače in prevajalce ter že svojčas uveljavljene pravice Slovencev do dopisovanja v lastnem jeziku in za prejemanje odgovora s prevodom.

V drugem primeru, ki je tudi predmet priziva, se župan sklicuje na svojo odredbo iz leta 1996.

Prav tako vabi pisce, naj uporabljajo italijanski jezik. Pri tem pa dejansko dlakosepi: če gre za upravni postopek, naj bo dopisovanje v italijanskem jeziku. Tudi v tem primeru je Illy naredil korak nazaj. Zakaj?

Po preklicu prve odredbe z zgoraj navedeno št. 338/95 je župan izdal novo 22.1.1996 pod številko prot. S.O.I.-30/96, ki se v dolgem besedilu sklicuje na zakone, pogodbe in sodbne, ki pa utemeljujejo ravno obratno od tega, kar je sam določil, in sicer, da občinski uradi lahko sprejemajo dopise v slovenščini, le če so osebnega značaja, in da jih morajo vrniti pošiljatelju z vabilom, naj pišejo v italijanskem jeziku, če

se vsebina nanaša na upravni postopek. S tem je bilo še enkrat precizirano stališče, prisotno v tržaških nacionalističnih krogih, da mora slovenščina ostati le jezik za privatno občevarje, za uradne zadeve pa ne obstaja in tako ni dopustna. Priznati je treba, da je to korak naprej od stališča "qui si parla soltanto italiano". Toda spričo svetovnega in posebno zahodno-evropskega demokratičnega razvoja odnosov med narodi in spoštovanja osnovnih človekovih pravic je šlo za neznamen korak. Če pa se upoštevajo italijanska ustava, mednarodne obveznosti italijanske republike in kompetence upravnih organov, kot dosledno tolmači ustavno sodišče, je gornji ukrep v nasprotju s pravnim redom in obenem izraz nazadnjaške miselnosti.

V roki imam tudi Illyjevo odredbo iz marca letos. Z velikim začudenjem ugotavljam, da ta najnovejša odredba, ki prav tako zadeva rabo slovenskega jezika, sploh ne omenja po mojem temeljnega zadevnega zakona, in sicer zakona z dne 14. 3. 1977, šte. 73. Ta je namreč ratificiral Osimski sporazum. Kako si to razlagaš?

To me ne preseneča, ker imam ne samo občutek, temveč tudi nekatere dokaze, iz katerih izhaja, da prav župan Illy zlorablja svoj položaj, da se uveljavi celo na vsedržavni ravni (zadnje izjave predsednika parlamenta Violanteja) princip ali teza, da se ne upoštevata Londonski sporazum in Osimski sporazum in da je urejanje pravic Slovencev izključno notranja državna zadeva. Takšno stališče ni bilo doslej potrjeno na sodnem področju. Obratno: Ustavno sodišče, tudi v nedavni razsodbi št. 15 od 22.1.1996, je ugotovilo veljavnost ravni varstva, ki jo predvideva navedeni Posebni statut v italijanskem notranjem pravu, vsaj od leta 1977, ko je stopil v veljavo gornji zakon (dne 2.4.1977 so bile izmenjane ratifikacijske listine med Italijo in Jugoslavijo).

Ne trdim seveda, da ni pomembna "okvirna konvencija o zaščiti narodnih manjšin", sprejeta v Strasbourgu leta 1995

in potrjena z zakonom iz avgusta 1977, šte. 302. Res pa je, da je za Tržaško vprašanje rabe našega maternega jezika uredil Posebni statut Londonskega sporazuma iz leta 1954. Pomembnost slednjega je na dlani: na njegovi osnovi je namreč italijanska uprava spet v Trstu. V Osimski pogodbi pa je rečeno, da se mora obraniti raven zaščite, predvidene v Posebnem statutu. Kaj bi k temu rekel?

Ukrepanje župana Illyja je v popolnem nasprotju z jasnimi določili gornje konvencije, pa čeprav se nanjo sklicuje. Njen 1. člen namreč določa, da je varstvo narodnih manjšin sestavni del mednarodnega varstva človekovih pravic in tako spada na področje mednarodnega sodelovanja. Njen 22. člen pa izrecno prepoveduje vsako sklicevanje na konvencijo z namenom, da se zanikajo ali celo samoomejujejo pravice, ki so zagotovljene s pogodbami, ki so jih sklenile države podpisnice. Posebni statut, priloga št. II Spomenice o soglasju, ki je bil podpisan 5.10.1954 v Londonu, medtem ko je bila Spomenica samo parafirana (siglirana), je v 2. členu določil, da bodo pripadniki manjšine uživali enake pravice in ravnanje kot ostali prebivalci obeh območij. Ta enakost pomeni, da bodo uživali "enakost v ravnanju pri uporabi jezika, kakor je določeno spodaj v 5. členu". Ne glede na razne druge aspekte je Ustavno sodišče z razsodbo št. 28 z dne 11.2.1982 potrdilo pravico rabe slovenskega jezika v odnosih z oblastmi kot "tutela minima" s parafraziranjem 1. odstavka 5. člena Posebnega statuta ter na osnovi neposredne normativne operativnosti 6. člena ustave, zaradi česar niso potrebni nobeni izvršilni predpisi. Ko je Ustavno sodišče v letih 1995-96 spet poseglo na področje rabe slovenskega jezika, je spet citiralo dobesedno 5. člen Posebnega statuta. Vztrajnost odklonilnega stališča do naših pravic je torej političnega značaja, pri čemer se kršijo mednarodne obveznosti in notranji predpisi.

Ustavno sodišče, na katerega se je bil obrnil prof. Samo Pahor, je v eni svojih razsodb zelo natančno opredelilo pomen

jezika za vsako narodno skupnost. Kako je mogoče, da Illy tako kočljivo zadevo bagatelizira?

Spričo tolmačenja Ustavnega sodišča, ki je najvišji izraz pravne omike italijanske države, je ravnanje župana Illyja groba kršitev osnovnega pravnega reda in zanikanje upravičenih zahtev Slovencev. Njegove trditve, da so tukajšnji večjezični prebivalci "bogastvo Trsta", postanejo le demagoška gesla v iskanju opravičil do mednarodnih forumov in zlasti do Slovencev.

Ne morem se braniti vtisa, da ima ta gospod naš jezik še vedno za jezik dekel, blapcev, mlekaric itd. Se strinjaš?

V nekem pogovoru je sam župan povedal, da je bila v času bivanja v zgoniški občini mlekarica edina slovenska govoreča oseba med domačini, ki jo je spoznal. To se pravi, da ni imel za potrebno navezati primerne človeške stike z našim okoljem in se je zadovoljil z običajnim zadržanjem tržaških buržujev.

Tudi Ti kot podpisani in celotna naša generacija smo šli skozi italijanske šole vseh stopenj, vključno z univerzo. Zato dobro poznamo italijansko kulturo in smo po vojni imeli, bvala Bogu, priložnost, da smo se poglabili tudi v svoj slovenski svet. Ali se Ti ne zdi, da tudi Illy dejansko boleha za občutkom manjvrednosti?

Brez dvoma bi bilo potrebno organizirati znanstveni simpozij, na katerem bi proučili duševne, racionalne in neracionalne vzgibe za tako mišljenje in ravnanje. Prav ta razdelitev med višje in nižje, ki so jo ustvarili in zagovarjali tržaški italijanski nacionalistični krogi, je med drugim spodbudila dva vojna spopada. Italija je leta 1915 napadla Avstro-Ogrsko, da bi osvobodila Italijane v Trstu, leta 1941 pa Jugoslavijo, da bi osvobodila Italijane v Dalmaciji. Posledice obeh napadov so bile usodno polne za naše ljudi, nacionalisti pa jih prikazujejo kot uspeh civilizacije proti slovanski (slovenski) nevarnosti.

Kaj nam je naposled narediti, da ne bomo več drugorazredni državljani doma?

Vprašanje je izredno aktualno. Mednarodni, ideološki, politični, gospodarski, intelektualni in drugi odnosi se bliskovito spreminjajo. Primerno prilagajanje in izkoriščanje priložnosti je za Slovence v Italiji izredno težavno. Mislim, da spremljamo in sprejemamo razvoj dogodkov preveč pasivno in razcepljeno. Postati bi morali protagonisti na vseh področjih, ki zadevajo naš obstoj in razvoj. Bili smo še v težjih pogojih, toda vztrajnost, pogum in volja so nas rešili. Ob upoštevanju, da je jezik osnovna, primarna sestavina narodne identitete in bitnosti, moramo doseči priznanje rabe našega jezika v odnosih z upravnimi organi. Mislim, da imamo na razpolago dovolj pravnih argumentov in je zato odvisno le od naše volje, da zagotovimo to prvo. V ta kontekst bo vložen priziv na Deželno upravo sodišče tudi proti sedanjim krivičnim odredbam, obenem pa bi morali tudi naši predstavniki postaviti z vsem pogumom to vprašanje na dnevni red.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU AŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

4. VELIKONOČNA NEDELJA

"Resnično, resnično, povem vam: Kdor ne pride v ovčjo stajo skozi vrata, ampak spleza vanjo od drugod, ta je tat in ropar. Kdor pa pride skozi vrata, je pastir ovac. Njemu vratar odpre in ovce poslušajo njegov glas in svoje ovce kliče po imenu in jih vodi ven. Ko vse svoje spusti ven, hodi pred njimi in ovce gredo za njim, ker poznajo njegov glas. Za tujcem pa ne bodo šle, ampak bodo bežale pred njim, ker ne poznajo glasu tujcev." Jezus jim je pripovedoval to prispodobo, pa niso spoznali, kaj jim je govoril.

Jezus je znova spregovoril: "Resnično, resnično, povem vam: Jaz sem vrata k ovcam. Vsi, ki so prišli pred menoj, so tatovi in roparji, toda ovce jih niso poslušale. Jaz sem vrata. Kdor stopi skozme, se bo rešil; hodil bo noter in ven in bo našel pašo. Tat prihaja samo zato, da krade, kolje in uničuje. Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju." (Janez 10, 1-10)

KRISTUS KOT VRATA K BOGU

Priliko o dobrem pastirju nam posreduje le evangelist Janez. Gre za znano biblično temo, ki jo srečamo že pri preroku Ezekijelu, ki takole oriše nasprotje med dobrim in neodgovornim pastirjem: "Sam bom pasel svoje ovce in sam jim bom dajal počitek, govori Gospod Bog. Izgubljene bom poiskal, razgnane pripeljal nazaj, polomljene obvezal, bolne okrepčal, rejene in krepke obvaroval. Pasel jih bom, kakor je prav" - "Mleko uživajte, z volno se oblačite, tolste živali koljete, črede pa ne pasete. Oslabelih niste krepčali, bolnih niste ozdravljali, polomljenih niste obvezovali, razkropljenih niste vodili nazaj, izgubljenih niste iskali, temveč ste jim gospodovali trdo in nasilno. Tako so se razkropile, ker ni bilo pastirja, in postale plen poljskih živali" (Ez 34, 15-16; 34, 3-5).

Jezus zaostri nasprotje in izoblikuje priliko o dobrem pastirju in roparju. S tem želi znani tradicionalni primerjavi med dobrim in slabim pastirjem dati nov pomenski odtenek. Dobri pastir je lahko le eden, tisti, ki lahko postane prapodoba vseh odgovornih in dobrih pastirjev: On sam! V 23. psalmu so Izraelci z molitvijo in pesmijo že priznavali resnico Jezusove prispodobe: "Gospod je moj pastir, nič mi ne manjka. Na zelenih pašnikih mi daje ležišče; k vodam počitka me vodi..." To, kar napoveduje prerok Ezekijel in kar ugotavlja psalmist, se uresniči v Jezusu. Zato Janezovo deseto poglavje o dobrem pastirju izzveni kot svojevrsna himna Kristusovemu božanstvu.

Jezus samozavestno pravi: "Jaz sem vrata k ovcam!" "Kdor stopi skozme, se bo rešil." Ena od vzhodnih vrat jeruzalemskega templja so se imenovala "ovčja vrata". Skozenj so stopali judovski verniki na dvorišče veličastnega templja. Zbirali so se, da častijo njihovega Pastirja, Gospoda. Morda je Jezus ob pripovedi prilike o dobrem pastirju imel pred seboj prav to prizorišče. Zato nam postanejo razumljive njegove besede: "Jaz sem vrata k ovcam!" Še več. Razumljiva postane tudi njegova trditev, da je on pravi tempelj, v katerem lahko najbolj pristno častimo Boga. Ena od obtožb na judovskem procesu proti Jezusu je bila: "Ta je dejal: Božji tempelj morem podreti in ga v treh dneh postaviti" (Mt 26, 61).

Prilika o dobrem pastirju je v Janezovem evangeliju eden od številnih potretov Kristusove Cerkve. Zelo dobro nakaže bistvene poteze krščanske skupnosti. Kristus je vrata k ovcam, se pravi, po njem smo kristjani deležni "božje paše", božjega življenja. Vsakega kliče po imenu. V moči svetega krsta kristjan prepozna Kristusov glas, glas dobrega pastirja. Vsakdo prejme njemu lastno poslanstvo, ki ga opravlja z dosledno hojo za Kristusom. "Hodi pred njimi in ovce gredo za njim, ker poznajo njegov glas." Osnovna naloga vsakega učenca je zato prav hoja za Kristusom. Le-ta omogoča življenje v polnosti. "Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju." Vstopiti skozi vrata, ki je Kristus, pomeni torej stopati po poti njegove velikonočne skrivnosti, nositi z njim svoj križ, postati Njemu podobni v smrti, da bi lahko postali Njemu podobni tudi v vstajenju.

DUHOVNO SPOROČILO ŠKOFA ANTONA MARTINA SLOMŠKA

KARIZMATIČNA GOREČNOST
ŠKOFA "ZVELIČAVNE OMIKE"

Duhovnik, škof, pesnik, pisatelj, narodni buditelj, politik, šolnik in kmalu prištet med blažene. Lik božjega služabnika škofa Antona Martina Slomška je v teh mesecih vedno bolj prisoten v slovenski javnosti v pričakovanju na 19. september, ko ga bo Janez Pavel II. v Mariboru slovesno proglasil za blaženega.

Tudi v luči tega dogodka je bilo v nedeljo, 18. aprila, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici predavanje na temo *Duhovno sporočilo škofa A.M. Slomška*. Prireditelj je študijsko raziskovalni forum za kulturo, ki se je tokrat prvič pojavil v naši javnosti z gostom-predavateljem prof. Marjanom Turnškom, docentom na teološki fakulteti mariborske univerze in vicepostulatorjem v procesu za Slomškovo beatifikacijo. Kot piše na zgibanki s programom predavanj, ki jih letos prireja forum v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž, štandresko dekanijo, centrom Emil Komel in kulturnim centrom Stella Matutina, ima prireditelj ambiciozne načrte: "omogočiti srečanja, študij in poglobitev tako tradicionalnih kot sodobnih pomenov kulture"; pri tem zajema iz duhovne zakladnice zahodne in vzhodne krščanske tradicije, v luči te pa išče "pomensko poenotenje umetnosti, filozofije, teologije ter antropoloških, ekonomskih, pravnih in družbenih ved, ki naj... bodo sredstva za iskanje in poglobljanje smisla človeškega obstoja."

V karizmatični pastirski vnemi in goreči težnji po krščanski popolnosti je Slomška gnalo življenjsko vodilo: Vse v večjo slavo božjo in zveličanje duš. Njegovo nadpovprečno in neutrudno delovanje je želelo biti ljudem v blagor in Bogu v čast. Z enim očesom je bil stalno vpet v večnostno obzorje, z drugim pa strokovno in krepko zasidran v konkretnem poslanstvu. Njegovo možgano, odločno, modro in daljnovidno, nezamenljivo slovensko naravo je prežemal zdrav, realen življenjski optimizem, ki se je "nalezljivo" širil okrog njega, ko je vodil misijone in duhovne vaje ali vzgajal otroke in družine. Znane so njegove pridige beračem, ki jim je bil "angel tolažbe, miru in potrebne materialne pomoči", hkrati pa tudi vnet vzgojitelj; znal se je namreč približati vsaki revščini in tudi osebno podpreti uboge, za katere je ustanavljal bratovščine in združenja. Največja dobrina na zemlji mu je bila milost vere oz. pripadnost katoliški Cerkvi, je še povedal prof. Turnšek. Božje otroštvo mu je bilo pomembnejše od gole narodnosti, ki jo je gledal kot nezamenljiv

božji dar v luči odrešenja. Uporabljeno ga lahko imenujemo tudi "očeta" ekumenskega gibanja, saj ga je neednost v Cerkvi močno bolela; ustanovil je Bratovščino svetih bratov Cirila in Metoda, ki je povezovala ljudi v molitvi za edinstvo med kristjani in ki se je razširila tudi po Evropi. Učinkovito se je znal posluževati sodobnih komunikacijskih sredstev, saj je zapustil tisoče in tisoče popisanih listov, pisem, govorov in pridig. Njegov izredni preroški čut za spoznavanje znamenj časa ga je privedel celo do tega, da je kljub cesarjevemu ukazu omogočil ureditev novih škofijskih meja in prenos škofijskega sedeža iz Sent Andraža v Maribor, kar je imelo odločilne verske, narodnostne in politične posledice za naš narod. Sploh pa lahko rečemo, da je Bog prek svojega

pomembnega služabnika dejavno posegel v zgodovino slovenske Cerkve in naroda, tako da je prek njega pustil v življenju slovenske vernosti in omike trajne sledove.

V razpravi, ki je sledila predavanju, so kar številni prisotni ob besedah gosta spoznali, da bo Slomšek pravzaprav prvi javno proglašen za blaženega na Slovenskem, kajti iz zgodovine vemo, da obstajajo svetniki, v katerih je vsaj deloma tekla slovenska kri. Jasneje so tudi izvedeli za razliko med blaženostjo in svetostjo, pa tudi spoznali, zakaj je v procesu za beatifikacijo in kasneje svetost potrebna prisotnost čudeža. Ob tem jih je predavatelj seznanil tudi z nekaterimi podatki o drugem kandidatu, Frideriku Baragi, pa še o Slomškovi zakoreninjenosti v ljudsko kulturo.

DD

ŠE EN SRČEN POZIV SVETEGA OČETA

"NADALJUJMO Z MOLITVIJO
ZA VSE TRPEČE V VOJNI!"

Sveti oče je v nedeljo, 18. t.m., med mašo in v nagovoru po Angelovem češčenju dobesedno rotal vse vpletene v vojno na Kosovu in v Jugoslaviji, naj končno že sedejo za pogajalno mizo in naj prebivalcem teh dežel spet omogočijo mirno življenje, kajti "vojna ni nobena rešitev". Sv. oče je tudi vernike naprosil, naj molijo k Sveti Mariji, Materi Božji, ki je naša priprošnjica pri Bogu in dobra Mati vseh ljudi na svetu. Janez Pavel II. je tako spet dokazal, kako mu je pri srcu vsak človek, ki trpi, saj se od vedno zavzema za dostojno življenje vseh ljudi na svetu. In koliko trpljenja je na Kosovu in v begunskih taboriščih ter zbiralnih centrih v Albaniji, v Makedoniji in drugod, kamor odteka žalostna reka beguncev s Kosova!

Prav begunci so najbolj žgoča problematika spopada na Balkanu, saj niti Organizacija združenih narodov ne ve več točno, koliko jih je že od-

šlo in jih še bo šlo s Kosova v svet. Po ocenah mednarodnih opazovalcev naj bi jih bilo že od osemsto tisoč do milijona. Poleg tega, da je v reki beguncev ogromno človeških tragedij, saj je vsak človek svet zase, pa smo sedaj priče tudi zlorabljanju beguncev v najbolj nizkotne namene. Ni namreč skrivnost, da Milošević zlorablja begunce za destabilizacijo sosednjih držav, med katerimi je na prvem mestu Makedonija, nato Albanija. Tega se zaveda tudi sv. oče, ki po vatikanski diplomaciji še vedno zahteva takojšnjo prekinitev sovražnosti.

Zanimivo je, da so severno-ameriški škofje pred kratkim poslali pismo Slobodanu Miloševiću in Billu Clintonu; prvega pozivajo, naj tako preneha s pogromom na Albance na Kosovu, drugega pa, naj zaustavi napade letal na srbske cilje. Tudi druge škofovske konference zahodnoevropskih držav pozivajo obe sprti strani, naj prenehajo z nasi-

ljem. Papež skuša vedno bolj pritiskati na Miloševića, kateremu je poslal tudi pismo, v katerem govori, da se ne morejo na noben način prenašati "krivična raba krvi in deportacije". Nadaljuje takole: "Krivični tribalizem se mora takoj zaustaviti in spet vzpostaviti pravičnost!" Da se Vatikan in sveti oče zavedata težav, ki jih je še poostрила vojna na Balkanu, priča tudi Osservatore Romano, rimsko-vatikanski dnevnik, ki je precej blizu Svetemu sedežu, čeprav ni njegovo uradno glasilo. Zadnje tedne namreč na prvih straneh objavlja samo pozive k miru in poročila o rekah beguncev, ki so prišli iz današnjega pekla - s Kosova. "Paradoksalno je dejstvo," piše Osservatore Romano, "da so vsaj ti begunci, ki so zbežali s Kosova, sedaj na varnem; ničesar pa ne vemo o vseh tistih beguncih, ki so še ostali na ozemlju Kosova in Republike Jugoslavije."

JUP

OB BEATIFIKACIJI
A.M. SLOMŠKA

Odbor za papežev obisk in Slomškovo beatifikacijo vabi že sedaj vse Slovence, da bi se v čim večjem številu udeležili srečanja s sv. očetom v nedeljo, 19. septembra, na mariborskem letališču, ko bomo Slovenci pričeli izjemnemu dogodku, saj bo škof Anton Martin Slomšek kot prvi Slovenec proglašen za blaženega. Hkrati razpisuje odbor tudi nagradni likovni natečaj za portret blaženega škofa A.M. Slomška. V sporočilu piše, naj bo slika v tehniki olja, akrila ali v kaki drugi tehniki, velika pa naj bo najmanj 100x70 cm. Portret blaženega Slomška je lahko klasičen ali moderen, bistveno pa je, da estetika izraža duhovne, značajske in druge kvalitete blaženega. Slika naj bo tudi primerna za povečavo na prizorišču beatifikacije. Rok izdelave Slomškovega portreta je 20. junij letos. Natečajna komisija bo izbrala najboljša tri dela in jih odkupila, in sicer: za prvo nagrado bodo dali 400 tisoč tolarjev, za drugo 350 in za tretjo 250 tisoč tolarjev. Avtorji naj slike oddajo v Slomškovi knjigarni v Mariboru, Slomškov trg 3; slike naj bodo označene s šifro. Priložijo naj zapečateni kuverti s šifro na ovojnici in polnim naslovom v kuvertu.

USTANOVITELJICA MARIJINEGA DELA IN DELO ZA EDINOST

CHIARA LUBICH PRVIČ V SLOVENIJI

NADJA MAGANJA

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani je bila v torek, 13. aprila, nabito polna, tako da sem se s težavo prebila do apside. Želela sem od blizu videti Chiara Lubich, ki je po srečanju s člani Slovenske škofovske konference na ljubljanski nadškofiji v cerkvi spregovorila slovenskim vernikom. V njo so jo pospremili ljubljanski nadškof, metropolit dr. Franc Rode, in drugi vidni cerkveni predstavniki, med prisotnimi pa so bile tudi znane osebnosti iz kulturnega in političnega življenja.

Nadškof Rode je na kratko predstavil to vidno predstavnicu religioznega življenja našega časa, ki je bila prvič v Sloveniji. Chiara Lubich, ustanoviteljica in predsednica Marijinega dela - gibanja ognjiščarjev, se je rodila v Tridentu. Grozote druge svetovne vojne so usodno vplivale na njene življenjske izbire. V zaklonišča so ona in njene prijateljice jemale s seboj le Sveto pismo. Stavek: "Ljubite se, kot sem vas jaz ljubil", je postal življenjsko vodilo mladih deklet. V objemu trpeče matere, ki je med bombardiranjem izgubila vse svoje štiri otroke, je Chiara Lubich spoznala, da je njeno poslanstvo v sprejemanju trpljenja človeštva. V središču svojega življenja je postavila križanega Kristusa, ki se razodeva v vsakem trpečem človeku. V evangeliju je našla odgovor na vse probleme posameznika in družbe.

Od leta 1960 se gibanje ognjiščarjev hitro širi v vseh

državah Evrope in sveta, tudi v državah na drugi strani železne zavese. Gibanje prodre ne le med katoličane, ampak tudi med pripadnike najrazličnejših verstev in celo med ateiste, saj sloni na vrednotah ekumenizma. Chiara Lubich ima karizmo edinosti in povezovalna različnih in njeno gibanje predstavlja, kot je poudaril dr. Rode, "čudež edinosti v današnjem svetu".

Med srečanjem v cerkvi sv. Jožefa je Chiara Lubich v nagovoru osredotočila svojo misel na Marijo, ki navdihuje razna gibanja in karizme v Cerkev. Poleg Svetega Duha je gotovo Marija navdihnila svetega očeta, da je kot pripravo na jubilejno leto 2000 povabil v Rim verska gibanja, ki delujejo znotraj Cerkve, z namenom, da se še bolj povežejo med sabo in da bi prišlo med njimi do prave edinosti v spoštovanju različnosti, v zavesti, da se pred vsemi odpirajo široka obzorja misijon-

skega delovanja. Če je institucionalni vidik bistven, je poudarila Chiara Lubich, je prav tako bistven karizmatični vidik, ki je tesno povezan s prvim. Marija vodi gibanja, ko svetuje, naj sprejmemo vesoljno duhovnost edinosti. Ta duhovnost vodi k veliki izbiri, ki je bila osnovnega pomena za Marijo: spodbuja današnjega človeka, naj izbere smisel svojega življenja. V središču vsega naj postavi Boga - Boga ljubezni. Marija nas tudi uči, kako naj odgovorimo na njegovo ljubezen. Ljubiti Boga pomeni sprejeti načrt, ki ga ima Bog za nas. Naše življenje naj postane čudovita božja pustolovščina. Premagajmo naš zgolj človeški način ljubezni! Ne poudarjajmo več razlik med nami, ampak predvsem to, kar nas druži! Biser iz evangelija je medsebojna ljubezen, ljubezen med kristjani. Kristjani naj postanejo eno v krščanski ljubezni, naj ljubijo vse in naj lju-

bijo prvi. To je revolucija krščanstva.

Marija nam govori tudi o smislu trpljenja. Tisti, ki nam ga je razložil, je bil Jezus. Trpljenje ima dva vidika: naravnega in nadnaravnega. Kar je važno, je to, da obstaja božja ljubezen tudi v trpljenju.

Na koncu nam je Chiara Lubich povedala, da prihaja po srečanju v Rimu do vedno tesnejšega sodelovanja med različnimi gibanji. Dan, podoben binkoštnemu srečanju v Rimu, so ponovili že 50 ali 60-krat na različnih koncih sveta. Tudi v Sloveniji bo 25. junija letos tako srečanje gibanj.

Ob tej priložnosti bi rada izrazila željo, da bi tudi v našem mestu prišli skupaj vsi tisti Slovenci, ki na verskem področju delujejo v najrazličnejših gibanjih, da bi se ob bližnjem letu 2000 odprli vplivu Sv. Duha se skupaj vprašali, kaj od nas pričakuje.

Pred ubranim petjem zboru Ave je nadškof Rode izročil Chiari Lubich najvišje priznanje Cerkve na Slovenskem - odličje sv. Cirila in Metoda. V utemeljiti je med drugim zapisano, da prejema odličje, "ker je s svojo karizmo edinosti veliko prispevala k prenovi verskega življenja v Cerkev na Slovenskem. Več kakor trideset let si številni laiki in duhovniki prizadevajo živeti duhovnost Marijinega dela in uresničevati Besedo življenja. S tem prispevajo svoj delež pri novi evangelizaciji slovenske družbe. Obisk gospe Chiare Lubich je razlog upanja in vidno znamenje Svetega Duha prav v času, ko se Cerkev na Slovenskem s svojo sinodo pripravlja na obhajanje svetega leta 2000."

nosti in medsebojnega spoštovanja. Taka so tudi pričakovanja in zahteve slovenskega in hrvaškega naroda. Sogovornika sta se zavzela za pomoč kosovskim beguncem ter izrazila moralno podporo prizadevanjem Karitas. Vernike pozivata, naj se velikodušno odzovejo vabilom te mednarodne katoliške dobrodelne organizacije.

ROMANJE GORIŠKE NADŠKOFIJE V LURD

Z mesecem majem se bo začelo vpisovanje za romanje v Lurd z vlakom, ki bo letos od 19. do 25. julija. Slovenski goriški romarji se lahko prijavijo pri dr. Francu Močniku v Zavodu sv. Družine kadarkoli, pri gospe Reni Tomšič ob delavnikih od 11. do 12. ure (ul. Venezian 6, Sovodnje ob Soči) ali pri gospe Joani Nanut (ul. S. Michele 169 v Štandrežu). Vsa pojasnila lahko vedno dobite pri dr. Močniku v Zavodu sv. Družine, tel. 0481 530341.

SVETNIK TEDNA

23. APRILA

SILVESTER ČUK

JURIJ, VOJAK IN MUČENEC

Po ljudskem koledarju je pravi začetek pomladi Jurjevo - spominski dan sv. Jurija, vojaka in mučenca, ki je bil nekoč 24., zdaj pa je 23. aprila. Ta svetnik, ki ga upodabljajo kot zmagovalca nad zmajem - o njem pa vemo malo zgodovinsko zanesljivega - je med pokristjanjenimi Slovani nadomestil neko pomembno pomladansko božanstvo, najbrž Jarila. O Jurjevem naj bi bila narava že zelena, zato se glavni junak obrednih obhodov na ta dan imenuje Zeleni Jurij: eden od fantov je od nog do glave ovit v zelenje. Jurjevanje, ki se je danes ohranilo samo še v Beli krajini, je bilo nekoč razširjeno po vseh slovenskih pokrajinah. Jurjaši so med petjem posebnih kolednic in plesom obhodili vso vas, pri vsaki hiši voščili srečo in dobili od gospodinje darove.

Kaj je zanesljivo znanega o sv. Juriju? Njegov grob je v palestinskem mestu Lida, kjer napis že iz leta 368 povečuje "svetega in zmagovalnega mučenca Jurija". Sledovi bazilike v njegovo čast, pozidane že v Konstantinovi dobi, so še zdaj dobro vidni. Obstaja obilo prič iz poznejših dob, ki govore o velikih čudežih, ki se dogajajo tu. Iz številnih opisov njegovega trpljenja najstarejši in najbolj utemeljeni soglašajo, da je bila njegova domovina maloazijska provinca Kapadokija. Njegov oče je bil po rodu iz Perzije, mati pa domačinka, oba sta bila do-

Sv. Jurij ubija zmaja, ker si je princesa tako želela (panjska končnica)

bra kristjana. Sin si je izbral vojaški poklic in je hitro napredoval v službi. Hkrati pa je v Juriju rasla globoka in močna vera. Ko se je začelo preganjanje, je razdal svoje imetje med reveže in se sam oglasil na dvoru v Nikomediji, da je kristjan. Začelo se je dolgotrajno mučenje, ki ga je junaško prenesel. S svojo izpovedjo vere in s svojim zaupanjem v Kristusovo zmago nad smrtjo je spreobrnil mnogo ljudi. Nazadnje je bil obglavljen. Njegovo telo je dal cesar Konstantin prenesti v Lido in nad njegovim grobom so sezidali lepo baziliko.

Njegov življenjepis je pomešan s slikovitimi legendami, iz katerih je težje razbrati zgodovinsko jedro. Ena od teh legend ve povedati, da je rešil deklico (dušo) iz zmagajevih krempljev, zmaja pa ubil. Zmaj pomeni nevero ali poganstvo. Podoba velja za vse zmagovalce nad božjimi sovražniki od nadangela Mihaela dalje.

Kdaj je dal sv. Jurij življenje za Kristusa? Najstarejše izročilo pravi, da se je to zgodilo pod perzijskim kraljem Dacijanom, vendar se v tem imenu verjetno skriva ime rimskega cesarja Dioklecijana. Zdaj na splošno prevladuje misel, da je prestal mučenje pod Dioklecijanom, najbrž leta 303 ali malo prej, ko je ta cesar "iztrebil" krščanstvo v svoji armadi.

Cerkve in ustanove (tudi viteški redovi), posvečene sv. Juriju, so razširjene po vseh krščanskih deželah od Etiopije do Georgije (Gruzije), ki ima po tem svetniku celo ime. Cerkve na Vzhodu že od prvih časov slave njegov spomin 23. aprila; tega se drži tudi latinski Zahod, razen oglejskega patriarhata, kjer so njegov god že od nekdaj praznovali 24. aprila. To je veljalo tudi za slovenske dežele južno od Drave. Po novem se tudi mi glede datuma pridružujemo vesoljni Cerkev.

Ime Jurij spada med tista imena, ki so na Slovenskem manj pogosta. Druge oblike so: Jurček, Jure, Juri, Jurko, Juro pa Jurka, Jurica, Žorža. Ime izhaja iz latinskega imena Georgius, ki ga povezujejo z grško besedo "georgos", ki pomeni "poljedelec, kmetovalec, vinogradnik, viničar". Iz imena Jurij so nastali tudi številni slovenski priimki, npr. Jurca, Jurčič, Jurčec, Jurec, Jurančič, Juričič, Jurjevič, Jurko, Jurkovič.

IZ DELOVANJA SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE

ČETIRTO ZASEDANJE ŠKOFOVSKE KONFERENCE

V torek, 13. aprila, je bilo na nadškofiji v Ljubljani 4. plenarno zasedanje Slovenske škofovske konference. Udeležili so se ga slovenski škofje in apostolski nuncij Farhat. Predsednik SSK nadškof Rode je poročal o svojem nedavnem obisku v Rimu, kjer se je srečal s svetim očetom in z državnim tajnikom kard. Angelom Sodanom. Škof Kramberger je povedal, da dobro potekajo priprave na papežev obisk in na Slomškovo beatifikacijo. Ustanovljene so bile cerkvena, državna in mestna komisija. Pred papeževim obiskom bo izšlo pastirsko pismo slovenskih škofov. Nuncij Farhat je ob tem izrazil zadovoljstvo in napovedal prihod vatikanske delegacije pred papeževim obiskom.

Škofje so se seznanili z dosedanjim delovanjem sinode. Tajništvo je prejelo veliko odzivov na delovno besedilo. Dekanijski sinodalni dnevi so doslej potekali zelo dobro.

Sveto leto 2000 naj bi obhajali v krajevni in vesoljni Cerkev. Zato bodo škofje v vsaki škofiji določili nekaj romarskih svetišč. Narodno romanje v Rim bo od 22. do 29. oktobra 2000. Poleg tega je bilo potrjenih še nekaj načrtov za svetoletno praznovanje.

Priprave nove izdaje bogoslužnih knjig lepo napredujejo. V bližnji prihodnosti bo izšel lekcionar za leto A, saj je iz Rima že prišla odobritev prevoda. Škofje so govorili o verouku, ki naj bo še naprej tesno povezan z župnijsko katehezo in naj mlade uvaja v bogoslužno življenje Cerkve. Spregovorili so tudi o Slovincih po svetu.

V popoldanskem delu zasedanja so se slovenski škofje srečali z gospo Chiaro Lubich, ustanoviteljico in predsednico Marijinega dela.

POGLOBITEV DUHOVNIH VEZI S HRVAŠKO

V torek, 20. t.m., sta se v Novem mestu na prijateljskem in delovnem srečanju

sestala predsednik Hrvaške škofovske konference nadškof Josip Bozanić in predsednik Slovenske škofovske konference nadškof Franc Rode. Namen srečanja je bil pogled na duhovnih vezi in sodelovanja med Cerkvijo na Hrvaškem in Cerkvijo na Slovenskem ter utrditev prijateljstva med hrvaškim in slovenskim narodom. Mnogo je dejstev, ki govorijo v prid duhovni povezanosti in sodelovanju med obema krajevnima Cerkvama: geografska bližina, ki omogoča izmenjavo duhovnih darov, trajno in mirno sožitje med obema narodom v zgodovini, skupna krščanska kultura in njene temeljne vrednote, predvsem pa isto občestvo v sveti katališki Cerkev in neomajna zvestoba Petrovemu nasledniku.

Predsednika škofovskih konferenc podpirata napore predstavnikov hrvaške in slovenske države pri reševanju odprtih medsebojnih vprašanj ter se zavzemata za čimprejšnje rešitve v duhu pravič-

izziv za naš čas

CURIOSITY
KILLED
THE CAT

Radovednost je ubila mačko, pravi Angleži. Najbrž je neka mačka iz radovednosti pozabila biti dovolj pozorna in jo je to stalo življenje. Niso pa samo mačke radovedne. Predvsem smo radovedni ljudje. Seveda pa se naša, vsakdanja radovednost ne požene do skrajnosti, kot je na primer poročanje s kakega bojišča, kar dejansko letno stane življenje precejšnjemu številu reporterjev. Naša vsakdanja radovednost je manj nevarna, vendar so njene posledice prav tako lahko hude.

O čem pa govorim? O svetu informacij in naši radovednosti. Pravijo, da živimo v informacijski družbi. To je res. Nekateri ameriški sociologi informacijo že primerjajo z novo obliko religije in zahtevajo, da se šteje za osnovne človekove pravice. Tako kot ima človek pravico do veroizpovedi in stanovanja ter šolanja, ima tudi temeljno pravico do informacije. Na svetovnih borzah na najbolj presenečujoč način rastejo "puhle" delnice družb, ki ničesar ne prodajajo ali kupujejo, temveč predvsem podajajo informacije prek Interneta. Sam internet je veliko informacijsko svetišče in vse, kar ima kaj opraviti z internetom, je že potencialno zapisano uspehu.

Pred 30 leti je imel povprečni evropski človek svojo mirno službo, popoldanski konjček, družino, prijatelje, tedenske piknike in počitnice nekje v Evropi. Sploh ni vedel in se ni niti zanimal za zadeve, ki so se dogajale na drugi strani zemeljske oble. Do Evrope so prihajale le najbolj odmevne novice iz sveta: vojna v Vietnamu, pristane na Luni in podobno. Veliko manj pa je takrat vedel, da je Andy Warhol začel izdajati revijo Interview, da so v Maleziji nastali nemiri zaradi izida volitev itd. Našel sem nekaj stranskih informacij prav zato, da bi poudaril razliko. Danes se nam te informacije zdijo normalne in samoumevne.

Živimo v svetu, ki spominja na plavanje proti toku; če se za trenutek ustaviš, te tok nese nazaj. Stalno se je treba gibati in stalno se je treba informirati. Vse ali čim več je treba vedeti. Kdor ima več informacij, ima več možnosti, da se pravilno odloča, da se izkaže in da ima dodelano mnenje. Pomanjkanje informacij je srbski narod privedlo do tragičnih razmer. Vedno so poslušali samo svoje medije in danes ne vedo, da se Srbija že vsaj osem let obnaša kot agresor. Pomanjkanje informacij je pogubno. Pred nekaj dnevi sem se z znanci pogovarjal o Kosovu. Eden je priznal, da sicer bere le Il Piccolo in je torej bolj malo informiran, potem pa je zagovarjal svoja izredno nepopolna stališča, kot če bi bila absolutno veljavna. V diskusiji je bil edini z nasprotnim in, moram reči, tudi napačnim stališčem. Če nimaš dovolj informacij, nimaš prihodnosti.

To je seveda le ena plat medalje. Druga pa je pogubnost prevelikega števila informacij. Internet ali satelitska televizija sta krasen vir informacij, ljudje pa smo zelo radovedni. Zanima me rusko podjetje, ki prodaja celotni ruski arsenal, spletna stran preživelih iz družine Romanoff, spletna stran Mossada ali kitajskega proizvajalca računalnikov. Vse to bom pregledal, veliko časa izgubil, nekaj malega izvedel in konec. Ta čas pa bi lahko prijetno porabil s prijatelji ali prebral kako knjigo, kaj napisal, kaj ustvaril. Ogromno število informacij našo družbo spreminja v vedno bolj lahkotno in površno družbo, kjer vsi vemo nekaj malega o vsem, o ničemer pa dovolj. S tem se pa ustvarja neki intelektualni srednji razred oz. intelektualno malomeščanstvo. Vse manj je velikih umov, velikih umetnikov, skratka pomembnih osebnosti, vse več pa bo nas - povprečnih človečkov, ki niso prav neumni, preveč pametni pa tudi ne.

PETER SZABO

OPČINE / AKTUALNA OKROGLA MIZA

NARODNE VREDNOTE
DANES

MATJAŽ RUSTJA

Slovenska zamejska skavtska organizacija je priredila v petek, 16. aprila, okroglo mizo *Narodne vrednote: dileme naših organizacij*. Večera v Finžgarjevem domu na Opčinah se je udeležilo lepo število ljudi, posebno mladih skavtov, čeprav je bil posvet odprt vsem. In tudi tematika je bila dovolj vabljiva in aktualna, primerna ne samo za skavtsko skupnost, ampak tudi za celo vrsto drugih ustanov in organizacij, ki delujejo v zamejstvu. Mogoče voda res ne sega še do grla.

Večer je uvedel predsednik SZSO Peter Černic in uokviril smernice ter vzroke okrogle mize, katere namen je bil pretehtanje in razmišljanje o tematikah ali pojmihi, ki so bili včasih kruh zamejskega Slovence, danes pa postajajo predmet revizij v iskanju resničnih potreb, želja in smernic nemirnega obmejnega pasu. Problemi, bolj rečeno vprašanja, so nastala ob prebiranju (in spreminjanju) statuta in tudi zaradi težav, ki jih voditelji srečujejo pri posredovanju "zamejskih" naukov mladim skavtinjam in skavtom. Organizatorji so si torej tudi prizadevali, da bi na večeru izsledili praktične nasvete za skavtska srečanja ali za osebni vsakdan.

Tematiki narodnosti, domovine, vere, zdravih načel nasploh res ni videti konca v enem večeru, pa čeprav so lahko pričujoči pogledali globoko v problematiko tudi s pomočjo petih vidnejših predstavnikov naše manjšine. Moderator je bil častnik Ivo Jevnikar, ob njem pa so za mizo sedeli (po abecednem redu) pravnik

FOTO KRMA

in politični delavec Andrej Berdon, psiholog Danilo Sedmak, moralni teolog msgr. Oskar Simčič, sociolog Emdij Susič, šolnica in jezikoslovka Zora Tavčar. Treh temeljnih vprašanj večera se je vsak diskutant dotikal s svojega zornega kota, tako da je multidisciplinarni nastop razkrival delčke mozaika, ki se je doslej v celoti pokazal le v prihodnosti in je torej vsem neznanka. Potrebno pa je, da se o teh (in drugih) žgočih tematikah govori in razmisli, ker se kulturne in življenjske razmere spreminjajo, z njimi tradicionalni odnosi do vrednot, ki zaobjemajo tudi gledanje na identiteto v naši manjšini. Razmislek je torej nujno potreben (tokrat je dala pobudo mladinska in vzgojna organizacija, ki prav zaradi tega občuti v temeljih nelagodje in iskanje). Pet gostov je v treh krogih odgovarjalo na tri sklope vprašanj. Prvo je dozorilo

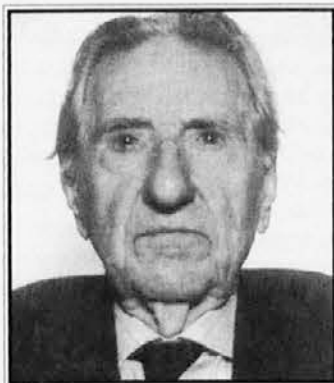
s skavtsko obljubo, saj novinec obljubi služenje Bogu in domovini; prav pojem domovine pa je v zamejstvu problematičen. Tema drugega kroga je bil jezik, ker se prevečkrat pojavlja v našem besedišču cela kopica tujk in tudi spoštovanje do jezika usiha. Zadnji, tretji krog pa je segel v bistvo katerekoli slovenske organizacije v zamejstvu: posredovanje narodnih vrednot. Odgovori so bili seveda raznoliki, tudi različni med seboj, neizpodbitno pa je dejstvo, da je bil prav vsak odgovor dragocen in potreben... pravzaprav nujno potreben je odgovor vsakega zamejca, ki mu je kaj do skupne biti in rasti.

Pri vseh treh tematskih sklopih je bila predavateljem skupna čustvena navezanost, preko katere se vsi počutimo del naroda, s spoštovanjem gledamo na domovino, iz ljubezni do jezika gojimo slovensko besedo

in si želimo posredovati te naše občutke ali vrednote mlajšim rodovom, da bi bili tudi oni deležni čuta pripadnosti in bogastva raznolikosti. Najprej moramo namreč vzgajati pozitivnega človeka (tako je dejala Zora Tavčar), človeka vrednega tega imena, ki se ne valja v mežavosti. Vodi mu je odprta slovenskost. Neizogibno pa izoblikuje našo skupnost tudi jezik, ki je trenutno še pomemben dejavnik etnične skupnosti, in če te temelje zanemarjamo, nimamo na čem graditi identiteto. Vsaka etnična skupina temelji namreč na objektivnih (v te spada tudi jezik) in na subjektivnih sestavinah za identiteto (Emidij Susič). Jezik pripada narodni razsežnosti človeka. Družina in narod sta globoko povezana, saj je družina prvi korak v socializacijo in komunikacijo, pri tem je sredstvo jezik, kot je tudi v narodu. Zato jezik ni samo sporočanje, je veliko več: je melodija doma in družine, je materin jezik. Korenine naj torej gradijo človeka s slovenskim dihom v srcu, ki ne bo podcenjeval ali precenjeval druge narodnosti in se bo zavedal, da je slovenski narod del zbora vseh narodov sveta in ga bogati, ker izraža svojo noto (Oskar Simčič). Jasno pa je, da je veliko odvisno od strpnosti vzgoje (Zora Tavčar). In sproščeno doživljanje danosti mora vključevati tudi narodno-obrambni pomen jezika. Prisila in tiha asimilacija pa sta privredli tudi do tega, da se človek, ki ne pozna slovenščine, počuti Slovenca; deasimilacija pa je treba spodbujati (Andrej Berdon). Res je tudi, da smo zelo strpni (bolj kot večinski narod) in tudi to moramo posredovati mladim, pa da ne bomo v strpnosti utočili (Danilo Sedmak).

Veliko je bilo še izrečenega. Predavatelji (in publika v debati) pa so si bili konec koncev složni v tem, da je treba cilje in težnje skavtske organizacije čim bolj krepiti, jih prepojit z modrostjo in težiti dan za dnem po višjem; s samozavestnim nastopom in zgledom učiti mlade (zakaj pa ne tudi starejših) ter odločno zavračati najhujšega nasprotnika - apatijo.

SKLAD DUŠANA ČERNETA

MAKS KOMAC
NAGRAJENEC

Maks Komac, ugledni goriški prosvetni delavec, je letošnji nagrajenec Sklada Dušana Černeta.

Sklep je bil soglasno sprejet 22. marca letos na sedežu Sklada v Donizettijski ulici v Trstu. Utemeljitev bo podana med svečanostjo, ki bo v petek, 30. aprila, ob 19.30 v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Sklad je bil ustanovljen leta 1975 v spomin na tedaj umrlega Dušana Černeta, slovenskega javnega in kulturnega delavca, častnika na postaji Radio Trst A. Njegova življenjska vodila so bila slovenstvo, krščanstvo in demokracija, to so pa tudi merila za priznanja, ki se v njegov spomin podeljujejo zaslužnim ustanovam in osebnostim v našem zamejstvu.

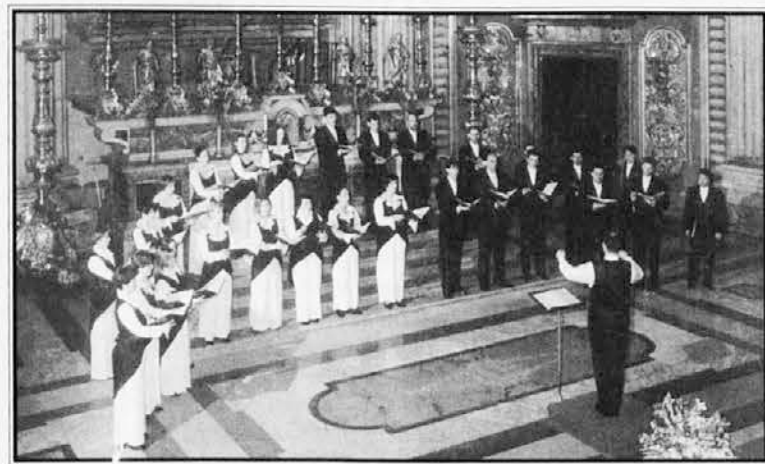
PROJEKT TOLOMEO ZA
NAJMLAJŠEPRIGODE PETRA
IN VOLKA TUDI
NA GORIŠKEM

Prejšnji teden je v okviru projekta Tolomeo - plodnega sodelovanja med deželno ustanovo za gledališke dejavnosti, občinami in šolami -, ki že nekaj let nudi učencem raznih stopenj pestre kulturne ponudbe, obiskalo tudi slovenske vrtce na Goriškem tržaško gledališče La Contrada izvedbo glasbene pravljice Sergeja Prokofijeva *Peter in volk*. Poleg "napete" pripovedi nudi pravljica malim poslušalcem možnost zaznavanja vsebine v čudovitih zvokih orkestrskih instrumentov. Naši otroci so pravljicnemu pripovedovanju sledili v slovenščini, kajti dogodiščine o Petrčku, ki je z zvijačo ujel volka, je v slovenski inačici živahno podal igralec Franko Korošec; letos namreč sodeluje z italijansko gledališko hišo in je z omenjeno pravljico že osrečil italijanske malčke na Tržaškem in Goriškem. Pred nekaj leti je kot član SSG z isto pripovedjo prijetno presenetil tudi naše osnovnošolce v goriškem Kulturnem domu.

Vsredo, 14. t.m., je pravljica zgodbica zaživela v goriškem vrtcu v ulici Brolo. Celo najmlajši so z veliko pozornostjo spremljali pripovedovanje in radovedno pričakovali, kako se bo pripovedovalec Korošec s preprosti rekviziti v hipu preobrazil v Petrčka, v hudega volka in vse ostale nastopajoče junake. Ob koncu so nekateri pogumnejši zakorakali po učilnici in ponazorili slavnostni sprevod.

IK

ABSOLUTNO NAJBOLJŠI ZBOR NA FESTIVALU

VELIK USPEH ZBORA AVE
V GRČIJI

Pretekli teden je v Grčiji, na Rodosu, potekal 2. Mednarodni glasbeni festival v organizaciji grškega združenja prijateljev zborovskega petja *Polifonia Athenaeum* in kulturne ustanove občine Rodos. Festival je bil tekmovalnega značaja; predvidene so bile tri kategorije, in sicer zborovska in vokalna zasedba ter solopetja. Prestižnega glasbenega srečanja se je udeležil tudi Komorni zbor AVE iz Ljubljane, ki ga vodi Andraž Hauptman. V ostri konkurenci - nastopali so namreč izredno kvalitetni evropski in južnoameriški zbori - je ljubljanski zbor dosegel najvišje število točk, in sicer 91, ter tako osvojil zlato plaketo. V kategoriji vokalnih skupin je nasto-

pila tudi komorna zasedba zbora AVE, ki je prav tako zmagala zlato plaketo. V soboto, 17. t.m., so se najboljše uvrščeni zbori pomerili še za nagrado Grand prix. To visoko priznanje je prejela komorna zasedba zbora AVE kot absolutno najboljši zbor na glasbenem festivalu. Omeniti moramo še, da so v kategoriji solopetja nastopali tudi trije slovenski pevci; vsi so se uvrstili v finale, baritonist Primož Dekleva pa je osvojil tretje mesto.

Z veseljem lahko torej ugotavljamo, da so se naši slovenski zbori in pevci še enkrat izkazali pred mednarodnim občinstvom in ponesli v svet slovensko glasbeno kulturo.

SCGV E. KOMEL - KC L. BRATUŽ / KONCERTNA SEZONA

GLASBENA MATICA / SEZONA SE JE IZTEKLA

ZGODOVINSKI ROMAN

TEMPERAMENTNI KVARTET ZA SKLEP IZBRANE KONCERTNE SEZONE

IVA KORŠIČ

V raznoliki ponudbi letošnje goriške koncertne sezone, ki sta jo priredila Slovenski center za glasbeno vzgojo E. Komel in Kulturni center Lojze Bratuž, je čisto ob koncu po izvajalcih klasične, resne glasbe našel svoj poustvarjalni večer tudi New Swing Quartet. V četrtek, 15. aprila, so njegovi člani Dare Hering - prvi tenor, Oto Pestner - drugi tenor, Tomaž Kozlevčar - bariton in Marjan Petan - bas z ritmično in interpretativno brezhibnim izvajanjem črnskih duhovnih pesmi in gospelov potrdili, da so izjemna pevška skupina, ki z globoko čutečo dušo posega v za slovenskega pevca nekam tuj repertoar in ga zna pronicljivo posredovati kar se da široki publiki. Štirje zanesenjaki, ki so se lotili drugačne glasbe ob koncu šestdesetih let in jo začeli širiti na slovenskih tleh, so se v tridesetih letih svojega neverjetno uspešnega delovanja razvili v glasbenike, ki jih cenijo po vsej Evropi in so znali vžgati srca tudi v domovini črnske duhovne pesmi.

Četrtek koncert v veliki dvorani KC Lojze Bratuž je bil predzadnji (zadnjega so imeli v Novi Gorici) v sklopu večerov, ki so jih posvetili svojemu visokemu glasbenemu jubileju. Skoraj dve uri trajajoči nastop je potekal pod geslom *I saw the light - Videl sem luč*, povzetim po pesmi Hanka Williamsa; s tem naslovom so poimenovali tudi svojo najnovejšo zgoščenko. To je njihova že petintrideseta plošča; iz nje je bila tudi večina predvajanih spiritualov in gospelov.

Ob ognjevit spremljavi instrumentalne skupine Radko Divjak Band, ki jo sestavljajo mojstrski glasbeniki Radko Divjak - bobni, Jani Hec - bas, Jaka Puchar - klavir, Blaž Jurčević - klavir, so nas štirje "zlati fantje" popolnoma očarali.

PREJELI SMO

DVOMLJIVA SLOVENŠČINA

Demokracija nas je 27. marca seznanila o odprtem pismu, ki je bilo poslano ministru za šolstvo in šport v državi Sloveniji dr. Slavku Gabru. Tako izvedemo:

"Redna predavanja na nekaterih fakultetah v Ljubljani imajo slovenski predavatelji !!! slovenskim !!! slušateljem na slovenski !!! univerzi v tujem jeziku, in sicer z izgovorom, da je med 'gosti' tudi nekaj tujih študentov."

- Tako se podcenjuje slovenski jezik, ki je uradni jezik države Slovenije. Tega gotovo omenjeni profesorji še ne vedo, ali pa nočejo vedeti in še vedno mislijo, da so v SFRJ!

- Kdor slovenskega jezika ne obvlada, naj študira v državi, kjer se govori njegov jezik!

- Zanimivo bi bilo vedeti, kaj o tem mislijo davkoplačevalci?

AMBROŽ KODELJA

ma pritegnili v "duhovni" ritem s svojim doživetim petjem, v katerem smo zaznali vso globino sporočilnosti pesmi. Te pojejo o hrepenenju, trpljenju, veselju, ljubezni, veri v Vsemogočnega, ki vodi naše zemeljsko bivanje. V priredbah Ota Pestnerja in Tomaža Kozlevčarja smo podoživljali skladbe, ki so jih izvajali veliki tovrstne glasbeni govorniki, med temi Elvis Presley.

Po dvajsetih napovedanih pesmih, ki so jih posamezni člani kvarteta izrazito uokvirili in jim včasih pridali še kako zanimivo opombo, je neustavljivo ploskanje spet priklicalo na oder pevce; ti so nam hudomušno ponudili še poskočno polko, pri kateri so kar z usti, mimiko rok in seveda glasom pričarali ustrezne instrumente. Podarili pa so nam tudi narodno pesem *Pozimi pa rožice ne cveto* in pa nepogrešljivo, nadvse priljubljeno *When the saints go marching in*.

Z iskrenim zadnjim aplavzom smo kvartetu zaželeli še mnogo uspehov in mednarodnih priznanj na njegovem glasbenem popotovanju.

OD VIOLINE DO HARFE

ROSSANA PALIAGA

Letošnja koncertna sezona Glasbene matice se je zaključila 12. in 13. t.m., ko je v goriškem Kulturnem domu in na odru Deutscher Hilfsvereina v Trstu nastopil duo, ki ga sestavljata violinist Črtomir Šiškočič in harfistka Simona Mallozzi.

Šiškočič ne potrebuje posebnih predstavitev, saj je eden najbolj znanih tržaških glasbenikov, ki so se po diplomah v Trstu uveljavili tudi izven našega mesta. Študij violine je začel na Glasbeni matici; izpopolnjeval pa se je v Ljubljani s prof. Veronekom, v Londonu s prof. Rostalom, v Kölnu pri Igorju Ozimu, v ZDA s Francom Gullijem. Poleg koncertne dejavnosti kot solist in v komornih zasedbah je bil koncertni mojster v orkestru gledališča G. Verdi v Trstu in v orkestru Toscanini v Parmi. V le-tem igra tudi Simona Mallozzi, ki je diplomirala iz harfe na konservatoriju v Parmi in se nato posvetila koncertiranju. Pred leti je začela sodelovati s Šiškočičem; od takrat se duo ni več ločil, na odru kot tudi v življenju.

Izvirni repertoar za tovrstni sestav je zelo omejen, zato je pri izvedbi nekaterih skladb harfa prevzela vlogo klavirja. Nastopi tega dua so precej pestri zaradi raznolikosti skladb in avtorjev na izbranih sporedih, kot tudi zaradi izkoriščanja vseh možnih kombinacij: harfa solo, violina solo, duo.

Program tržaškega koncerta je že na začetku spodbudil dobro razpoloženje prisotnih z veselim toni Rossinijevega *Andante* z variacijami v f duru. Poslušalci so potem lahko cenili sposobnosti solistov z Improvizacija-

mi za harfo solo Primoža Ramovša in s *Sonata* v d duru za violino solo Giuseppeja Tartinija. Ramovševa skladba je z intelektualnega vidika zelo živahno delo, v katerem je avtor uporabil veliko število zvočnih efektov v izredno dinamičnem glasbenem dogajanju. Po zanimivem primeru slovenske sodobne ustvarjalnosti je prišla na vrsto lepa violinska sonata istrskega skladatelja, ki je nepogrešljiva prisotnost na sporedih Šiškočičevih koncertov. Izvedba te sonate je bila zelo umirjena in uravnotežena v dinamičnem gibanju; izstopala je Tassova arija zaradi svojega strogega legata, pod vplivom katerega so vse note zazvenele kot neprekinjena glasbena misel.

Prvi del se je zaključil s pristrskimi toni tradicionalno naklonjenega sloga Uroša Kreka, in sicer s skladbo *Capriccio notturno* za violino in harfo. Nekoliko drznejša podoba sodobne glasbe pa se je pojavila v skladbi *Epicedion* Lojzeta Lebiča, s katero se je začel drugi del koncerta. Sledila je *Pesem v noči* za harfo solo Carlosa Leona Salzedo, ki je kot virtuoz in pedagog pomembno vplival na razvoj tega instrumenta v našem stoletju. Izvalca sta se spet združila pri izvedbi klasičnega melodiziranja Saint-Saënsa *Fantazije* in pri etnično obarvani *Madžarski Fantaziji* Franza Leharja, kateri sta sledila še dva dodatka.

Čeprav je bil koncert lep, je bilo čuti, da je potekel v nekoliko težkem vzdušju zaradi hudih težav glasbene šole, o katerih slišimo pesimistične novice. Ljudem, ki so ob izhodu izražali željo po srečanju ob prihodnji sezoni, smo lahko odgovorili le z grenkim nasmehom. Kljub vsemu upamo.

BOGATA PODPORNÁ DEJAVNOST ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE

Zadružna kraška banka je lani finančno podprla 164 kulturnih, športnih in drugih pobud v skupni vrednosti nad 323 milijonov lir.

Zadružna kraška banka spremlja z veliko pozornostjo dejavnosti slovenskih tržaških društev in organizacij. Upravni svet, ravnateljstvo in vse osebje se dobro zavedajo, da je dejavnost kulturnih, glasbenih, športnih, dobrodelnih in drugih društev ter organizacij izredno pomembna za obstoj celotne naše skupnosti. Zato vsako leto namenijo precejšen del dobička predvsem slovenskim in tudi italijanskim društvom, organizacijam, šolam in župnijam. V letu 1998 je Zadružna kraška banka ugodno finančno rešila 164 prošelj, ki so jih na banko naslovila najrazličnejša društva in organizacije v skupni vrednosti približno 323 milijonov lir.

Največ prispevkov je bilo namenjenih kulturnim pobudam, in sicer v skupni vrednosti 92 milijonov lir, od katerih je bilo približno 11 milijonov dodeljenih glasbenim pobudam. Sredstva so prejela najrazličnejša kulturna in glasbena društva, ki jih banka podpira v njihovi dejavnosti ali pa sponzorizira njihove nastope in pobjude. Športnim društvom je banka namenila 73 milijonov lir, dobrodelnim ustanovam 53 milijonov, trgovskim pobudam 40 milijonov, kmetijskim organizacijam pa 15 milijonov lir. Velikodušno je podprla tudi slovenske šole. Omogočila je nakup raznih šolskih pripomočkov, kot so

Upravitelji in nadzorniki ZKB v letu 1998

računalniki, preslikovalni stroji, televizijski aparati; pripomogla je k uresničitvi raznih šolskih dejavnosti in prireditve v skupnem znesku 32 milijonov lir. Del svojih dobičkov je banka namenila tudi župnijskim skupnostim npr. za popravilo cerkva, župnijsko in karitativno dejavnost idr. (18 milijonov lir). Omenjena banka je med drugim omogočila nakup novega kombija Ford Tourneo za Sklad Mitja Čuk; nagradila je 39 najboljših šolarjev in dijakov slovenskih in italijanskih srednjih šol; podarila je naprave za analizo krvi bovski splošni ambulantni.

Podprla je izdajo raznih knjig - *Gli Sloveni in Italia*, *Utrip pod gričem*, *Padriče skozi stoletja*, *Velika knjiga o slovenskih športnih igrah*, *Okus teme*, *Skilanova jama*, *Galebov šolski dnevnik* idr. Ob 90-letnici ustanovitve ban-

ke je Zadružna kraška banka skupaj z ZKB Doberdob in ZKB Sovodnje založila knjigo *Slovenske zadružne banke*. Poleg tega je z več kot 150 pokali in raznimi drugimi darili omogočila nagradjevanje predvsem športnih prireditev. V lanskem letu v svoji razstavnici dvorani gostila pet različnih likovnih razstav in obenem dala na razpolago dvorano raznim društvom in organizacijam, ki so v njej priredili nad 30 srečanj in predavanj.

Zadružna kraška banka je tako konkretno dokazala svojo zavzetost za celotno našo krajevno skupnost in ponovno potrdila, da deluje po načelih vzajemnosti in da pomaga pri kulturnem in gospodarskem razvoju območja, na katerem opravlja svojo bančno poslovanje.

NENAVADNA KNJIGA: DETELOVA JANTARSKA ZVEZA

Roman Leva Detele *Jantarska zveza*, ki je izšel kot 55. zvezek Družinskih večernic Mohorjeve založbe v Celovcu, je delo posebne vrste in zasluži vso pozornost slovenske kulturne javnosti. Obsega 416 strani in je plod skrbne priprave.

Z veliko literarno pa tudi strokovno (zgodovinsko) zavzetostjo in bujno domišljijo se pisec loteva stare prazgodovine o Venetih, ki jih vedno večje število resnih poznavalcev sprejema kot predhodnika Slovencev. O tem je dal avtorju gotovo koristne napotke Ivan Tomažič z Dunaja, ki se je uveljavil kot najbolj vidni utemeljevalec bivanja starih Venetov, o čemer prča njegov daljši zgodovinski jezikovni epilog k romanu pod naslovom *Od Protoslovanov do Slovencev* (str. 417-452), pri čemer je podana tudi velika sorodnost med sanskrtom in slovenščino. Knjiga bi bila vsekakor zelo primerna za prevod v kakšen drug jezik, zlasti morda v italijanščino, saj je v Deteleovem romanu govor tudi o imperatorju Juliju Cezarju, mlademu upravitelju Galije Cisalpine Brutusu, starem Katulu in mlademu pesniku Vergilu v Mantovi, pa tudi življenje Venetov se v glavnem razteza na področju sedanje Italije.

Zgodba romana, ki je poln novih še neznanih izrazov za letne čase, zvezde, običaje, ljudi in božanstva pa tudi za predmete praktičnega življenja, opisuje življenje v kraju Zovici pri Vikanah, kar bi bilo približno pri sedanjih Vicenzi v Italiji, kjer je ugledni trgovec z jantarjem ostareel in preustro delo in posle po posebnem obredu svojemu nasledniku, polnoletnemu sinu Žarnu. Le-ta se po očetu vstopnih odpravi na dolgo in nevarno pot preko Emone in sedanje Avstrije in Češke tja do Vzhodnega morja, do Baltika. Tam pride po dobri sreči v hišo glavnega poznavalca jantara na Obali Klepa in pridobi veliko količino ter rumene dragocenosti. Pri tem se spozna z lepo Klepovo hčerjo, Svetlolaso Deveno, in oba mlada se na prvi pogled zaljubita. Čeprav sosednje - divji gozdni Skiti - ogrožajo mirno Klepovo domačijo pa tudi kraje ob Jantarski obali in četudi Devenin oče zbolí, se hči odloči, da odpotuje z Žarnom na dolgo pot proti Jugu. Stari Klep umre, mlada dva pa odideta proti Zovici. Na poti doživita razne nevarnosti in čudna srečanja z nesrečnimi in srečnimi osebami, pri čemer igra svojo vlogo tudi zvesti Žarnov hlapec stari Gorjan. Deveno ugrabijo celo razbojniki, vendar jo Žaren s pomočjo odločnega noriškega kralja Volka reši in končno privede do težko pričakujocih staršev v Zovici, ki blagoslovijo poroko obeh mladih ljudi.

V romanu je nanizanih vse polno prigod, zlasti tudi iz pripovedi starega Gorjana, ki razodevajo tradicijo in verovanje starih Venetov. Ti so očitno zavzemali pomembno mesto v tedanji Evropi, saj so njihovo venetščino razumeli celo zgoraj na daljnem Severu, v bojih na Baltiku pa sta uspešno sodelovali celo dve venetski vojni ladji. Knjiga je napisana živo in ustvarjalno. V ospredje je povsod prisotno nagnjenje k dobremu oziroma pozitivnemu. Zato jo bodo kot prepričljiv roman iz davne zgodovine z veseljem brali starejši bralci, užívali pa bodo tudi mlajši in mladi, ki bodo ob delu poglobljali svojo samozavest. Kot ugotavlja pisatelj in kritik Marjan Tomšič, je *Jantarska zveza* stvaritev močne in zrele ustvarjalne osebnosti.

BOGDAN POGAČNIK

7
ČETRTEK
22. APRILA
1999

TISKOVNO POROČILO

NOVO DELOVNO RAZMERJE NA GLASBENI MATICI

Glasbeno matico že dalj časa pestijo hude finančne težave, o katerih smo že večkrat poročali in zaradi katerih osebje že nekaj mesecev ne prejema plače. Upravni odbor pa se je odločil za nekatere nujnostne ukrepe; obrazložil jih je v tiskovnem poročilu, ki smo ga prejeli in ga objavljamo.

Upravni odbor Glasbene matice, piše v tiskovnem poročilu, je na podlagi sklepov nujnostne sanacijske narave, ki so prišli zelo jasno do izraza na zadnjem občnem zboru te naše osrednje glasbeno-kulturne ustanove, ki je bil na Opčinah 5. marca letos, na svojih sejah dne 9. in 13. aprila letos vzel v pretres več možnosti rešitvenih posegov v korist obstoja in nadaljnjega razvoja GM in njene stalnega pouka na sedežih v Trstu, Gorici, Špetru in Kanalski dolini.

V pričakovanju podpravljenja Glasbene matice oziroma ustanovitve samostojnega konservatorija slovenske glasbene šole tudi v obliki samostojne podružnice pri že obstoječem tržaškem konservatoriju, je Upravni odbor GM sklenil, da sprejme nujne sanacijske ukrepe in s tem prepreči hudo okrnitev ali celo zaprtje njenih glasbenih šol, za kar je krivo težavno finančno stanje, ki

že nekaj let pesti to našo ustanovo.

V tem smislu je imel Upravni odbor 19. aprila letos sestanek s stalnim učnim in neučnim osebjem GM in ga potanko seznanil s celotno zadevno problematiko GM ter nakazal pot odločne notranje organizacijske preobnove oziroma restrukturacije GM tudi z možnostjo odpusta njenega stalnega osebja.

Da bi se preprečili drastični in za marsikoga od prizadetih izredno hudi posegi, je Upravni odbor GM šel na pot rešitve problema z uvedbo "part timskega" delovnega razmerja s celotnim osebjem in z nekaterimi drugimi posegi v delovni odnos.

Ta rešitev je nujna, se zaključuje sporočilo GM, če hočemo s skupnimi močmi ohraniti pri življenju ustanovo, ki je za obstoj in razvoj celotne slovenske narodne skupnosti nepogrešljiv glasbeni in kulturni dejavnik.

MARJAN SLOKAR V DSI

"KIROVA VELIČINA" V SLIKI IN BESEDI

V ponedeljek, 19. t.m., je v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev potekal zelo lep in bogat večer, ki je udeležence priklenil na stole do poznih ur.

Gost tradicionalnega ponedeljkovega večera DSI je bil namreč upokojeni častnik Radia Trst A Marjan Slokar, ki je s pomočjo diapozitivov prikazal perzijsko zgodovino in pokrajino. Naslov večera je bil *Kirova veličina z besedo in podobo skozi perzijski čas in prostor*.

Zamisel o večeru (Slokar je že bil gost DSI s predvajanjem diapozitivov iz New Yorka, sicer ga je pogostokrat videti tudi na drugih večerih društva) je nastala, potem ko je bil Marjan Slokar na potovanju v Perzijo oziroma današnjem Iranu. Kot je pred začetkom predvajanja diapozitivov dejal predsednik DSI Sergij Pahor, se je Slokar na tem potovanju navdušil za perzijsko zgodovino in kulturo ter se vanjo poglobil. Kot je sicer sam povedal, je rabil približno dve leti, da je zbral podatke in ikonografski material ter vse gradivo globlje preučil.

Diapozitivi so udeležencem prikazali perzijske zgodovinske kraje, v bogati in briljantni slovenščini sestavljeno besedilo pa jim je ori-

salo perzijsko oziroma iransko zgodovino od Kira Velikega, čigar cesarstvo se je v antiki raztezalo od Grčije do Indije, preko osvajanj Aleksandra Velikega, Partov in Sasanidov pa do islamizacije, ponovnega blišča v času dinastije Safavidov in počasne dekadence do padca zadnjega šaha Reza Pahlavija pred dvajsetimi leti in revolucije, ki je privedla na oblast islamski režim, ki vlada še danes.

Nad vsem pa stalno lebdi lik ustanovitelja perzijskega cesarstva, Kira Velikega. Njegova preprosta in hkrati veličastna grobnica je prikazana na začetku in na koncu serije diapozitivov, večkrat pa jo najdemo tudi vmes. Kir je bil namreč velik osvajalec, obenem pa tudi razgledan in strpen vladar, ki ni vsiljeval svojih navad in vere drugim narodom. Na večeru je bila tudi podčrtana izredna moč perzijske kulture, saj so bili Perzijci v svoji zgodovini večkrat podjarmljeni, dolgoročno pa so vse osvajačce asimilirali in pregnetli s svojo kulturo.

IZREDNI IN REDNI OBČNI ZBOR KMEČKE ZVEZE

DEŽELNA RAZSEŽNOST IN SKRB ZA URESNIČEVANJE SMERNIC AGENDE 2000

V nedeljo, 18. t.m., je bil v Prosnetnem domu na Opčinah izredni in redni občni zbor Kmečke zveze, stanovske zveze slovenskih kmetov, ki je pred nekaj tedni dobila deželno razsežnost. Zbor je potekal pod geslom *Agenda 2000 za močno in kakovostno kmetijstvo*.

O tem, da je postala Kmečka zveza pred kratkim deželna organizacija s povezovalci med slovenskimi kmetovalci v tržaški, goriški in videmski pokrajini, smo že poročali. Na izrednem delu občnega zbora so s statutarnimi spremembami še potrdili to deželno razsežnost, poleg tega pa so se prilagodili novim zakonskim normam in predpisom. Redni del občnega zbora pa je bil posvečen pregledu delovanja KZ v letu 1998.

Kot je izhajalo iz poročil predsednika Alojza Debelisa in tajnika Edija Bukavca, leto 1998 ni bilo povsem pozitivno za italijansko kmetijstvo, o čemer pričata npr. nadaljevanje krčenja števila kmetijskih obratov in majhna povprečna površina kmetij, če-

prav sta obseg in vrednost proizvodnje velika in je ugodno tudi gibanje cen.

Kot je izhajalo že iz samega gesla občnega zbora, so veliko skrb posvetili t.i. Agendi 2000 oz. nedavnemu berlinskemu sporazumu o kmetijski politiki v Evropski zvezi v letih 2001-2006. KZ ocenjuje ta sporazum z zmernim optimizmom, saj daje možnosti oz. smernice za novo kmetijsko politiko. Veliko vlogo pa imajo tu tako dežela Furlanija-Juljska krajina kot tudi krajevne ustanove in uprave, se pravi gorske skupnosti, občine in pokrajine. Deželna uprava bi morala korenito in bistveno spremeniti svojo kmetijsko politiko v skladu z evropskimi smernicami, še v letošnjem letu pa bi morali sklicati de-

želno kmetijsko konferenco. Krajevne uprave so v zadnjih letih pokazale večjo odprtost glede kmetijske problematike, čeprav ta pozitivni odnos, zlasti v primeru tržaške občine, še ni popolnoma prodrl. Najbolj učinkovito sredstvo za ohranitev in razvoj kmetijstva pa je Globalni načrt, ki lahko zagotovi finančna sredstva ter usklajene in usmerjene posege in pobude. Pri načrtovanju uporabe teritorija pa naj se upošteva predvsem potrebe primarnega sektorja, ki mora imeti svojo besedo pri uresničevanju t.i. krajinskih parkov (oz. krajinsko-kmetijskih parkov, kot je bilo potem dodano v sklepni resoluciji). Tržaškega malega slovenskega kmetovalca pa bremenijo tudi hudi finančni problemi,

povezani z visokim davčnim pritiskom in birokracijo.

Vsekakor je bila KZ v lanskem letu vsestransko dejavna. O tem pričajo nešteti stiki in sodelovanja s krajevnimi upravami, sorodnimi ustanovami v Italiji in Sloveniji, vrsta tečajev, strokovnih srečanj, obiskov in tudi pomoč članom z nasveti in konkretnimi pobudami. KZ je tudi narodna organizacija, zato je bila izražena tudi zahteva po čimprejšnjem sprejetju zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, in sicer tako, kot ga je manjšina sama izdelala.

Občni zbor KZ je pozdravilo res veliko število gostov, od podpredsednika deželne sveta F-Jk Miloša Budina, predsednikov SKGZ in SSO Rudija Pavšiča in Sergija Pahorja, pokrajinskega svetovalca SSK Vladimirja Vremca, pokrajinskega predsednika Zveze neposrednih obdelovalcev Dimitrija Žbogarja, predsednika KGS in doberdobskega župana Maria Lavrenčiča ter državnega sekretarja pri slovenskem ministru za kmetijstvo Ervina Kuharja pa do predsednika ustanove ERSA Augusta Pinata, predsednika tržaške trgovinske zbornice Adalberta Donaggia, predsednika deželne konfederacije kmetov Dan-teja Savorgnana, dolinskega župana Borisa Pangerca, predsednika tržaških čebelarjev Livia Doriga, predstavnik Zadrudne zveze Slovenije Noseta in predstavnice Zveze kmečkih in podeželskih žena Suzane Lovrečič. Iz njihovih pozdravov je bilo razbrati predvsem zadovoljstvo zaradi deželne razsežnosti organizacije, slišati je bilo tudi potrditev vloge KZ kot narodnoobrambene organizacije, seveda pa je iz izvajanja gostov izhajalo prepričanje o pomembnosti primarnega kmetijskega sektorja, predvsem pa o potrebi po kakovostnem kmetijstvu. V ta namen je bila še podčrtana potreba po načrtovanju usklajenega razvoja kmetijskega sektorja in njegove vloge pri vzgoji prebivalstva h kulturi varstva okolja in prehrabeni kulturi. Še posebno priznanje je bilo dano organizaciji Dnevo kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki so potekali septembra lani na razstavišču tržaškega velesejma in ki so približali tržaškemu prebivalstvu pokrajinsko in deželno kmetijsko stvarnost, ki je tako stopila v zavest ljudi. Skrajni čas pa je, da se uredi vprašanje t.i. Kraškega parka, in to s skupnimi močmi. Glede tega je padel predlog, da bi tak park nosil naziv ne samo "krajinski", ampak "krajinsko-kmetijski", saj je bil podčrtan tudi pomen naziva, ki pomeni tudi neko obvezo.

Na občnem zboru so udeleženci tudi izglasovali resolucijo in izvolili nov 48-članski glavni svet in razsodišče, ki bosta vodila KZ v prihodnjih treh letih.

IŽ

ŠKEDENJ / ETNOGRAFSKI MUZEJ

RAZSTAVA O JESENIŠKIH PLAVŽIH

V nedeljo, 18. t.m., so v Škedenjskem etnografskem muzeju odprli razstavo z naslovom *Slovensko plavžarstvo 20. stoletja - jeseniški plavži*.

Razstava je sad sodelovanja med Škedenjskim etnografskim muzejem in jeseniškim muzejem (razstava o škedenjski železarni je že bila na ogled na Jesenicah). Na nedeljski slovesnosti sta jo odprla jeseniški župan Boris Pregant in ravnatelj tržaških mestnih občinskih muzejev Adriano Dugulin ob prisotnosti ravnatelja Škedenjskega etnografskega muzeja Dušana Jakomina, ravnateljice jeseniškega muzeja Nataše Kokošinek in načrtovalke razstave Irene Be-

nedičič ter vrste uglednih gostov, med katerimi je bil tudi tržaški podžupan Roberto Damiani. Le-ta je v svojem posegu poudaril vlogo Škedenjskega etnografskega muzeja in obenem napovedal namen tržaške občinske uprave, da na procelje muzeja postavi dvojezično plo-

ščo v spomin na škedenjske krušarce. To je bil tudi primeren odgovor nedavni odločitvi škedenjskega rajonskega sosveta, da bo tabla samo v italijanskem jeziku. Damiani, Dugulin in Jakomin so tudi prejeli spominske plakete jeseniškega muzeja.

PRESEDNIŠKO POROČILO

Kot je razvidno iz tajniškega in iz poročil članic, je bilo delovanje v enoletnem obdobju od zadnjega občnega zbora Zveze zelo bogato in je krepko seglo na razna kulturna področja. Goriški prostor, razen Krminskega, je dobro pokrit. Sodelovanje s kulturnimi organizacijami v Sloveniji, na Koroškem in v naši deželi je okrepilo naš skupni kulturni prostor. K temu je pripomoglo tudi več skupnih pobud. Dan slovenke kulture smo izvedli skupaj s Slovensko prosveto in Zvezo slovenskih kulturnih društev, revijo Primorska poje v soorganizaciji z Zvezo pevskih zborov Primorske, Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo cerkvenih pevskih zborov. Odmeven je bil tudi niz veseliger ljubiteljskih odrov, ki ga je naša Zveza organizirala s Kulturnim centrom Lojze Bratuž.

Da je delo Zveze globoko ukoreninjeno v prostoru, pričajo tudi nekatere pomembne obletnice. Lanska Cecilijanka je bila že štirideseta, letos pa bomo primerno počastili 40-letnico ustanovitve naše organizacije.

O kakovosti dela na zborovskem področju govorijo priznanja, ki so jih prejeli nekateri naši zbori na državnih tekmovanjih.

Naša Zveza kot pomemben dejavnik slovenske narodnostne skupnosti pozorno spremlja in reagira na dogajanja v naši skupnosti. V zadnjih letih t.i. civilna družba neustankarske organiziranosti si prevzema vedno večje odgovornosti. V prvi vrsti je to posledica razdrobljenosti in nereprezentativnosti nekaterih političnih strank, v katerih Slovenčiči delujemo. V takih razmerah enotna delegacija ne more opravljati vplivnejše vloge. Potreben je organ, ki bo predstavljal vso slovensko narodnostno skupnost. Danes to vlogo odigravata SSO in SKGZ. Tudi samostojna tretja krovna organizacija bi rada opravljala to poslanstvo, toda dokler bo ostala pri nekaterih posameznikih, si je težko predstavljati, da bi lahko kaj pomenila.

Ko je Ojka prevzela državno oblast v Italiji, smo pričakovali nekaj več posluha za naše probleme, predvsem za globalni zaščitni zakon. Do sedaj je ostalo le pri lepih besedah. Masellijev predlog je po začetnem navdušenju, vsaj glede rokov odobritve, nekje obtičal. Upajmo, da bo deklaracija o slovenski manjšini, ki jo je pred kratkim sprejel slovenski državni zbor, pospešila postopek in da bo v tej zakonodajni dobi končno le prišlo do izglasovanja globalnega zaščitnega zakona.

Glede krajevnih uprav je nesporejmljivo zadržanje goriškega župana, ki po enem letu obnove občinske uprave ni še sklical slovenske konzulte. Tudi na goriški pokrajini se predolgo zavlačuje z ustanovitvijo podobne konzulte. Kaj pa deželna uprava? Ču-

ti se desničarska usmeritev. Čeprav deželni zakon določa, da se 90% višine prispevka, določenega za pomembnejše kulturne ustanove, med temi je tudi naša Zveza, takoj izplača, se deželna uprava tega ne drži. Smo meseca aprila in za letošnje leto še ni prišel noben deželni prispevek. Tudi komisija, ki naj bi dajala deželni upravi smernice za dodelitev prispevkov na podlagi dež. zak. 46/91, še ni opera-

tivna. V to komisijo je desničarska deželna uprava imenovala nekaj slovenskih predstavnikov, ki nimajo z našo kulturno organiziranostjo nobene vezi in so prišli v ta organ samo zato, ker podpirajo idejno usmerjenost sedanje deželne uprave. Dežela je tudi finančno nagradila te zveste zagovornike in dala znatna finančna sredstva za nekatere njihove pobude. Pri tem je seveda zmanjšala prispevek res-

nim slovenskih kulturnim organizacijam.

Po nekaj spodrslijah je Urad za Slovence po svetu pri zunanem ministrstvu republike Slovenije primerno usmeril svojo pozornost na zamejske organizacije, ki realno predstavljajo kulturno organiziranost in delo na tem področju. Usklajeni predlog SSO in SKGZ glede uporabe sredstev iz Slovenije je pozitivno ocenila tudi pristojna komisi-

ja državnega zbora, ki jo vodi Marijan Schiffrer.

Ustanovitev Sklada za ljubiteljsko kulturno delovanje v republiki Sloveniji, ki ima nalogo, da strokovno in finančno podpira to področje, pomeni tudi za našo Zvezo korak naprej pri enakovrednem obravnavanju zamejske ljubiteljske kulture. Verjetno je en predstavnik Slovencev, ki živimo v Italiji, Avstriji in na Madžarskem v širšem upravnem organu Sklada, preskromno zastopstvo za kulturno ustvarjalnost slovenske skupnosti izven matičnega prostora.

Skušal sem nakazati zunanji okvir, v katerem živimo in delujemo. Ni najbolj rožnat, ni pa tudi tako negativen, da bi lahko odločilno vplival in usmerjal naše delovanje. To je odvisno predvsem od nas samih, od naše volje do dela in do obstoja kot narodnostna in kulturna skupnost. In ravno pregled pomembnega dela, ki so ga posamezna društva in Zveza opravili, nam daje dovolj poguma, da bomo po tej poti še nadaljevali. Nad uspehi posameznih društev moramo biti vsi ponosni, zadovoljni in si prizadevati, da bi tako nadaljevali tudi v naslednjih sezonah.

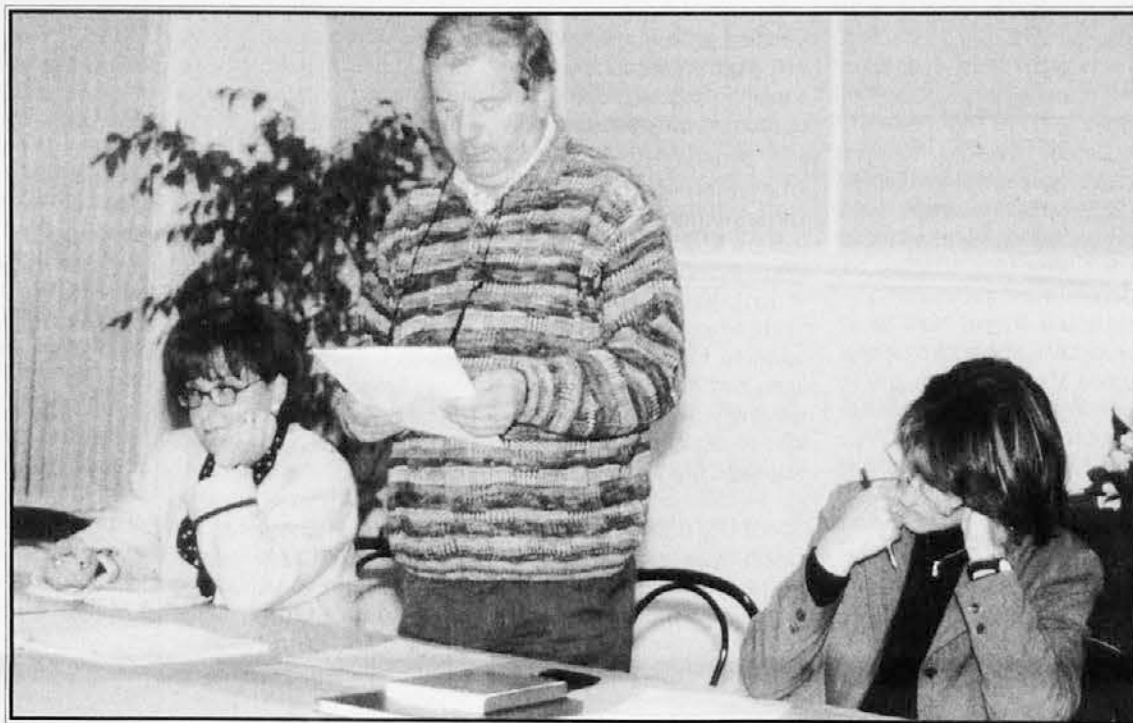
Nevarnost vidim v samozadovoljstvu nekaterih društev, ki vidijo predvsem sama sebe in svoje delo in jim ni veliko mar za prizadevanja drugih in za skupne pobude. Sodelovanje na vseh ravneh in v vseh možnih oblikah lahko rodi le pozitivne sadove.

Društva in seveda tudi Zveza naj bodo občutljive za prostor, v katerem delujejo, in na vse organizirane in tudi spontane oblike kulturne prisotnosti.

Šola, druga društva in skupine naj predstavljajo priložnost za uveljavitev skupnih pobud.

Zahvaljujem se članom za sodelovanje in zunanjim sodelavcem za pomoč.

Od leve: podpredsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franka Padovan, predsednik Damjan Paulin in tajnica Anka Černic.

TAJNIŠKO POROČILO

Spet smo se zbrali, da podrobneje pregledamo opravljeno delo Zveze same kakor tudi vseh društev in skupin, ki so članice te organizacije.

Naj povem, da je imela Zveza 10. decembra lani izredni občni zbor za spremembo statuta in prilagoditev novim zakonskim predpisom.

Od zadnjega rednega občnega zbora Zveze, ki je bil 19. marca lani, se je širši odbor sestel na devetih rednih mesečnih sejah, na katerih smo programirali delovanje in pregledali opravljene pobude. Na sejah je bilo vedno sklepčno število članov.

ZBOROVSKA DEJAVNOST

V redno delovanje Zveze spada revija pevskih zborov Cecilijanka, ki je potekala v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v soboto, 21., in nedeljo, 22. novembra lani. Na slednji je sodelovalo 19 pevskih zborov, in sicer deset iz Goriške, dva iz Tržaške, po eden iz Kanalske doline, Benečije in Koroške ter trije iz Slovenije. Moški zbor Ermes Grion iz Tržica je nastopal kot gost in kot predstavnik italijanskega združenja USCI. Štirideseta revija Cecilijanka je bila posvečena goriškemu skladatelju, glasbenemu pedagogu in zborovodji prof. Stanku Jeriču ob njegovi 70. obletnici rojstva.

V soboto in nedeljo so prejeli posebna priznanja zbori, ki so na reviji nastopili več kot 30-krat; ti so: MePZ Rupa-Peč, MePZ F.B. Sedej, MePZ Štandrež, MePZ Lojze Bratuž, MePZ Hrast, MoPZ Fantje izpod Grmade in MoPZ Mirko Filej. V nedeljo popoldne pa je predsednik Zveze dr. Damjan Paulin podelil priznanja zaslužnim zborovodjem, ki so nastopili na Cecilijanki več kot 20-krat. To so Zdravko Klanjšček, Gabrijel Devetak, Stanko Jerič, Ivo Kralj, Herman Srebrnič, Herman Antonič in Karlo Lavrenčič.

Ob tej priložnosti je Zveza izdala bogato brošuro, ki med drugim vsebuje izčrpne podatke o Cecilijanki.

Letos poteka tudi 30 let, odkar je stekla prva revija Primorska poje. Med organizatorji te pevske revije je tudi naša Zveza. Letošnja Primorska poje se je začela 6. marca in se bo sklenila 18. aprila. Prvi in sklepni koncert sta slavnostna. Letos se je za zbor odprla tudi nova možnost, in sicer to, da v svoj program predlagajo izbor nabožne glasbe. Program sakralne glasbe odpojejo zbori v cerkvi. Zveza ima v organizaciji dva koncerta na Goriškem, in sicer 7. marca v Štandrežu in 16. aprila v KC Lojze Bratuž.

Da je pevska dejavnost zelo razgibana med nami, pričča dejstvo, da pojo naši zbori lepo slovensko pesem tudi izven našega prostora. Tako sta MoPZ Mirko Filej in MePZ Rupa-Peč prepevala slovenskim izseljencem v Berlinu. Mešana pevska zborova Hrast in Sedej pa sta odnesla prvo mesto v polifoniji oz. folkloru na vsedržavnem tekmovanju v Vittoriju Venetu. Poleg tega smo našim zborom lahko prisluhnili na kvalitetnih celovečernih koncertih.

Zveza slovenske katoliške prosvete sodeluje tudi s sorodnimi organizacijami, kot sta Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta in Krščanska kulturna zveza iz Celovca. Tako je decembra lani gostoval na Reviji tržaških zborov moški zbor Štmaver, na reviji Koroška poje, februarja letos, pa mešani pevski zbor Štandrež.

Vsako leto se eden izmed naših zborov udeležuje tudi Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični v Sloveniji.

GLEDALIŠKA DEJAVNOST

Poleg pevske dejavnosti je v društvih, ki so člani Zveze, zelo razgibana tudi gledališka. V letošnji sezoni so bile na odrskih deskah naših dvoran odigrane tri premiere. V

Števerjanu smo si maja lani lahko ogledali kriminalko Agathe Christie *Mišolovka*. V Štandrežu so januarja letos uprizorili Simonovo komedijo *Zares čuden par*, februarja pa je v Gorici skupina Oder 90 društva Mirko Filej s svojo premiero *Mrtvi ne plačujejo davkov* Nicole Manzarija odprla vrata nizu komedij pod naslovom *Iskrivi smeh na usitih vseh*, v organizaciji ZSKP in KC Lojze Bratuž. Pri tej pobudi so poleg goriškega društva Mirko Filej nastopili igralci društva Štandrež s komedijo *Zares čuden par* in enodejanko *Jaz sem Berto*, dramska skupina Branik iz Slovenije s komedijo *Glavni dobiček* ter tržaški klepetulji Vanka in Tonca.

Na večeru zamejskih gledaliških ljubiteljev je 6. novembra lani nastopila v Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici štandreška skupina s komedijo *Skopuh*.

Tudi letos je na Novogoriškem potekalo 14. srečanje goriških ljubiteljskih gledaliških skupin, ki ga organizira Zveza kulturnih društev iz Nove Gorice. Pri tem srečanju sta sodelovali dramski skupini društev Štandrež in Sedej.

NATEČAJ MLADI ODER

Kot že vrsto let je Zveza slovenske katoliške prosvete tudi letos skupaj s Slovensko prosveto iz Trsta razpisala na-

tečaj Mladi oder. Tako so v Peterlinovi dvorani v Trstu dne 8. februarja prejele priznanja igralske skupine društev iz Štandreža, Števerjana, Rupe-Peči, Štmavra, Doberdoba in Gorice.

DAN SLOVENSKE KULTURE

Že vrsto let sodeluje naša Zveza pri soorganizaciji osrednje zamejske proslave ob Dnevu slovenske kulture. Tudi letos smo to prireditev sooblikovali s Slovensko prosveto iz Trsta in Zvezo slovenskih kulturnih društev. Proslavi sta bili 6. februarja v Trstu in 7. februarja v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. V Gorici so proslavo izoblikovale dijakinje zadnjih razredov pedagoškega in klasičnega liceja. Recitatorja Alda Sosič in Jan Leopoli sta brala dela pesnikov in pisateljev, ki so v lanskem letu bili nagrajeni ali pa so izdali kako svoje delo. Za glasbeno kuliso je poskrbel Godalni kvartet Tartini.

PUBLIKACIJE

Ob 40. jubilejni Cecilijanki je Zveza izdala izčrpen zbornik, ki je vseboval podroben in statističen pregled vseh pevskih revij od začetka pa do danes s podatki o zborih, zborovodjih in tudi o skladateljih, po katerih so segali zborovodje v teh letih.

ŠTEVERJAN

SKPD F.B. SEDEJ

Delovanje našega društva je bilo od zadnjega občnega zbora Zveze do danes zelo živahno in razvejano. Že takoj na začetku naj omenim mešani pevski zbor, ki je pod taktirko prof. Bogdana Kralja in organista Hermana Srebrniča želel veliko uspehov. Največji uspeh lanske sezone je bila seveda udeležba na vsedravnem tekmovanju v mestu Vittorio Veneto. Za to priliko se je zbor prijavil v mešani zasedbi in dekliški zasedbi Sedej-Vesna. Mešani pevski zbor je osvojil prvo nagrado kot najboljši zbor v kategoriji ljudskega petja. Združeni dekliški zbor je dosegel četrto mesto v polifoniji, v ljudski pa tretje. Društvo je za to veliko priznanje zboru organiziralo Slavnostni koncert mešanega zbora in združenega dekliškega zbora v petek, 19. junija, v Sedejevem domu. Izkupiček večera je bil namenjen prizadetim ob potresu v Gornjem Posočju. Koncert so pevci ponovili naslednjega dne v Križu pri Trstu. V soboto, 17. oktobra, je zbor nastopil na XII. polifonskem srečanju v Sacileju. Sledil je nastop na 40. Cecilijanki, na kateri je zbor prejel posebno priznanje, saj je na tej reviji nastopil kar 37-krat. Za svoje dolgoletno delo so bili nagrajeni tudi nekateri zborovodje, med katerimi je tudi naš organist in dolgoletni zborovodja Herman Srebrnič, ki je na Cecilijanki vodil zbor kar 28-krat. Od 26. do 28. novembra so na gradu Dobrovo potekali Gradnikovi večeri. Enega teh večerov, to je v petek, 27. novembra, so oblikovali člani društva F.B. Sedej in KD Briški grič. Na programu je bil recital o Gradniku in pa nastop mešanega zbora. 13.12.1998 je zbor sodeloval na 8. zborovski božični reviji v Barokovljah, ki jo prireja zbor Jakobus Gallus. 21.12.1998 je zbor nastopil na božičnem koncertu v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. Koncert je snemala slovenska postaja Radio Trst A in televizija. Zbor je na orgle spremljal Aljoša Starc, dirigiral pa seveda prof. Bogdan Kralj. Naj omenim še, da so polnočnico iz Števerjana neposredno oddajali po Radiu Trst A in da je na njej sodeloval naš zbor. V nedeljo, 10. januarja, je mešani pevski zbor sooblikoval božični koncert v cerkvi Novega Svetega Antona v Trstu, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu. 12.2.1999 je zbor sodeloval na Prešernovi proslavi v Števerjanu, 7.3.1999 pa na Vodopivčevem večeru v Sedejevem domu.

Pod okriljem društva deluje tudi otroški zbor pod vodstvom Valentine Humar. Uspešno lansko sezono so zaključili s celodnevним izletom v Živalski vrt v Lignano. To so organizirali v nedeljo, 3. maja. V letošnji sezoni pa je zborček pel na tradicionalni Mali Cecilijanki, na miklavževanju v Števerjanu. Takoj po teh nastopih so se morali pri-

Franka Padovan

praviti na srečanje z italijanskimi otroškimi zbori, ki ga organizira deželna ustanova USCI. Ta je bil v nedeljo, 20. decembra, v občinskem gledališču v Trzinu. Naši so se predstavili z božičnim programom. V mesecu februarju so pevsko vajo na pustno soboto spremenili v pustno rajanje. Dva tedna kasneje, to je v soboto, 6. marca, so v veliki dvorani KC Lojze Bratuž snemali dve slovenski ljudski pesmi za kaseto, ki jo bo še pred koncem šolskega leta izdala otroška revija Pastirček. V nedeljo, 14. marca, pa je zborček sodeloval na reviji Pesem mladim na Pomorski postaji v Trstu.

Po dveh letih premora je dramska družina iz Števerjana spet stopila na odsko deske in prižgala luči s kriminalko Agathe Christie *Mišolovka*. Tudi tokrat je prišel na pomoč režiser Emil Aberšek. Premiera je bila 7. maja v Sedejevem domu v Števerjanu. Igro so nato ponovili še v Štandrežu, Sovodnjah in Gragarju v sklopu 14. Srečanja goriških ljubiteljskih gledaliških skupin. Mladinski krožek je organiziral natečaja *Moje jaslice* in *Moja sladica* ter izlet na sneg in pustni sprevod po vasi.

Društvo redno izdaja tudi svoje glasilo Števerjanski vestnik. Vsebinsko zavzema predvsem vaško kroniko. Točke, ki jih redno obravnavamo, so duhovna misel, poročila vsega delovanja društva, nekaj o športu, kmetijstvu, domača in širša politika, križanke ter novosti na matičnem uradu. Letos je glasilo praznovalo 30. obletnico nepretrganega izdajanja, in to v petek, 12. februarja, ob dnevu slovenske kulture v Števerjanu. Za to priliko je društvo izdalo posebno tiskano številko. Na večer so sodelovali mešani pevski zbor, govornik Saša Martelanc, glavni urednik Števerjanskega vestnika Marjana Drufovka, predsednik društva Mihael Corsi in dramska družina, ki je po svoje, na zelo pester in pripovedni način, "prelistala" naše glasilo od leta 1969 pa do današnjih dni.

V mesecu maju smo poskrbeli za tradicionalni pik-

nik v Borovcih na dan sv. Florijana za vse člane društva in somišljenike.

V nedeljo, 26. julija je domači ansambel Briški odmev nastopil kot gost na XXIII. Senjamu beneške pesmi v Lesah.

V našem društvu pridno deluje tudi mlajša dramska skupina. Vsako leto se pripravlja na prihod sv. Miklavža, na Božičnico in Materin dan. Nalogo priprave otrok sta si prevzeli Kristina Corsi in Barbara Peršič. Za ta trud in delo je skupnica tudi letos prejela nagrado Mladi oder.

V nedeljo, 18.10.1998, je bil zaključni koncert v okviru Koroških dnevnov na Primorskem. V Števerjanu smo imeli v gosteh kulturno društvo Globasnica, ki nam je s svojim otroškim-mladinskim zborom in folklorno skupino podarilo prijetno popoldne.

V nedeljo, 15. novembra, smo v Števerjanu praznovali zahvalno nedeljo. Za to priliko je društvo povabilo v goste Komorni moški zbor s Ptujja, ki ga vodi Franc Lačen. Večer se je zaključil s pričakovano tombolo. 6. januarja smo božične praznike pozdravili v Sedejevem domu, kjer so otroci pod vodstvom Kristine Corsi zaigrali dve igrici. Sledilo je nagrajevanje Športnega tedna '98 in natečaja *Moje jaslice*. 7. marca letos pa smo se poklonili spominu Vinka Vodopivca. Ta večer smo organizirali skupaj z domačo župnijo. Večer so sooblikovali mešani in moški zbor F.B. Sedej, dekliška skupina z recitalom in pa g. Jožko Kragelj, ki je predstavil svojo najnovejšo knjigo o Vinku Vodopivcu.

Tudi lanske razpis Festivala je predvideval tridnevno tekmovanje narodno-zabavnih ansamblov, in sicer v petek, 3., soboto, 4., in nedeljo, 5. julija. Razpis je privabil 20 skupin iz raznih pokrajin Slovenije. Tako smo v petek prisluhnili devetim, v soboto pa enajstim ansamblom, na odru festivala pod Borovci, ki ga je letos krasila scena domačina Jelka Komjanca. Tekmovalna večera je komisija za glasbo strokovno ocenila in določila najboljši ansamble, ki so nastopili na nedeljskem finalu in so se potegovali za osem bogatih nagrad. Nedeljski gost pa je bil lani ansambel Lojze Slaka. Vse tri večere sta povezovala posamezna nastopa izkušena poklicna napovedovalca Betka Šuhel in Janez Dolinar. V festivalskih dneh je bila v spodnjih prostorih Sedejevega doma postavljena lepa razstava domačina Hijačinta Jusse. Društvo je kot običajno izdalo bogato brošuro, ki jo je založila ZSKP iz Gorice. Seveda je moral tekmovanje spremljati tudi dobro založen buffet s pijačo in jedmi na žaru, ob katerem se obvezno razvije vsak večer po nastopu praznik pozno v noč.

Zaključujem z upanjem, da je tudi naše delovanje v Brdih pripomoglo k rasti naše slovenske kulture in k ohranitvi našega skupnega cilja - slovenske besede.

ŠTMAVER - PEVMA

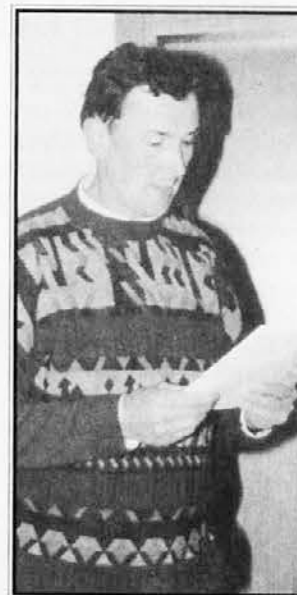
KD SABOTIN

Tudi od zadnjega občnega zbora ZSKP do danes je bilo delovanje KD Sabotin zelo pestro.

16. maja smo kljub slabemu vremenu izpeljali baklado v dobrodelne namene, 24. julija pa smo sodelovali pri organizaciji praznovanja sv. Ane v Pevmi. Poleg rock-koncerta, na katerem je sodeloval tudi štumavski ansambel STM, je naslednji dan potekala baklada po bližnjih vaseh.

Z rajonskim svetom smo organizirali 9. jesenski pohod na Sabotin. V soboto, 24. oktobra, smo imeli otvoritev razstave slik Albine Pintar iz Gorice do Podgore. Umetnico je predstavil župnik Vojko Makuc in razstava je bila na ogled do konca leta. V nedeljo, 25. oktobra, so bili srečanje in pohod na Sabotin s sv. mašo pri razvalinah cerkve sv. Valentina ter družabnost na sedežu društva. 8. novembra smo organizirali praznik kostanja, 15. novembra pa zahvalno nedeljo v Pevmi, s pripravo voza s kmečkimi pridelki. 22. novembra je potekalo tradicionalno martinovanje, 5. decembra miklavževanje, 31. decembra pa smo se v družbi poslovili od starega leta. Ob zaključku leta je bil na sedežu društva kulturno-družabni večer, ki smo ga organizirali v sodelovanju z rajonskim svetom. 6. januarja smo že četrty tič nagradili najlepše jaslice v naši okolici.

Med najpomembnejše pobude društva prav gotovo spada praznovanje sv. Valentina. 13. februarja smo odprli razstavo *Ljudje in ozemlje 1915-1918* in predstavili zbirko *Življenje na frontnem ozemlju*. Zgodovinar dr. Branko Marušič je predstavil razstavo in predaval o prvi svetovni vojni. 14. februarja je bila tra-

Lovrenc Peršolja

dicionalna šagra, popoldne pa slovesna sv. maša. Praznovanje sv. Valentina smo letos zaključili v nedeljo, 21. februarja, z otroškim popoldnevom v družbi Janeza Bitenca. Nastopil je otroški zbor Štma-ver, domači otroci pa so uprizorili prirejeno Bitenčovo igrico Čarodejni klobuček.

Tudi na pustovanje nismo pozabili. Člani mladinskega odseka so pripravili alegoričen voz, ki je spremljal tako mlade kot starejše pustarje po vasi.

Poskrbeli smo tudi za gostovanja nekaterih skupin, kot npr. skupine Oder 90 s komedijo Dan oddiha, 9. maja 1998 pa je bil v štumavski cerkvi pomladanski koncert, na katerem je nastopil harmonikarski kvintet Prosek-Kontovel Glasbene matice in Trsta.

Moški pevski zbor, ki ga vodi Nadja Kovic, pri vajah pa ji pomaga Valentina Humar, vedno sodeluje na vseh kulturnih prireditvah v vasi. 24. aprila je pel na komemoraciji pri spomeniku padlim v Ga-

brjah, 26. aprila pri počastitvi 50. obletnice postavitve spomenika NOB na trgu v Pevmi, 1. maja na Prazniku frtalje v Rupji, 17. maja na koncertu Marijinih pesmi v župnijski cerkvi v Štandrežu, 1. novembra pa pri spomeniku padlim v Pevmi. Sodeloval je na reviji Cecilijanka in Primorska poje na Dobrovi. 6. decembra je sodeloval na Reviji pevskih zborov v Boljuncu, 10. januarja pri maši v Zavodu sv. Družine, istega dne popoldne pa na Božičnem koncertu na Mirenskem gradu.

Otroški pevski zbor Štma-ver je v letošnji sezoni res številčen, saj šteje kar 35 pevcev, ki prihajajo na pevske vaje tudi iz sosednjih vasi. 25. aprila je pel na Prazniku frtalje v Rupji, 31. maja pa na Prazniku špagljev v Štandrežu. Sodeloval je na miklavževanju v Štma-vru in na reviji mladinskih zborov Mala Cecilijanka. 17. januarja so njihovi mladi glasovi spremljali bogoslužno daritev v bolnišnici sv. Justa v Gorici, 11. februarja pa so razveselili bolnike iste bolnišnice ob pustu.

Člani mladinskega odseka vedno sodelujejo na vseh prireditvah v vasi. Ob miklavževanju so se predstavili z igrico *Korida* in 3. maja so sodelovali na igrah brez meja v Števerjanu. Ansambel STM je igral na rock-koncertu ob prazniku sv. Ane v Pevmi, 31. oktobra na *Halloween Rock noči* v Sovodnjah, na martinovanju v Štma-vru, 5. decembra pa v Podturnu v Gorici v domu za prizadete. 8. aprila je ansambel *The Shudder* (tako se trenutno ta skupina imenuje) imel koncert na Oslavju.

KD Sabotin večkrat sodeluje pri svojih pobudah z župnijo, z Rajonskim svetom in s Centrom za arheološke in zgodovinske raziskave na Goriškem.

LAŠKO

SKRD JADRO

Naše društvo je imelo tudi lani pestro dejavnost. Njegova pozornost je bila namenjena predvsem kulturnemu področju, slovenski šoli in sodelovanju z občinsko upravo. Ta zadnja točka je temeljna za naše delovanje in obstoj, ker nam daje občina Ronke za razne prireditve na razpolago občinske prostore in tudi pokroviteljstvo. Z občinsko upravo v glavnem sodelujemo ob srečanjih-praznovanjih, ki potekajo s pobratenima občinama Metlika in Wagner; prisotni smo v treh njenih komisijah: za socialna vprašanja in okolje, v slovenski konzultativni odboru, ki vodi knjižnico.

Društvo je kot po navadi organiziralo dva tečaja (začetnega in nadaljevalnega), slovenskega jezika za odrasle, božični koncert (tokrat 3 zbori iz Opatjega sela), skupaj z ženskim zborom romanje v Milan in tečaj klekljanja. Ta od-

Samantha Peric

sek je nato izpeljal štiri razstave izdelkov (in sicer v Ronkah, Renčah, v župnji sv. Nikolaja v Trzinu in v prostorih društva F. Venturini pri Domju).

V sodelovanju s slovensko osnovno šolo in vrtcem smo pripravili Prešernovo proslavo, tradicionalno dvotedensko poletno središče na sedežu društva ter miklavževanje v župnijski dvorani v Darisu (Trzin). Predstavili smo knjigo *Delčki našega vsakdana* Neve Lukeš, gostili pa dr. Jožka Šavlija iz Gorice, ki je govoril *O mitologiji Slovencev*, Lovski zbor Doberdob, Ženski pevski zbor Ivan Grbec iz Škedenja, zbor Fantje izpod Grmade, tržaškega harmonikarja Egona Tavčerja, pesnico Veroniko Bizjak iz Repna in učiteljico Marto Košuto, ki je predstavila škedenjsko narodno nošo.

Organizirali smo tudi nekaj razstav slik: Sabine Milanič iz Doberdoba, Oskarja Beccie iz Ronk ter Milana Bizjaka iz Repna.

Ob določenih priložnostih sodelujemo tudi z društvom Trzin: npr. pri vsakoletni slovenski sveti maši v svetišču la Marcelliana in ob vseh svetih ter pri martinovanju in svetovanskem kresovanju.

GORICA

MoPZ MIRKO FILEJ

Dne 21. marca 1998 je zbor nastopil na celovečernem koncertu v Gabrjah v sodelovanju z mešanim pevskim zborom Rupa-Peč; naslednji dan, 22. 3., smo nastopili na reviji Primorska poje v Kostanjevici na Krasu. Dne 27. marca smo z avtobusom odpotovali v Berlin na obisk k tamkajšnji slovenski skupnosti. Ustavili smo se najprej v Ingolstadt, kjer smo si v spremstvu gospoda Gajška ogledali mesto in tam tudi prenočili. V soboto, 28. marca zjutraj, smo nadaljevali pot do Berlina in imeli koncert isti večer v cerkvi sv. Elizabete. Zapeli smo v sodelovanju z mešanim pevskim zborom Rupa-Peč. V nedeljo in ponedeljek smo si ogledali mesto v spremstvu gospoda Pečovnika in gospe Irene ter Mateje Mikulandra; to sta slovenski izseljenki, ki sta veliko prispevali k organizaciji in lepemu uspehu našega potovanja. Zadnjega marca smo se vrnil domov.

Dne 3. maja smo sodelovali na koncertu v cerkvi sv. Ivana v Gorici pri izvedbi Sonetnega venca Ljubke Šorli. Dne 17. maja smo na koncertu Marijinih pesmi v štandrediški cerkvi zapeli dve pesmi samostojno, druge pa v sodelovanju z zborom Rupa-Peč. Dne 7. junija smo imeli zadnji koncert sezone 1997/98, na katerem smo nastopili na tradicionalnem Prazniku špargljev v Štandrežu.

Sezona 1998/99 smo pričeli 31. oktobra, ko smo se zbrali pred grobom prof. Mirka Fileja v Starancu in tam zapeli tri pesmi. 23. novembra smo nastopili na Cecilijanki.

Robert Jug

janki v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Dne 7. decembra smo sodelovali pri peti maši za rajne pevce v cerkvi v Štandrežu; sledila je družabnost v župnijskih prostorih. Dne 17. decembra smo peli na božičnem koncertu v Gorici, v cerkvi rajona sv. Ane; koncertu je sledilo srečanje s predstavniki rajonskega sveta. Dne 26. decembra smo sodelovali pri tradicionalnem božičnem koncertu v goriški stolnici, ki je bil namenjen slovenskim zborom.

Dne 31. januarja letos smo sodelovali pri peti maši vzhodnega obreda v Solkanu; 27. marca smo nastopili ob 30-letnici revije Primorska poje v Škofijah; 11. aprila pa smo sodelovali na koncertu ob drugi obletnici smrti Bogomira Špacapana v cerkvi v Podgori.

GORICA

MePZ LOJZE BRATUŽ

Letos poteka že tretja sezona, odkar vodi zbor dirigent prof. Stojan Kuret. Tisti, ki smo bili v pripravljalnem odboru, smo se že takrat dobro zavedali, da bodo izbire, za katere smo se odločili, zahtevale veliko dela, požrtvovalnosti in dobre volje. Jasno je tudi, da se mora prenovljena skupina, ki jo sestavljajo pevci z dirigentom na čelu dobro spoznati, dobiti mora svojo identiteto in ravnost. Že lani smo lahko poročali o spodbudnih korakih v tej smeri; letos lahko to ponovim in še okrepim. Seveda gre tu za ravnovesja, ki ne morejo nastati na umeten način, toliko manj pod pritiskom. Potreben je v prvi vrsti čas: to pa naj ne bo v nekakšno opravičilo, temveč le spodbuda k delu in vztrajno-

sti. Tudi nekatere pozitivne ocene, ki smo jih zasledili v sredstvih javnega obveščanja, po zadnjih nastopih, nam dajejo slutiti, da smo na pravi poti.

Naj spregovorim še o nastopih zbora: po lanskem običnem zboru Zveze, se pravi že v lanskem sezoni, smo z zborom nastopili še dvakrat. Dne 19. aprila 1998 je zbor nastopil v Boljuncu v okviru revije Primorska poje. Tudi lansko delovno leto smo sklenili z že običajnim nastopom v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Dne 3. junija je zbor namreč izvedel Lebanovo mašo *Pobožni vzdih*. Po poletnem premoru smo septembra ponovno začeli z vajami dvakrat tedensko. V nedeljo, 22. novembra, smo nastopili na 40. izvedbi go-

Miloš Čotar

riške pevske revije Cecilijanka.

Po novem letu smo z veseljem zaznali nov elan in živahnost med pevci, tako da so pustni teden in še druge priložnosti porodili po vajah lepe trenutke sprostitve. Ravno tako so pevci sami izrazi-

li željo, da bi večkrat nastopili, da bi si tako utrdili samozavest. Dne 17. marca smo nastopili v cerkvi v Pevmi. Koncert je bil razdeljen na dva dela: najprej je zbor izvedel Lebanovo mašo *Pobožni vzdih*, drugi del pa je vseboval nabožne pesmi slovenskih skladateljev. Večer je obogatil nastop dveh solopjev iz razreda prof. Franke Žgavec.

Dne 21. marca je zbor dvakrat nastopil: zjutraj pri sv. maši v Ricmanjih v okviru slovesnih praznovanj sv. Jožefa. Po skupnem kosilu in sprehodu pa je zbor nastopil še v cerkvi na Opčinah v okviru revije Primorska poje.

Na Veliko noč popoldne in velikonočni ponedeljek smo se nekateri pevci podali na letovanje v kočvo sv. Jožefa v Žabnice. Tudi to je bila lepa priložnost, da smo utrdili družabnost.

GORICA

RADIO GLAS - SLOVENSKI ODSEK

Čez vse leto 1998 smo imeli enournno slovensko oddajo. Redne govornice oddaje ob sredah in petkih so bile stalno na sporedu tudi v poletnem času. Kljub privolitvi, da se slovenski program podaljša na eno uro, je uprava radia ostala v odnosih s slovenskim odsekom zadržana in toga. Stvari očitno niso teklo gladko niti med italijanskimi sodelavci, zato se je škofija z novim letom odločila za preokret.

Meseca februarja je bil imenovan nov koordinator: g. Andrea Bellavite. S to spremembo smo bili vsi zelo zadovoljni. Dne 23. februarja je bilo srečanje vseh sodelavcev. G. Andrea Bellavite je povedal, da želi dobiti goriški nadškof do meseca aprila izčrpano poročilo o stanju na radiu: o novih programih, o aparaturah in opremljenosti, o finančnih težavah in potrebah. Na osnovi tega poročila naj bi se nadškofija odločila,

ali naj še naprej podpira radijsko postajo ali naj se ta pustolovščina, ki sicer traja že 21 let, preneha.

Sam g. Bellavite je nadaljevanju naklonjen in je na srečanju poudaril, da radio, kljub vsemu, ostaja tudi danes pomembno sredstvo obveščanja. Na etnično mešanem ozemlju nudi še prostor za srečanje različnih jezikov in kultur. Poudaril je, da je radio odprt različnim pogledom, vendar naj bi bili vsi predlogi sodelavcev poštene in dostojni, saj se Radio glas v svojih temeljih navdihuje ob krščanskih vrednotah.

Poudaril je pomembno vlogo slovenskih oddaj in si želel tudi furlanskih. Predlagal je, naj bi pripravljali poročila o naših kulturnih dogodkih tudi za italijanske poslušalce. Ponudil nam je možnost podaljšanja slovenskega programa po želji, tudi čez ves večer, s čimer je v celoti izpodbil togost prejšnje uprave, pri kateri smo se morali boriti za vsako minuto.

Glede razpoložljive moči smo se zaenkrat odločili, da oddajo podaljšamo na pol drugo uro. Od 8. marca naprej so slovenske oddaje na sporedu vsak večer, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure in 30 minut. S številom sodelavcev so bile vedno težave, ker smo pač prostovoljci, poleg tega nam je prav v tem času zmanjkalo marljivih sodelavcev, ki je bil odpoklican k vojakom. Trenutno nas je osem stalnih in nekaj mlajših, ki pomagajo pri telefonu in v diskoteki.

Že ustaljenim govornim programom na sredo in petek z naslovoma: *Pogled v dušo* in *v svet ter Običaji in na-*

Danijel Čotar

vade ob praznikih na Slovenskem se je zadnje čase pridružila torkova oddaja *5 časopisnih strani*, ki s primernim komentarjem povzema nekaj pomembnih člankov iz naših časopisov. Med oddajami, ki zadevajo lahko glasbo, predlaga nov sodelavec *Novosti na slovenski glasbeni sceni*. Po daljšem premoru zopet načrtujejo sodelovanje z slovenskimi skavti z oddajo, ki bo na sporedu ob četrtkih.

Po vseh težavah, ki so se zvrstile v zadnjih letih, nismo izgubili poguma. Prepričani smo, da imajo slovenske oddaje na škofijski radijski postaji Radio Voce - Radio Glas svojo važnost. Vsi sodelavci smo odločeni, da jih bomo še naprej dostojno vodili, če bo le radio obstajal.

DOBERDOB

SKD HRAST

V sklopu koncertne sezone Glasbene matice in Slovenskega centra Emil Komel je MePZ Hrast v mesecu aprilu 1998 nastopil na dveh celovečernih koncertih v luteranski evangelistični cerkvi v Trstu in v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. 25. aprila je zbor sodeloval na reviji Primorska poje v Tolminu. 7. maja je društvo organiziralo predstavitev dveh zgoščenek v župnijski dvorani v Doberdobu: *Naša Pesem 97 - Nagrajeni primorski zbori* in *Veseljaki*, domačega istoimenskega otroškega zbora, ki ga uspešno vodi Lucija Lavrenčič. 23. maja je MePZ Hrast nastopil na državnem tekmovanju v Vitoriu Venetu, kjer je osvojil prvo mesto v polifoniji in drugo mesto v ljudski pesmi. 25. maja je zbor sodeloval na mednarodni reviji v Doberdobu *Pesem ne pozna meja*, 3. junija pa je sodeloval na pevski reviji v Trzinu. 5. junija, na povabilo Kulturnega doma Nova Gorica za ciklus *Glasba z vrtov sv. Frančiška*, se je MePZ Hrast predstavil s celovečernim koncertom v cerkvi na Kostanjevici. 6. junija se je

Maurizio Peric

začel *Praznik pomladi* ob 30-letnici društva Hrast. Zvrstila se je otvoritev razstave čipk s prikazom del ob koncu tečaja, organiziranega v sodelovanju s šolo čipk dežele Furlanije Julijske krajine. 7. junija je zbor sodeloval pri podpisu listin ob pobratenu občin Doberdob in Bled. Praznik se je nadaljeval z organizacijo 4. pokala pomladi - krosstekme z gorskimi kolesi. Tudi letošnja izvedba je privabila v Doberdob številne ljubitelje te športne panoge. Na obeh večerih je bilo seveda poskrbljeno za glasbo in dobro počutje.

Septembra je zbor gostoval s celovečernim koncertom v Saurisu. Meseca oktobra se je pričel nadaljevalni tečaj čipk v sodelovanju s šolo čipk Furlanije Julijske krajine. 10. oktobra je MePZ Hrast sodeloval na pevski reviji *Italo Visintin* v Trzinu. Ob 70-letnici rojstva prof. Stanka Jericija je društvo predstavilo 11. novembra v Doberdobu življenjsko glasbeno pot skladatelja

3*

ČETRTEK
22. APRILA
1999

S 1. STRANI

TAJNIŠKO POROČILO

Poleg tega vsebuje publikacija opise in fotografije zborov, ki so nastopili na Cecilijanki več kot 10-krat. V publikaciji je tudi članek v spomin na pokojnega Mirka Špacapana, dolgoletnega zborovodjo in kulturnega delavca. Zbornik, ki šteje 135 strani, je uredil in predstavil dr. Damjan Paulin, uvodne besede pa je napisal dr. Andrej Bratuž.

Ob letošnji Cecilijanki je Zveza izdala tudi Jericijeve priredbe narodnih pesmi. Uvodno besedo je napisal Štefan Mauri, pesmarico pa je predstavila prof. Franka Žgavec. Zbor Hrast je nato zapel nekaj Jericijevih skladb. Predstavitev obeh publikacij je bila 20. novembra lani.

Lani je Zveza izdala tudi pesmarico *Mimo nas plove čas*, v kateri so zbrane pesmi za mešani zbor. Skladbe je napisal primorski skladatelj in dolgoletni zborovodja Štefan Mauri. Uvodno besedo v Maurijevo zbirko je napisala Tatjana Gregorič.

40. OBLETNICA ZVEZE

Letos poteka 40. obletnica Zveze, zato bomo to obletnico primerno obeležili. V načrtu je postavitve Gobčeve operete *Hmeljska princeza*, ki naj bi bila postavljena na oder meseca oktobra. Pri tem bodo sodelovali zbori, igralci, solisti, orkester in folklorna skupina. Režijo je prevzel Adrijan Rustja, dirigent pa bo Hilarij Lavrenčič.

Leta 2001 bo tisočletnica prvega imenovanja naselja Gorice. Tudi to obletnico bo Zveza primerno proslavila.

SODELOVANJE S KOROŠCI

Že vrsto let goji, ohranja in utrjuje naša Zveza stike s Krščansko kulturno zvezo iz Celovca. Z njo potekajo obi-

čajne izmenjave ob Koroških dnevih na Primorskem in Primorskih dnevih na Koroškem. Tako so potekali Koroški dnevi na Primorskem od 9. do 18. oktobra lani. Za otroke je v okviru Goriškega vrtljaka gostovala v KC Lojze Bratuž lutkovna skupina Buba iz Šmihela z igro *Bratje, škrtje, tatje*, ki jo je otroška publika zelo lepo sprejela. Štiri osnovne šole je obiskala koroška pesnica in glasbenica Lenčka Kupper, ki je s sinom Nikom s pesmijo in plesom kar omamila naše malčke. Štandrež je obiskala dramska družina iz Sel s komedijo *Lepa čevljarka*, Števerjan pa otroški in dekliški zbor ter folklorna skupina iz Globasnice. V Gorici pa sta bila srečanje in nastop gojenec SCGV Emil Komel in glasbene šole iz Koroške.

V soboto, 17. aprila, zvečer so Korošci gostovali v župnijski cerkvi v Štandrežu s psalmsko kantato *Žena-mati*, ki jo je napisal Alojz Rebuta, uglasbil pa Jože Ropitz. Pri tej kantati sodelujejo pevski zbori, instrumentalisti, solisti, recitatorji in kantor.

RADIO GLAS

Zadnji dve leti so sodelavce slovenskih oddaj na radiu Glas spremljale nemajhne težave. S polurne oddaje smo lansko leto prišli na okroglo uro, letos marca, ko so pri tej radijski postaji zamenjali vodstvo, si je slovenska oddaja pridobila še pol ure. Tako potekajo sedaj na Radiu Glas slovenske oddaje vsak večer, razen ob nedeljah, od 20. do 21.30. To je lepa pridobitev. Zato vabim, da se mladi, ki jih ta zvrst zanima, pridružijo že stalnim sodelavcem in tako pripomorejo k širjenju kulture tudi po radijskih valovih.

RAZSTAVE

V sodelovanju z društvom Ars je naša Zveza organizirala v galeriji Katoliške knjigarne razstavo mladih umetnikov, in sicer Dimitrija Brainija, Ivana Žerjela in Ivana Zottija.

Razveseljivo je dejstvo, da se ta razstavna kultura širi tudi med našimi članicami. Tako lahko beležimo likovne razstave v Števerjanu, Štandrežu, Štmaru in v Laškem, fotografske pa v Štandrežu.

POKLON PADLIM

Tudi v preteklem letu so se člani odbora Zveze poklonili žrtvam v Gonarsu s polaganjem venca ob 1. novembru. Članice Zveze so se tudi spomnile in se poklonile pokojnim kulturnim delavcem in žrtvam vojne in to v mestu in v vseh okoliških vaseh.

Ob koncu bi se rada zahvalila najprej našemu predsedniku dr. Damjanu Paulinu za vsestransko skrb in vodstvo naše ustanove in potem še vsem odbornikom, ki so redno sodelovali in pripomogli k izpeljavi začrtanega dela Zveze, pa tudi vsem članom društev in organizacij, ki so s svojim delom in vztrajnostjo obogatili našo kulturno rast.

ŠTANDREŽ
PD ŠTANDREŽ

V okviru PD Štandrež delujeta dramski odsek in mešani pevski zbor, ki sta imela v minulem letu bogato delovanje.

Dne 4. aprila lani so naši amaterji gostovali v Mačkolljah z Moliérovo igro *Skopuh*. Dne 1. maja so popestrili program na Prazniku frtalje v Rupi z enodejanko *Čudna bolezen*. Z isto igro so gostovali 14. maja v Novi Gorici na proslavi Rdečega križa in 24. maja v Renčah. Za tradicionalni Praznik špargljev sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj naštudirala novo igro *Jaz sem Berto* pod strokovno režijo Janeza Starine.

Tudi v poletnih mesecih so Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik gostovali z igro *Čudna bolezen*, in sicer 15. junija na Vrhu sv. Mihaela, 24. junija v Vitovljah, 26. julija v Lokah in 2. avgusta v Podgori. 29. avgusta so v Braniku ponovili enodejanko *Čudna bolezen* in

Človek brez smeha. S slednjo so 28. septembra obiskali središče upokoencev v Štandrežu.

V okviru 14. Srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin so se igralci predstavili 6. novembra v gledališču v Novi Gorici z igro *Skopuh* in 11. novembra v Braniku z enodejanko *Jaz sem Berto*.

Dne 30. januarja letos so člani skupine postavili na oder novo komedijo v treh dejanjih, *Zares čuden par*, ameriškega komediografa Neila Simona, v slovenskem prevodu Dušana Tomšeta. Tudi v tej novi dogodivščini je skupino spremljal režiser Emil Aberšek, strokovno pomoč pa je posredoval igralec Janez Starina. Ob premieri je izšel tudi gledališki list, v katerem so, poleg režiserjevega zapisa in slik, navedeni vsi nastopi dramske skupine. Komedijo so ponovili naslednji dan in 6. februarja v Štandrežu, 14. februarja v Braniku, 21.

Martina Nanut

februarja v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici in 21. marca v Mačkolljah. Dne 13. marca sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj ponovila uspešno enodejanko *Jaz sem Berto* v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v okviru niza veseloiger ljubiteljskih odrov *Iskri vi smeh na ustih vseh*.

MePZ Štandrež je pod vodstvom Tiziane Zavadlav pel 28. marca lani med koncertom Višarskega kvinteta iz Kanalske doline, ki je bil v gosteh v Štandrežu; 29. marca v Podgori, kjer so obhajali 1. obletnico smrti Bogomira Špacapana. Dne 5. aprila se je udeležil revije Primorska poje v Hrpeljah, 26. aprila je pel na Prazniku frtalje v Rupi, 17. maja na koncertu Marijinih pesmi v Štandrežu v organizaciji Zveza cerkvenih pevskih zborov, 24. septembra je popestril program ob predstavitvi knjige Damjana Paulina: *Štandrež 1927-1947. Od fašizma do zavezniške uprave*. Dne 22. novembra se je zbor predstavil najprej na 40. reviji Cecilijanka, nato 27. novembra na italijanski Cecilijanki in travniški cerkvi. V božičnem času, in sicer 20. decembra, je pel na Prazniku miru in prijateljstva v Štandrežu in 26. decembra na božičnici v stolni cerkvi. Letos je 26. februarja sodeloval na Prešernovi proslavi v Štandrežu, 28. februarja na reviji Koroška poje, nazadnje pa še 11. aprila na reviji Primorska poje pri sv. Ivanu v Trstu.

Mirjam Pahor

bruarja letos je društvo priredilo Prešernovo proslavo z recitalom pesmi Zore Saksida. Priložnostno misel je podal Janez Povše. 28. februarja je zbor pel na pevski reviji Sovodenska poje. 7. marca je zbor pel na reviji Primorska poje v Vipavi. 11. aprila je bila proslava ob 10. obletnici odkritja spomenika padlim v Rupi. Popoldne je MePZ Rupa-Peč nastopil na koncertu, ki je sledil maši za dušniki ob drugi obletnici smrti Bogomira Špacapana.

Otroški zbor Rupa-Peč vodi Tanja Kovic. Na nastopih jo spremlja Majda Klemše. Zbor je nastopil na Prazniku frtalje, miklavževanju v Rupi, Mali Cecilijanki in na proslavi ob 10-letnici otvoritve spomenika v Rupi.

niške uprave. Knjigo je predstavila prof. Lučana Budal, nekaj besed pa je podal avtor sam. Dne 8. oktobra smo imeli vsakoletni občni zbor društva, 11. oktobra je v okviru Koroških dnevov na Primorskem bila v gosteh pri nas gledališka skupina iz Sel z igro *Lepa čevljarka*. Dne 22. novembra smo odprli fotografsko razstavo domačina Viktorja Selve v okviru pobude *Spoznajmo domače ustvarjalce*. Na začetku je bila glasbena točka, nato predstavitev avtorja in njegovih del.

Kot je že tradicija, smo 1. novembra odborniki društva polagali vence vojnim žrtvam na ploščo pred župnijsko dvorano in na pokopališče. Dne 14. novembra je PD priredilo martinovanje, 15. smo obhajali zahvalno nedeljo, 5. decembra pa miklavževanje, na katerem so otroci osnovne šole v režiji učiteljice Majde Zavadlav pripravili igrice *Presenečenje*. Sledilo je obdarovanje otrok.

Dne 20. decembra je rajonska konzulta iz Štandreža v sodelovanju z domačimi društvi in župnijo organizirala Praznik miru in prijateljstva. Na prireditvi so sodelovali otroci OŠ Fran Erjavca, otroci OŠ Feretti z Rojc in otroci OŠ iz Vrtojbe; sledil je nastop MePZ Štandrež in Oton Župančič. Spored so sklenili oba zbora in otroci.

Dne 4. februarja so mladi člani društva priredili večer z naslovom *Srečanje v temi*. Tokrat se nam je predstavil jamarski klub Seppenhoffer. Na prijetnem večeru so prisotni spoznali veliko skrivnosti kraškega podzemnega sveta. Dne 8. februarja so na Prešernov dan v Trstu podelili priznanja Mladi oder. Letos so prejeli priznanje dramska skupina za igro *Skopuh* in *Jaz sem Berto* ter otroci OŠ Fran Erjavca za igrice *Presenečenje*.

Dne 26. februarja sta KD Oton Župančič in naše društvo priredila skupno Prešernovo proslavo, na kateri so sodelovali otroci OŠ, MePZ Štandrež, recitatorji in govornik Elda Nanut. Dne 3. marca je bila v mali dvorani župnijskega doma predstavitev izvedbe *Škofjeloškega pasijona* iz leta 1721. Upriporitev je predstavil član organizacijskega odbora Marjan Kokalj. Člani društva in prijatelji so bili 28. marca prisotni pri večerni uprizoritvi tega najstarejšega slovenskega dramskega besedila. Dne 7. marca je v župnijski dvorani potekala revija Primorska poje 1999, 10. marca je bila odprta razstava domačina Viljema Zavadlava v okviru pobude *Spoznajmo domače ustvarjalce*.

ODSOTNI DRUŠTVI

Na občnem zboru ni sta poročali društvi Podgora in Mirko Filej, zato njunih prispevkov ni v tej prilogi.

OBČNEGA ZBORA
SO SE UDELEŽILI
IN NA NJEM
POZDRAVILI:

Vojko Stopar - ravnatelj Sklada republike Slovenije za ljubiteljske dejavnosti;

Janez Povše - podpredsednik Sveta slovenskih organizacij;

Franka Žgavec - predsednik Kulturnega centra Lojze Bratuž;

Boleslav Simoniti za Sklad iz Nove Gorice;

Nadja Kovic za Združenje cerkvenih pevskih zborov.

IZIDI VOLITEV
ORGANOV ZVEZE

Na občnem zboru je bil za predsednika izvoljen Damjan Paulin, nadzorni odbor pa sestavlja: Marko Brajnik, Maurizio Peric in Ivan Vogrič. Upravni odbor sestavlja 33 članov in so v njem enako zastopana vsa društva.

VEDNO BOLJ AKTUALNA POBUDA

TRADICIONALNA ODPRTA MEJA '99 V ZNAMENJU SOŽITJA IN PRIJATELJSTVA

V petek, 16. aprila, se je s slovesnostjo in odprtjem razstave v Kulturnem centru Srečka Kosovega v Sežani uradno pričela pobuda *Odperta meja '99*, ki jo letos prireja devet občinskih uprav, med katerimi je prvič tudi tržaška občina.

Ravno dejstvo, da je k pobudi pristopila tudi tržaška občinska uprava (na sežanski slovesnosti je bil prisoten tudi tržaški župan Riccardo Illy), daje Odprti meji verjetno novega zagona, pa tudi novo razsežnost, še zlasti kar se tiče sodelovanja z občino Sežana. Tako tržaški župan Illy kot sežanski župan Miroslav Klun sta poudarila potrebo po medsebojnem čezmejnem sodelovanju, in to ne samo na kulturnem področju, ampak - kot je med drugim izhajalo iz izvajanj župana Kluna - tudi na gospodarskem in turističnem področju, kjer je še veliko možnosti za sodelovanje. Govornika sta omenila tudi vojne grozote na Balkanu. K temu bi dodali, da so pobu-

FOTO: KRONIKA

de, kot je Odprta meja, aktualne in potrebne ravno v času, ko se zdi, da sta človeško srce in razum klonila pred logiko nasilja, da se ponovno podčrta važnost medsebojnega sprejemanja in sodelovanja.

Odprto mejo '99 prireja, kot že rečeno, devet občinskih uprav z obeh strani meje: poleg sežanske in tržaške občine naj omenimo še občine Dolina, Hrpelje-Kozina, Koper, Milje, Komen, Repentabor in Devin-Nabrežina. Ravno občini Dolina in Hrpelje-Kozina sta naslednji dan, v soboto, 17. aprila, priredili prvo odprto mejo v letošnjem letu. To je bila že 19. Odprta meja z bogatim kulturnim sporedom ter s srečanjem in nagovorom obeh županov, Vojka Mahnič (Hrpelje-Kozina) in Borisa Pangerca (Dolina) in z nastopom poslanca Davorina Terčona. Tudi letos so se udeleženci Odprte meje lahko prosto sprehodili od Beke do Botača, v soboto zvečer pa je bil v gledališču France Prešeren v Boljuncu tudi zadnji tržaški koncert v okviru jubilejne 30. revije Primorska poje.

OBVESTILA

ŽE NEKAJ ČASA ZAČETO POBUDO ŽUPNIJE SV. JERNEJA NA OPČINAH, REPENTABRSKE ŽUPNIJE IN SLOVENSKE SALEZIJANSKE SKUPNOSTI NA OPČINAH ZA POMOČ KOSOVSKIM BEGUNCEM SO SLOVENSKE DUHOVNIKI V SREDO, 14. APRILA, NA REDNEM SREČANJU DUHOVNE ZVEZE ŽELELI RAZŠIRITI TUDI NA VSE SLOVENSKE VERNIKE TRŽAŠKE ŠKOFIJE. SAMI BOSTE PRESODILI, KAKO POTREBEN JE TUDI VAŠ DELEŽ PRI POMOČI BEGUNCEM, ZLASTI OTROKOM IN ŽE TOLIKO VOJNIM SIROTAM. V TA NAMEN JE BILA PRI ZADRUŽNI KRAŠKI BANKI ODPRTA POSEBNA HRANILNA KNJIŽICA, KJER ZBIRAMO PRISPEVKE ZA BEGUNCE. ŠTEVILKA HRANILNE KNJIŽICE JE: D/R n. 76610. ZBIRALNO AKCIJO TOPLO PRIPOROČAMO! KDOR ŽELI, LAHKO ODA SVOJ PRISPEVEK TUDI V VSEH PODRUŽNICAH ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE. OBRNETE SE LAHKO TUDI NA SVOJE DUHOVNIKE. HVALA ZA VAŠO SOLIDARNOST! ZA MOREBITNE DODATNE INFORMACIJE SE LAHKO OBRNETE NA OGENSKEGA DEKANA ZVONETA STRUBLJA (TEL. 040 211276).

V NEDELJO, 25. APRILA, BO V DVORANI MARIJINEGA DOMA PRI SV. IVANU, UL. BRANDESIA 27, OB 17. URI NASTOPILA DRAMSKA SKUPINA IZ ŠTANDREŽA Z VESELOIGRO *Zares čuden par*. Vljudno vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENCEV V TRSTU VABI V PONEDELJEK, 26. APRILA, NA PREDSTAVITEV PRIROČNIKA *Slovenska krajevna imena v Italiji*, ki ga je pripravil prof. Pavle Merku. Delo je izdala založba Mladika, na društvenem rednem večeru pa ga bo predstavil časnikar Ivo Jevnikar. Večer bo v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici št. 3 s pričetkom ob 20.30.

KLUB PRIJATELJSTVA VABI NA PRIJETNO DRUŽABNO SREČANJE 29. APRILA V UL. DONIZETTI 3.

VPISOVANJE V SLOVENSKE JASLI POTEKA DO 28. APRILA, IN SI-

cer v jaslih v Domju in v ul. Archi 4 v Trstu ob ponedeljkih od 14. ure do 17.30 ter ob torkih in četrtek od 9.30 do 11.30. Starši lahko vpišejo svoje otroke tudi ob sredah, in sicer v občinskem uradu za stike z javnostjo na Velikem trgu (trg Unità) št. 4 z urnikom od 12.30 do 15. ure.

MOSP, ODBOR za mladinsko pastoralo in Mavrični most mladih prireja prvomajski izlet. Program izleta: 1. maj 1999 (sobota): ob 7. uri odhod z avtobusne postaje Sežana (za prevoz do Sežane bomo poskrbeli, če bo nujno potrebno); potovanje z avtobusom mimo Ljubljane in Celja do Ponikve (rojni kraj škofa Antona Martina Slomška); sledila bo vožnja na Slom, Sladko goro, Gabrnik in Olimje (z ogledom vseh teh krajev); vozili bomo še naprej do Maribora; večerja, družabni večer in prenočitev pri Akademskem katoliškem društvu AMOS. 2. maj (nedelja): dopoldne maša in ogled Maribora; vožnja po avstrijski Koroški: Šent. Pavel, Gospa sveta, Tinje, Vrbsko jezero, nato vožnja skozi karavanski predor mimo Ljubljane domov; vrnitev v večernih urah na sežansko avtobusno postajo. Prijave in predplačilo pri Slovenski prosveti (ul. Donizetti 3, tel. 040 370846, fax 040 633307) do zapolnitve razpoložljivih mest (teh je 45 in ne samo petnajst).

KLUB PRIJATELJSTVA BO PRIREDIL V SOBOTO, 15. MAJA, ZANIMIV IZLET V SEČOVLE NA OGLED SOLIN IN MUZEJA SOLIN TER V PORTOROŽ IN PIRAN. VPISOVANJE DO 6. MAJA V TRGOVINI Fortunato na novem naslovu v ul. Valdirivo 23/C v Trstu. Zvečer tudi po telefonu na št. 040 43194 ali 040 639949.

DAROVI

ZA KARITAS V AJDOVŠČINI: V.E. 30.000 lir; N.N. 20.000 lir.

ROJAN / JUBILEJNA SLOVESNOST 25. APRILA

MSGR. STANKO ZORKO OSEMDESETLETNIK

V teh dneh praznuje pomemben življenjski jubilej priljubljeni slovenski duhovnik, msgr. Stanko Zorko. Kljub svojim osemdesetim letom z nezmanjšano prizadevnostjo opravlja svojo dušnopastirsko službo za slovenske vernike rojanske župnije pa tudi širšega slovenskega prostora.

Msgr. Stanko Zorko se je rodil 21. aprila 1919 v Leskovcu pri Krškem v številni družini. Z velikimi žrtvami domačih se je prebil do mature, ki jo je opravil v Ljubljani in leta 1940 vstopil v ljubljansko bogoslovje. Druga svetovna vojna ga je pregnala iz Slovenije, tako da je prejel mašniško posvečenje v kraju Monte Ortone pri Padovi, novo mašo pa je pel med begunci iz Rovt in Logatca v Senigallii pri Anconii. Za kratek čas je služboval v goriški nadškofiji, potem pa prišel na Tržaško, kjer je po kratkem postanku v Bazovici l. 1952 postal kaplan v Rojanu. V skoraj petdesetletnem službovanju v tem tržaškem predmestju je razvil bogato delovanje za slovenske vernike predvsem na verskem, pa tudi na kulturno-prosvetnem področju.

Kot dober duhovnik je posvečal največjo skrb opravljanju svojega poklica: maševanju, delitvi zakramentov, obiskovanju bolnikov, poučevanju verouka v osnovnih in srednjih šolah, povezovanju vernikov v župniji itd. Zanje daruje vsak dan sv. mašo, ob

nedeljah pa kar dve. Posebno skrb namenja sv. maši, ki jo od leta 1965 vsako nedeljo prenaša Radio Trst A iz rojanske cerkve, saj se zaveda, da je sv. maša po radiu v veliko tolažbo bolnikom in starejšim ljudem, ki ne morejo v cerkev. Radijskim poslušalcem je znan tudi zato, ker je trideset let pripravljal in vodil oddajo *Vera in naš čas*. Pomembno je bilo tudi njegovo sodelovanje pri urejanju *Katoliškega glasa*, saj je bilo tržaško poduredništvo dolga leta pri njem doma. Vedno se je zavedal važnosti slovenskega tiska, zato je v župniji

vedno priporočal in širil katoliški tisk. S pomočjo požrtvovalnih članic Marijine družbe je zgradil Marijin dom z veliko in lepo dvorano, v kateri se je razvilo bogato versko in kulturno-prosvetno delovanje in ki je danes edino središče za Slovence v Rojanu. Tesno je povezan s slovenskimi misijonarji in skupno z misijonskim odsekom Marijine družbe vneto zbira pomoč zanje. Organiziral je veliko skupnih tržaških romanj, pa tudi daljših ali krajših izletov za svoje farane.

Veliko je tudi skritega in tihega dela, za katerega ve samo Bog. Za g. Zorko je namreč značilno, da nikoli ne sili v ospredje, nikoli se ne hvali ali razkazuje. Prav s svojo skromnostjo ter tihim in marljivim delom si je pridobil spoštovanje in priljubljenost ne samo med slovenskimi, ampak tudi med italijanskimi verniki. Vsi, ki poznamo in cenimo njegovo delo, mu ob

80-letnici izražamo globoko hvaležnost in zahvalo za vse, kar je v svojem dolgem življenju do sedaj naredil, obenem pa želimo, da bi mu Bog dal še veliko zdravja, da bi še dolgo opravljal svoje poslanstvo med nami!

V nedeljo, 25. t.m., bo jubilant v rojanski cerkvi ob 9. uri daroval zahvalno sv. mašo. Pri njej bo pel rojanski cerkveni zbor, ki se mu bodo ob tej priložnosti pridružili nekateri nekdanji člani zbora.

ČESTITKE

Ob visokem življenjskem jubileju vošči

g. STANKU ZORKU
veliko zdravja in božjega blagoslova pri nadaljnjem delu

rojanski cerkveni
pevski zbor

Voščilom msgr. STANKU ZORKU ob njegovi osemdesetletnici se z veliko hvaležnostjo pridružujeta uredništvo in uprava Novega glasa.

SLOVESNOST V SKLOPU SVETOVNEGA DNEVA POKLICEV

Časnikar **Sergij Pahor** bo govoril o duhovnih vrednotah v našem narodu. Sledil bo nastop **MePZ iz Mirna**, ki bo pod vodstvom Andreja Budina zapel vrsto velikonočnih in Marijinih pesmi. Pri orglah Anton Klančič. Sledili bodo litnije Matere Božje z odpevi in blagoslov ter družabnost. Vabljeni!

Nedelja, 25. aprila, ob 17. uri, v nabrežinski cerkvi

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

Zadruga kraška banka obvešča cenjene člane, da bo redni občni zbor v drugem sklicanju v **nedeljo, 25. aprila 1999, s pričetkom ob 9.30**, v občinski telovadnici v Zgoniku, s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo upravnega odbora, prikaz in obrazložitev obračuna z dne 31. 12. 1998;
2. poročilo nadzornega odbora;
3. razprava in odobritev obračuna, poročil in predloga o razdelitvi dobička iz leta 1998;
4. določitev sejnine odbornikom in honorarja nadzornikom;
5. izvolitev treh članov upravnega odbora, celotnega nadzornega odbora in razsodišča.

Če se kdo ne more udeležiti občnega zbora, prosimo, da pooblasti **izključno** drugega člana.

Vstop v dvorano le z vabilom.

V OKVIRU PRILJUBLJENE REVIJE

PRIMORSKA POJE V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ

V petek, 16. t.m., je bil v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž drugi koncert letošnje revije v našem mestu. Nastopili so moški zbor Kromberški Vodopivci iz Kromberka, mešani zbor Trnovo, ženski zbor Ivan Grbec iz Škedenja, dekliški komorni zbor Vox Illirica iz Ilir-

ske Bistrice, komorni moški zbor Izola in moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine. Posamezni zbori so izvajali dela domačih in tujih skladateljev. Pevska revija se je nato zaključila z zadnjim koncertom, ki je bil v nedeljo, 18. t.m., v Postojni.

FORZA ITALIA PROTESTIRA

BODIMO STVARNI!

Predstavniki stranke Forza Italia (deželne koordinacije oz. odseka za zunanje zadeve - Dipartimento esteri) Alex Pinatar pošilja daljši polemični komentar v zvezi z nedavnim občinim zborom ZSKP v Gorici oz. z izjavami njenega predsednika dr. Damjana Paulina. Tu objavljamo v izveščku le nekaj značilnih odlomkov.

Nimamo namena posegati v samo pravno oz. formalno plat polemike, ki jo nekdanji vidni predstavnik mladinske sekcije SSK v Gorici - sedaj v Forza Italia - tu načena. Skrajno čudno je še zlasti dejstvo, da pošilja tako izjavo italijanska desničarska stranka oz. njen zunanje politični odsek (Dipartimento esteri). Sma mar Slovenci v Italiji neka tuja, torej izven državna skupnost? Ali nismo italijanski državljani slovenskega jezika, ki plačujemo davke, lojalno izvajamo republiške ustavne in zakonske norme, ki jih pa republika še v marsičem do nas ne uresničuje?

Ob koncu izražamo vse svoje zaupanje organom ZSKP v Gorici in njenemu predsedniku, ki vestno in pozorno sledijo manjšinski kulturni stvarnosti in torej tudi s tem povezanimi zakonskimi določili. (URED.)

Sklicujemo se na članek, objavljen dne 15. aprila t.l. v Primorskem dnevniku, v katerem novinar poroča o občinem zboru ZSKP v Gorici ter o izjavi predsednika ZSKP Damjana Paulina. Forza Italia odločno zavrača te izjave, kajti ne odgovarjajo resnici ter so polne politične demagogije.

Paulin ne pozna vsebine zakona št. 18/96, ki prenaša na direktorje posameznih odborov vse kompetence v zvezi z izplačili že dodeljenih

sredstev v finančnem zakonu. Če bi se Paulin pozanimal na pristojnih uradih, bi si prihranil zadrego, v katero ga spravlja nepoznavanje upravne prakse. Omenjeni zakon odzema vsako kompetenco, glede izplačevanja, deželni vladi ter odbornikom. Forza Italia je mnenja, da so direktorji posameznih odborov in deželni funkcionarji pri izvajanju uradnih obveznosti politično neobavljivi ter neodvisni od strankarskih stališč. Ti funkcionarji so že več let zaposleni na Deželi in so pred sedanjo vlado videli nešteto drugih z različnimi vladnimi večinami. Poleg tega Paulin dokazuje, da ne pozna upravne vede, s tem da ignorira dejstvo, da mora deželni finančni zakon po odobritvi s strani deželnega sveta sprejeti tudi ministrski svet v Rimu, ter da so morebitne zamude kvečjemu posledica obstrukcije v deželnem svetu. (...)

Forza Italia odločno zavrača ocene predsednika ZSKP glede članov komisije za dodelitev prispevkov slovenski manjšini na podlagi zakona 46/91, kajti meni, da so imenovani izvedenci dobri poznavatelji stvarne organiziranosti slovenske manjšine v Italiji.

Glede Paulinove ugotovitve, da je znotraj manjšine potreben organ, ki bo predstavljal vso narodnostno skupnost, Forza Italia poudarja, da je edina politična sila, ki je ob parlamentarnih avdicijah predstavila popravek v tem smislu Masellijevemu zakonskemu osnutku ter da je že večkrat izrazila mnenje, da je v manjšini potrebna notranja politična razjasnitev. (...)

HARJET DORNIK

Dan družine je priložnost, da primorske družine utrdimo prijateljske vezi in se ob izmenjavi izkušenj v sproščnem vzdušju medsebojno obogatimo. Letos je srečanje mlajših družin, ki živimo ob lepi Soči, potekalo v znamenju vojnega pekla in negotovega vremena, ki je sredi pomladi celo pobelil bližnje vrhove. Vseeno se nas je 18. aprila v dopoldanskih urah zbralo na Plešivem devetnajst družin. Nekatere so prvič pristopile k pobudi, ena družina je bila iz novogoriškega predela. Eden od namenov vsakoletnega praznika, četrtega po vrsti, je zblizanje s člani društev, ki delujejo v vaseh s slovenskim življenjem, tamkajšnjimi družinami in domačini, da za en dan začutimo utrip njihovega življenja in bolje spoznamo njihovo naravno okolje. Zato nam je prišlo v navado, da se vsakokrat za dan družine "selimo" v drug kraj. Letos smo se povezali s Kulturnim krožkom briške mladine - Plešivo in ob njegovem sodelovanju izpeljali dan.

Nekatere družine so se zbrale že pri nedeljski deseti maši, ki jo zadnja leta na Su-

DAN DRUŽINE NA PLEŠIVEM

"BITI NA TEJ POTI JE ČUDOVITO"

bidi daruje msgr. Oskar Simčič. Cerkveni prostor se je hitro zapolnil s mlajšimi obrazi in otroškimi glavicami in prisrčna subidska cerkva je bila za priložnost skoraj pretesna. Marsikdo od nas je v nedeljo prvič stopil vanjo. Mašnik je na začetku božje daritve pozdravil zbrane družine. "Lepo je, da je prav maša izhodišče za vaše veselje in doživetja v tem dnevu, ki ga boste preživeli med plešivskimi rojaki", se je razveselil msgr. Simčič. Res, veselje tega dneva se je začelo že tu. Člani družin so sooblikovali sveto daritev z branjem beril, orglanjem in petjem.

Po maši smo se zbrali pred osnovno šolo Ludvika Zorzu. Pridružile so se nam še druge družine. Sonce se je sprva skrivalo, a kot je poudaril mašnik, "važno je, da je sonce v nas, da izžareva iz našega srca". Počasi se je nebo toliko zjasnilo, da nam je dalo upati v veliko igro za male in velike na prostem v prijaznem plešivskem okolju. V treh skupinah smo se dve uri in čez potepali po poljskih poteh in se pomenkovali. Pri postojankah smo reševali zastavljene naloge ter pokazali svoje tehnične in ročne spretnosti. Pri Andrejevi postojanki smo morali zakuriti ogenj z mokrimi

poleni, mimirati in uganiti stavek in pravilno povezati žice v električnem tokovnem krogu, pri Martinovi smo izluščili iz besedil imena, ki so se našla na okoliških krajih, se eno minuto pomerili v polžji hoji, sestavili pesmico z akrostihom Plešivo, si telefonirali in izvedli štafeto, pri Maurovi pa smo izmerili višino drevesa, narisali panoramsko skico ter določili točko na specialki s pomočjo azimuta in razdalje od danega izhodišča.

Vrnili smo se k osnovni šoli. Otroci so se še malo pograbil ob šoli, obiskalo nas je še nekaj znancev, med tem pa so člani domačega kulturnega krožka skuhalo štiri paštete za okrog sto prisotnih. Na šolskem dvorišču smo sedli k skupnemu obedu in uživali veselje tega srečanja. Nebo je zdržalo natanko do konca kosila. Dež je začel liti, ko smo se ravnokar pripravljali na popoldansko srečanje s Stenom Vilarjem iz Medvoda. Zatekli smo se v zgornjo šolsko sobo, posedli na tla ali na stolice in v prisrčnem intimnem vzdušju sledili nadaljnjemu programu. Najprej je Mauro razglasil zmagovalno skupino, - to je bila druga skupina -, ki je odnesla nekaj vina, risalne pole in barvice. Nato je bil na vrsti Sten, naš stari znanec z nastopov na goriški osnovni šoli in večletni animator v Dijaškem domu. Zaželeli smo si ponovnega srečanja z njim, saj zna očarati prav vse, mlade in velike, zato smo ga ponovno povabili v našo sredo. Najprej smo skupno z njim zapeli, potem je Sten povlekel izpod hlačnika prijatelja Filija, iz košare pa govorečo opico, se oblekel v klovna, odprl skrinjico želja in čarobno košaro ter iz nje privlekel nič koliko zabavnih stvari. V svoj program je seveda vključil tudi nas, odrasle otroke, in nas vse okroglo uro zabaval s svojimi domisljicami in pesmicami.

Preden smo se razšli, smo pogledali še prizorček o raztresenem violonistu, poslušali pesmico zmagovalne skupine in pojedli sladoled in slaščice, ki so jih pripravile nekatere mame. Njim in ostalim, ki so prispevali k uspešnemu srečanju, se iz srca zahvaljujemo. Članom krožka na Plešivem prisrčna hvala za pripravo prostorov in kosila, domačinom za žlahtno briško kapljico, gostiču Sirk za golaž in sladoled, g. Simčiču pa za prijazne besede v cerkvi.

Razšli smo se v dežju, a s prijetnim občutkom, da smo v tem dnevu vžgali še eno iskrico toplega prijateljstva med nami. Ob ponovnem doživetju naše skupnosti smo razumeli, kako je pomembno, da prihajamo skupaj. S pomočjo takih trenutkov rastemo kot prijateljska skupnost. Naši zanesljivi odnosi so za nas veliko bogastvo, iz katerega lahko zajemamo vsak dan. Biti na tej poti je čudovito.

V POMOČ KOSOVSKIM BEGUNCEM

ČLOVEKOLJUBNA POBUDA "OTROCI OTROKOM"

Akcijam, ki potekajo v tem času za pomoč kosovskim beguncem, se je pridružila tudi pobuda šestnajstih slovenskih kulturnih, mladinskih, športnih, glasbenih, šolskih in vzgojnih ustanov ter organiziranih skupin različnih nazorov iz Goriške, ki so se pretekli teden strnile okoli tega plemenitega človekoljubnega cilja. Slovenski ljudje v mestu so že v preteklih letih izkazovali veliko solidarnost do beguncev z enodnevnimi ali daljšimi akcijami. Spomnimo se samo na ogromno delo, ki so ga opravile v zadnjem desetletju sestre Čudodelne svetinje na Korzu s s. Mihelangelom na čelu, ki so zbirale raznovrstno potrebno blago in ga tedensko ali pogostejše oddajale v Slovenijo središčem za begunce s področij nekdanje jugoslovanske države.

Pretekli torek, 20. t.m., so pobudniki od 15. ure dalje sprejemali v Kulturnem domu najrazličnejše vrste pomoči za begunce: dolgotrajna hranila in pijače, raznovrstne obleke, spalne in sanitarne potrebšči-

ne, pa tudi denarne prispevke. Zbrano blago so pobudniki odposlali v četrtek prek Rdečega križa s trajektom iz Trsta v begunske centre v Albaniji, prostovoljne prispevke s prireditve pa posredovali ustanovi Karitas za potrebe kosovskih ljudi. Akcija je imela tudi vzgojni namen in je nagoovorila v prvi vrsti otroke, za katere vemo, da znajo imeti zelo občutljivo srce. Vabilo jih je pozivalo, naj izrazijo svojo solidarnost do vrstnikov, ki skušajo preživeti grozote balkanske vojne. "Otroci, pomagajmo otrokom, tistim otrokom, ki sedaj spijo v blatu, nimajo kaj jesti in ne morejo obiskovati šole! Tistim otrokom, ki nas vsak dan gledajo s televizijskega ekrana in nas z očmi prosijo pomoči. Darujmo jim to, kar v tem trenutku najbolj potrebujejo: hrano, obleke, šolske potrebščine. Igrače jim boste lahko podarili naknadno."

Otroci so torej prinesli svoj dar in tudi sooblikovali človekoljubno prireditev ob 18.30 s pevskimi in plesnimi nasto-

pi ter recitacijami. Na odru so se zvrstili otroška zborčka Dijaškega doma in iz Štavra, skupina DO-MI-SOL, športna in ritmična skupina Dijaškega doma, učenci Glasbene matice in sovojenjske osnovne šole, otroški zbor društva O. Župančič ter učenci goriške in standreške osnovne šole. Nastope je prisrčno povezovala učiteljica Manuela Graunar. S svojimi zdaj umirjenimi zdaj razgibanimi nastopi so mali otroci iz vrtcev in večji iz osnovnih šol pokazali, kakšno bi pravzaprav moralo biti otroštvo vseh otrok: sproščeno, veselo, ustvarjalno. Med gledanjem nastopajočih skupin pa so se nam odslikavali povsem drugačni prizori nekih drugih otrok nedaleč od nas, ki živijo mejne izkušnje. Od daleč jim voščimo, da bi preživeli in da bi njihovo trpljenje čimprej prenehalo.

HD

MOGOČEN KOROŠKI KONCERT V ŠTANDREŽU

Prejšnjo soboto je bil v štandreški župni cerkvi veličasten vokalno-instrumentalni koncert, na katerem so sodelovali mešani zbor Jakob Petelin Gallus iz Celovca, mešani zbor Sele, vokalni ter instrumentalni solisti. Koroški izvajalci so predstavili psalmso kantato Žena-Mati, ki jo je na besedilo pisatelja Alojza Rebule uglasbil skladatelj Jože Ropitz, ki je celoten ansambel tudi vodil. Res številno občinstvo je vse nastopajoče nagradilo z navdušenim aplavzom. Več o koncertu v prihodnji številki.

USPEH NA BOLONJSKEM SEJMU OTROŠKIH KNJIG

LEPO PRIZNANJE NAŠIM ŠOLAM

IGOR COTIČ

Slovenska šola je deležna laskavih priznanj tako v državnih kot tudi v državnih krogih. Ministrstvo za šolstvo je uresničilo pobudo Minerva z namenom, da bi prikazalo šolski svet na sejmu otroških knjig v Bologni. Inšpektorica slovenskih šol Lučka Barei je predstavila državni komisiji načrt osnovne šole P. Voranc iz Doberdoba. Ta je po strogi selekciji izbrala sto deset načrtov s celotnega apeninskega polotoka. Furlanijo-Julijsko krajino so zastopale osnovne šole iz Štancana, Manzana, Pordenona in osnovna šola P. Voranc iz Doberdoba z načrtom *Vsi skupaj* in z načrtom o bralni kulturi. Izbrani načrti so bili na ogled na sejmu otroških knjig, ki je potekal v Bologni od 8. do 11. aprila pod pokroviteljstvom ministrstva za šolstvo in v sodelovanju z bolonjskim sejmiščem. Sejma so se udeležili ravnateljica doberdobskega didaktičnega ravnateljstva Nataša Paulin in učiteljici Majda Gergolet ter Magda Visentin (na sliki).

Zamisel za uresničitev eksperimentalnega načrta osnovne šole P. Voranc *Vsi skupaj* je nastala z željo, da bi tri različne stopnje (vrtec, osnovna in nižja šola) povezali v šolo-laboratorij v duhu kulturnih izmenjav, vzgojnih pobud in gojenja medsebojnih odnosov. Projekt predvideva so-

delovanje med otroškim vrtcem, osnovno šolo in delno med oddaljenimi razredi nižje šole. Razčlenjen je na tri različne vzgojne dejavnosti: spoznavanje okolja, razumevanje glasbe in spoznavanje gledališča. Prva dejavnost temelji na spoznavanju in vrednotenju okolja, v katerem delujejo tri različne šolske stopnje. V to delavnico spadajo raziskave o kraškem okolju in doberdobski preteklosti. Marja Feinig-Tavčar, izvedenka za Orf-fov instrumentarij, pa vodi dejavnost o vzgoji glasbene kulture. Tretja dejavnost je namenjena spoznavanju gledališča. Učenci so sledili gledališkimi predstavami v okviru Goriškega vrtljaka, ki ga je priredil Kulturni center L. Bratuž s PDG Nova Gorica in v sodelovanju s Kulturnim domom ter SSG.

Poleg projekta *Vsi skupaj* so predstavili še načrt o bralni kulturi in bralni olimpiadi, ki ga uresničujejo vse osnovne šole doberdobskega didaktičnega ravnateljstva. OŠ Vrh sv. Mihaela je oblikovala vrhovsko ljudsko pravljico *Etoko Mužetko*, ki je tik pred izidom v zbirki *Kolački*. Romjanska OŠ je pripravila osnutek otroške slikanice *Naša pravljica*, ki so jo izoblikovali romjanski otroci pod mentorstvom prof. Jasne Merku. Sovodenjski učenci so posredovali gradivo o projektu Comenius. Pri oblikovanju tega načrta sta sodelovali tudi šoli iz Irske in

iz Wallesa (Anglija). OŠ P. Voranc iz Doberdoba je nudila material o Prežihovih srečanjih (brošuro *Sonce ljubò*), video filme, lepake o kraških legendah, o doberdobski šoli in njeni preteklosti, pravljico *Mojca Pokrajculja*. Največ radovednosti je vzbudila lutka Lovre, ki je bila izdelana po natančni pripovedi gospe Malke Marušič-Opajčeve.

V Bolgono so prinesli tudi izdelke najmlajših. Sovodenjski vrtec je pripravil slikanico *Minka, Piki in Zmaj Smetojed*. Pravljico *Čarovnik Časovnik*

pa so oblikovali malčki celotnega doberdobskega didaktičnega ravnateljstva.

Pisanost in raznolikost izdelkov v slovenskem besedilu, poudarek na spoznavanju in vrednotenju okolja, težnja po sožitju, ljubezen do materinega jezika, vse to je vzbudilo odobravanje in pohvalne ocene visokih predstavnikov ministrstva za šolstvo in številnih udeležencev bolonjskega sejma. Skratka lepo priznanje slovenski šoli in potrdilo o njeni bogati življenjski.

OBVESTILA

POTOVANJE Z NOVI GLASOM na Poljsko in Litvo bo od 6. do 14. julija. Prijavite se lahko na upravnih v Trstu ali Gorici, kjer dobite program. Obveščamo, da je potreben potni list.

FORUM ZA KULTURO vabi na *lectio divina*, ki bo v petek, 23. aprila, ob 20. uri v centru Stella Matutina. Predavala bo s. Marina Štrempfelj.

VZPI-SEKCIJA Vrh in SKRD Danica-Vrh vabita na *Slovesnost ob 25-letnici odkritja spomenika padlim v NOB*. Vrh, 25. t.m.: zbiranje ob 14.30 v KSC Danica, povorka do spomenika, pozdrav predsednika VZPI-sekcije Vrh in pozdrav sovedenjskega župana. Nastop dekliškega zbora Danica. Slavnostna govornika: C. Zlobec in podpredsednik VZPIA. Calabria. Sledi koncert TPPZ Pinko Tomažič v KSC Danica.

DRUŠTVO JADRO in ženski pevski zbor iz Ronk bosta organizirala v nedeljo, 9. maja, izlet-romanje z obiskom svetišča Madonna della Corona - Spiazzi (VR) in ogledom zanimivosti Gardskega jezera. Kosilo poskrbljeno. Odhod ob 6.15 izpred cerkve sv. Lovrenca v Ronkah. Za informacije: Slava, tel. 0481 483136.

ACM GORICA v sodelovanju z župnijami Zgonik, Mavhinje in Nabrežina prireja dvodnevno romanje v Maribor ob beatifikaciji škofa A.M. Slomška. Odhod z avtobusom v soboto, 18. septembra, in obisk Slomškovih krajev; v nedeljo, 19. sept., udeležba pri beatifikaciji, ki jo bo vodil Janez Pavel II. Zagotovljena je dvodnevna oskrba. Akontacija pri vpisu 50.000 lir. Prijave sprejemajo uredništvo Novega glasa, tel. 0481 533177 in 040 365473 ter župnija Zgonik, tel. 040 229166.

V KULTURNEM centru Lojze Bratuž razstavlja Safet Zec. Razsta-

va bo odprta do konca aprila po urniku: od ponedeljka do sobote od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10.30 do 12.30.

DAROVI

ZA BEGUNCE s Kosova: N.N. 500.000; Štefan 200.000; C.K. 50.000; Svet slovenskih organizacij 1.000.000; Miro Tavčar 100.000; N.N. s Peči, Vrha, Rupe in Gabrij 800.000 lir.

ZA NOVI glas: Sonja Mašera 10.000 lir.

ZA ZAVOD sv. Družine: v spomin na pok. Avgusta Štekarja druž. Ušaj 100.000 lir.

ZA SLOVENSKI tisk: Klementina Ušaj 30.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.Ž. 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupih: N.N. 75.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Danila in Danilo v spomin na Milko Čotar 50.000; N.N. za cvetje 20.000 lir.

ZORA DEVETAK Laurenti v spomin na mamo Terezijo: za cerkev na Vrh 50.000, za cvetje v cerkvi 20.000 in za albanske begunce 50.000 lir.

ČESTITKE

BARBARA in MARTIN se iz toplih krajev vračata v svoje novo gnezdo. Pevci zbora Lojze Bratuž jima želimo obilo sreče na skupni življenjski poti in se že veselimo, da bosta odslej oba z nami prepevala.

IVANKA in ZORKO PRINČIČ bosta v soboto, 24. aprila, praznovala srebrno poroko. Prijatelji pevskega zbora na Jazbinah in župnijskega občestva iz Števerjana in z Jazbin jima čestitajo in želijo obilo božjega blagoslova in zdravja.

27. aprila bosta na Vrh sv. Mihaela praznovala 25-letnico poroke **VIDA in BENJAMIN ČERNIC**. Vse najboljše jima želi mladinski zbor Vrh sv. Mihaela.

SKLEPNI VEČER REVIJE PRIMORSKA POJE V POSTOJNI

ZADNJI JE ZAPEL ZBOR F.B. SEDEJ IZ STEVERJANA

MARJAN DRUFOVKA

Prejšnjo nedeljo, 18. aprila, se je MePZ F.B. Sedej iz Števerjana predstavil na reviji Primorska poje. Števerjanski pevci so imeli čast, da so lahko nastopili na zaključni reviji v Postojni, in sicer kot zadnji zbor. Letos je namreč potekal 30. jubilej revije, ki povezuje Primorco, z domačo in preprosto besedo veže Slovence. Koncert v natrpani dvorani postojnskega kulturnega doma so sooblikovale še naslednje pevske skupine: Portoroški zbor (Portorož, zborovodja Mirko Slosar), pevska skupina Kantadore (Gradi, Emil Zonta), dekliški zbor Vesna (Križ, Bogdan Kralj), moški zbor Matajur (Klenje, David Klodič), mešani zbor Divača (Anton Baloh) in mešani zbor Triglav (Split, Tanja Kurajica).

Števerjanski zbor je pod taktirko zborovodje prof. Bogdana Kralja pričel svoj nastop s pomladansko Lebičevno *Luba v igred* in nato zapel *Jeruzalemsko mesečino* goriškega ustvarjalca prof. Stanka Jeričija. Nadaljeval je s črnsko duhovno *In the River of Jordan*, pri kateri smo prisluhnili solo pevki Silvani Vogrič, in

z *La mia mama me ga dito* (M. Lanaro), ki jo je povezoval tanki glas tenorja Marka Terčiča. Zbor je sklenil nastop z živahno pesmijo *Kolo* v priredbi Vasilija Mirka. Res živeto je odpel ves program in s tem zelo navdušil prisotne; po toplem in dolgem aplavzu je prisotnim sedemglasno zaželel *Mnoga leta* kot voščilo organizatorjem revije za doseženi trideseti jubilej in tako tudi glasno pozdravil zveste poslušalce. Ob koncu gre omeniti tudi odlično kritiko, ki jo je zbor prejel od komisije: zbor je mlad in sposoben, kaže se njegova celovitost.

Med publiko smo med uglednimi gosti zasledili tudi predsednika slovenskega parlamenta Janeza Podobnika in predsednika Zveze pevskega zbora Primorske Rudija Šimac, ki sta se kasneje pri večerji pridružila števerjanskemu zboru; ta ju je počastil z izvajanjem svojih najboljših in najuspešnejših pesmi.

Naj Primorska poje živi in raste tudi v prihodnja desetletja novega tisočletja in učinkovito opravlja svoje kulturno, narodno in družbeno poslanstvo.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja

25. aprila ter 1. in 2. maja 1999

v Rupih tradicionalni

PRAZNIK FRITALJE

SPORED:

- NEDELJA, 25. APRILA 1999 - OB 16.30: - nastop otroških zborov Rupa-Peč, vrtec Rupa, Vrh sv. Mihaela, Plešivo, O. Župančič - Štandrež; - tekmovanje v cvrtju najboljše frtalje; - ples z ansamblom Zamejski kvintet

- SOBOTA, 1. MAJA 1999 - OB 16.30: - nastop moškega pevskega zbora Chorus 97 - Miren; - častni govor Sergija Pahorja; - sledila bo veseloigra dramske skupine PD Štandrež; - ples z ansamblom Happy Days

- NEDELJA, 2. MAJA 1999 - OB 16.30: - nastop otroškega zbora Štmaver; - nastop: moški pevski zbor Paglavac - Podgora, Pevska skupina Šavrinske pupe en ragaconi - Šmarje; - ples z ansamblom Happy Days

DELOVAL BO DOBRO ZALOŽEN BIFE Z RAZNIMI SPECIALIZIRANIMI NA ŽARU, TIPIČNO FRITALJO IN DOMAČIM VINOM.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in OSNOVNA ŠOLA VRH SV. MIHAELA

vabita na predstavitev knjige

ETKO MUŽETKO

vrhovska ljudska pravljica

SODELUJEJO: učenci osnovne šole, mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela, dekliški zbor Danica

Torek, 27. aprila 1999, ob 19.30, v prostorih osnovne šole Vrh sv. Mihaela.

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ŠTANDREŠKA DEKANJA KULTURNI CENTER STELLA MATUTINA

vabijo na predavanje

DUHOVNOST IN KULTURA

PREDAVATELJ dr. Franc Rode, ljubljanski naškof in slovenski metropolit

Sreda, 28. aprila, ob 20. uri v veliki dvorani KC Lojze Bratuž.

Diploma iz stomatologije in zobne proteze

Na tržaški univerzi je na fakulteti za medicino in kirurgijo diplomiral z najvišjo oceno 110/110 in pohvalo 24-letni Gorican

DIMITRI TABAJ

Diplomsko nalogo z naslovom *Sladkorna bolezen in ustna patologija: nove študijske metode z uporabo citofluorimetrije* je zagovarjal z mentorjem prof. Mauro Melatom, koreferenta pa sta bila prof. Euro Ponte in dr. Michele Maglione.

Novemu doktorju iskrene čestitke!

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Spoznajmo domače ustvarjalce

Razstavlja bosta

DIMITRI BRAJNIK

in IVAN ZOTTI

GLASBENI UVOD: Ženska pevska skupina Štandrež pod vodstvom Tiziane Zavadlav.

Razstava bo odprta do 2. maja 1999: ob delavnikih od 20. do 21. ure, ob praznikih od 9. do 12. ure.

Torek, 27. aprila 1999, ob 20.30, v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na koncert

ansambla

ČUKI

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž - Gorica, petek, 7. maja 1999, ob 21. uri

PREDPRODAJA VSTOPNIC na tel. 0481 531445 od 8.30 do 12.30.

11

ČETRTEK
22. APRILA
1999

NOVA GORICA / 10. PRIMORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI

SKRB ZA UVELJAVLJANJE IN RAZVOJ SLOVENSKEGA JEZIKA

MARJAN DROBEŽ

O programu 10. primorskih slovenističnih dnevov, ki so od četrta, 15., pa do sobote, 17. aprila, potekali v Novi Gorici, smo poročali v prejšnji številki našega časnika. Predsednica slavističnega društva v Novi Gorici prof. Marija Mercina je ob otvoritvi dejala, da je letošnje srečanje še bolj kot prejšnja vključeno v prostor, območje ob državni meji z Italijo, kjer so problemi slovenskega jezika posebej občuteni in aktualni. Pritrdil ji je župan mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan, ki je v svojem nagovoru poudaril, da bomo svojo jezikovno in narodno identiteto morali ohraniti tudi po sprejemu Slovenije v EU. Omenil je projekt, po katerem bi v okviru knjižnice p. Stanislava Škrabca v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici odprli Inštitut za preučevanje slovenskega jezika.

Skrb za slovenski jezik v povezavi z okoljem in glede na kulturne in ostale razmere so izražali tudi literarni ustvarjalci med svojo predstavitev, ki so jo pripravili pod naslovom *Goričani - besedi predani*. Sodelovali so Vida Mokrin Pauer, Marija Mercina,

Marjana Remiaš in Milojka Žižmond-Kofol iz Nove Gorice, Jurij Paljk, Janez Povše in Aldo Rupel iz Gorice. Po literarnem večeru so povedali, kako vsak po svoje doživljajo goriški prostor. V petek so nekateri znani slovenisti prebrali pogoled o raznih vidikih poučevanja, razvoja in problemov slovenskega jezika. Njihovo delovanje v goriškem prostoru je uvedel dr. Branko Marušič, ki je naštel in opredelil znanstvenike in kulturne delavce, ki so v preteklosti delovali predvsem v Gorici. Prof. Marija Mercina je v svojem posegu opozorila na spoznanja o mnogoteri kulturnosti in večjezičnosti obmejne območja. Prof. Marija Pirjevec z univerze v Trstu je razčlenila poezijo Ljubke Šorli, pesnice temnega upanja. Dejala je, "da je ta trdo preizkušena, narodno zvesta in uporniško ponosna žena pri svojem snovanju v slogu nadaljevala slovensko pesniško tradicijo od ljudske pesmi, mimo Prešerna in Gregorčiča pa vse do moderne in čeznje. Novejša doba dobiva do nje spet močnejše razmerje."

Vera Tuta Ban je obravnavala pesnika Iga Grudna, "na katerega smo skoraj pozabili". Povedala je, da celoten Grud-

nov opus obsega kakih dva tisoč pesmi, zapuščino pa bi bilo vredno pregledati in obdelati. Njegov topli odnos do ljudi, groza pred vojno in želja po miru in vzajemnosti so globoka sporočila tudi za današnji čas, ko smo v nevarnosti, da mladina ne bo dobila od nas človečanske dediščine, ki je shranjena v umetnosti.

Prof. Lojzka Bratuž je razčlenila temo z naslovom: *Slovenika v državni knjižnici in v knjižnici Centralnega bogoslovnega semenišča v Gorici*. Prikazala je zgodovino obeh ustanov, podrobno pa je govorila o slovenskem deležu pri njunem razvoju. Državna knjižnica in knjižnica centralnega bogoslovnega semenišča sta veliko prispevali k vlogi Gorice, "kulturnega žarišča velikega dela Primorske in dela Furlanije. Med knjižnim gradivom v državni knjižnici je npr. tudi Slovenska knjižnica Andreja Gabrščka, med najstarejšimi tiski v bogoslovni knjižnici pa je Dalmatinova Biblija."

Tomaž Sajovic s Filozofske fakultete v Ljubljani je v svojem referatu obravnaval razvoj časopisnega jezika v slovenskih deželah v 19. stoletju, Danila Zuljan-Kumar pa je govorila o vplivu novogoriškega

pogovornega jezika na briško narečje. Nevenka Janež iz osnovne šole Dušana Muniha na Mostu na Soči je predstavila projekt o poti Cirila Kosmača. Potekala bi s Slapa ob Idrijci na Most na Soči oz. v nekdanjo Sv. Lucijo.

Na številne probleme, vidike in razvojne težnje slovenskega jezika so opozorili udeleženci okrogle mize v okviru teme *Jezik ob meji*.

Udeleženci 10. primorskih slovenističnih dnevov so si v soboto ogledali knjižnico p. Stanislava Škrabca na Kostanjevici ter državno knjižnico in knjižnico centralnega bogoslovnega semenišča v Gorici. Skladno s temo letošnjih srečanj so slavistom predstavili razne knjige, ki so jih izdali Goriška Mohorjeva družba, Založba Mladika iz Trsta in zasebna založba Branko v Novi Gorici.

Ob slavističnih dnevih so v soboto popoldne odkrili spominsko ploščo literarnemu zgodovinarju, mislec in borcu na Primorskem prof. Dušanu Pirjevcu na rojstni hiši v Prvomajski ulici 26, ki je nekoč spadala v naselje Blance in torej pod Solkan. O njegovi človeški in literarni podobi je govoril Rudi Šeligo.

HVALEŽNOST ZA POMOČ

Objavljamo pismo družine, ki ji je lanski veliki potres razdejal hišo. Namnjeno je sicer do brotniku, ki jo je želel podpreti, hkrati pa je lahko vsakomur v spodbudo, da ob svežih novicah ne pozabimo na potrebe bližnjih ljudi.

Pozdravljeni!

Smo štiričlanska družina, ki ji je potres porušil hišo. Sprva smo bili nastanjeni v bivalniku, z novim letom pa smo se preselili v kletne prostore neke druge hiše. Preživljamo se z eno plačo, ker žena ni zaposlena že od leta 1994. Ko se nama je rodila prva hči, je žena ostala brez službe. Kasneje smo ugotovili, da hči ne sliši. Ima veliko izgubo sluha (96%). Zato jo vsak petek vozimo na slušno-govorne treninge v Portorož, kjer se počasi vsi učimo govoriti. Po dobrih dveh letih se nam je rodil še sin Patrik, ki pa je hvala Bogu zdrav. Sedaj čakamo na vso potrebno dokumentacijo za graditev novega doma, vendar te ni in ni. Dnevi hitro bežijo in prav kmalu bo tu poletje, pa zopet jesen in zima. Čeprav nam zaenkrat precej slabo kaže, še vedno upamo na čimprejšnjo rešitev stanovanjskega problema vseh vaščanov. Na koncu naj se vam še zahvalimo za vašo nesebično pomoč, ki ste nam jo izkazali ob katastrofi.

Iskrena hvala in lep pozdrav.

DRUŽINA LIKAR
DREŽNIŠKE RAVNE,
10. MARCA 1999

KONCERTA V SPOMIN NA HUBERTA BERGANTA

Ob koncu tedna se bodo v Mirnu in Dornberku poklonili spominu na velikega slovenskega organista Huberta Berganta. V obeh župnijskih cerkvah v ta namen prirejajo orgelska recitala organista prof. Maria Perestegia iz Zagreba, ki nadaljuje skupaj s prof. Renato Bauer Bergantovo pedagoško delo na Akademiji za glasbo v Ljubljani, oba pa sta pokojnemu asistiral že v časa življenja. V kontekstu spominske simbolike obeh koncertov naj povemo še, da so ju organizatorji načrtovali že s samim profesorjem Bergantom, a ju je slednji odpovedal tik pred usodnim udarcem bolezni. Koncert v Mirnu bo v petek, 23. t.m., na Jurjevo (ki je tudi mirenski farni praznik) ob 20. uri, v Dornberku pa v soboto, 24. t.m., ob isti uri.

KRATKE

V VRTOJBI RAZSTAVA O KULTURI OBLAČENJA

Kulturno društvo Tojva, ad. 1200 v Vrtojbi uspešno izvaja svoj program oživljanja nekdanjih običajev in navad v tem naselju. V petek, 16. aprila, so zvečer v avli osnovne šole odprli razstavo o kulturi oblačenja pri njih v tem stoletju. Na slovesnosti so sodelovali skupina v vrtojbenski noši in učenci Glasbene šole. Razstavo pa so pripravili Artur Mužič, Nadja Pahor-Bizjak, Renato Podbersič, generalni vikar koprške škofije, in modna oblikovalka Slavica Rauter. Slednja je oblačila, ki so jih Vrtojbenci nosili v tem stoletju, tudi predstavila. Razstava bo odprta do 14. maja, ogledati pa si jo je mogoče vsak delovnik od 8. do 16. ure.

OB STOLETNICI TABORA V BILJANI

V Goriških Brdih bodo slovesno obeležili 130-letnico znanega ljudskega tabora v Biljani. To zborovanje je imelo velik pomen za narodno osveščanje Bricev, upošteva zlasti lego Brd ob meji s Furlanijo oz. italijanskim narodom. Sadovi omenjenega tabora so se kazali pozneje, skozi zgodovino pa vse do današnjega časa, ko so prebivalci Brd doslegli izpolnitev svojih zahtev in teženj v samostojni in neodvisni slovenski državi. Ob jubileju zgodovinskega pomena bo v soboto, 24. aprila, na Gradu Dobrovo razgovor za okroglo mizo o temi *Goriška Brda na poti do osamosvojitve*. Naslednjega dne pa bo na prostoru ob dobrovskem gradu zborovanje prebivalcev tega območja. Slavnostni govornik bo Janez Podobnik, predsednik slovenskega parlamenta.

V NOVI GORICI KONCERT SLOVENSKE FILHARMONIJE

V soboto, 24. t.m., bo ob 20.15 v veliki dvorani novogoriškega Kulturnega doma nastopil Simfonični orkester slovenske filharmonije (dirigent Marc Albrecht; solist Andej Petrač, violončelo) z deli Wagnerja, Čajkovskega in Beethovna.

O ROJSTVU

JURIJ PALJK

...in o otrocih, o tistih, ki jih je v naši družbi vedno manj, a so še edina stvar, pred katero smo si še edini, da so naša prihodnost in dejansko najlepša stvar na svetu. V tej naši potrošniški, življenju odtujeni družbi, ki jih nima rada, saj mlade družine naravnost sili v to, da jih nimajo, se vedno znova, čeprav vedno bolj redko, zgodi čudež in se v okolici izve, da "Marija čaka". Potem rečemo: "A že?", morda dodamo še: "Saj ni mogoče, da bi...", končno pa vidimo, da je res. Marija "čaka" in potem se rodi otrok, ki v naš vsakdan prinese veselje, saj ni ob rojstvu nikogar, ki se novorojenega ne bi veselil, pa naj skuša to še tako skrbno skriti.

Celo takrat, ko rodi otroka tista zopna ženska s konca ulice, tista, ki nikogar nikdar ne pozdravi, je višjeena nad vsem in vsemi in se vedno grdo drži, ko ji rečemo vsakdanji "Dober dan"; pa se nekako raznežimo in po prvi misli: "Tudi ona, ki je poročena s tistim..., pravzaprav si ne bi mislil, nam je lepo. Novorojeno dete prinese v naš vsakdanjik kanček upanja, da v naši družbi le ni vse tako sivo, kot se kaže na ponedeljek, ko se v deževnem jutru odpravljamo na delo, kjer bo šef spet težil, kjer bodo kolegice in sodelavci spet neza-

dovoljni, kot je nezadovoljna večina od nas, ko smo pretirano ujeti v spono prehitrega tempa naše potrošniške družbe in mislimo, da moramo biti strašno nesrečni, če ne moremo do novega avta ali pa do zadnjega tipa prenosnega telefona, zadnjega modnega krika na področju akustike, HiFi aparatov...

Otrok se kar rodi in zbere se vsa družina, tudi tista teta, ki je nikdar ne vidimo, razen na pogrebih bližnjih, pride in se nasmeje pred posteljico, v kateri leži štručka, ki še ne ve, kaj jo v čaka življenje. Pridejo tudi sosedje, tudi tisti, ki sicer nikdar ne stopijo v hišo, a tokrat naredijo izjemo; otrok se je rodil in veseli so novega člana soseske. Postanejo pred posteljico, ženske ugibajo, komu je otrok podoben, moški se držijo malce bolj daleč, vsi so nekam slovesno veseli, roko vanju ni konca ne kraja. Ponosni oče ponuja vino in tašča kuha gostom kavo, keksi so na mizi in tudi ureže se kos kruha in še kaj mesnatega se doda zraven; otrok prinese med nas spet tisto veselje in družabnost, ki nista več del našega vsakdana. Kar pozabi se na to, da bo potrebno jutri plačati električno energijo in telefon, da,

prav tisti telefon, ki nenehno brni v kotu. Znanci in sorodniki kličejo in čestitajo, hiša kar žari od veselja. In vse to samo zato, ker se je rodil otrok, ker se je zgodila najbolj naravna stvar na svetu.

Že res, da smo navajeni na vsako in vsakršno udobje, da imamo vsega preveč in morda tudi zato čustev in veselja premalo, a vsako novo rojstvo ohranja v sebi še vedno tisti edini naboj, ki človeka ohranja pri življenju, s sabo pa prinaša toliko neke nepoznane sreče, da jo moramo deliti z drugimi. Končno gre le za novo življenje, za nekaj naravnega, vselega in morda nam prav tega v današnjem življenju manjka.

"In kaj zato, če Marija nima dela, bo že šlo, malce bodo potrpeli, saj smo tudi mi, se spomniš, Marta?" reče Ivo ženi, ko gresta od hiše, kjer je Marija povila novorojenčka, proti avtu. Ženo stisne k sebi in Marti se zdi to skorajda neverjetno. "Koliko časa me že nisi tako objel," mu poočita z veselim glasom, prija ji in tega se tudi njen mož zave. "Se spomniš, kako sva našo Veroniko prinesla domov..." In se zagovorita v mladost njune hčere, ki je že zaposlena, tudi sama že mama.

Koliko takih Mart in Ivov je med nami, ko se nam v sosesčini rodi otrok. Neverjetno je, kako takrat oživijo, se dobesedno pomladijo, kot da bi sami domov prinesli otroka.

In vsa politika in večinski in proporcni sistem se gresta solit in referendum in ponižanja na delu in vse blebetanje po televiziji in razni Mike Bongiorno in Pippi Baudi tudi, da niti ne govorimo o vsakodnevnih težavah, ki se zazdijo v hipu smešne pred štručko v postelji pri sosedih.

"Marija je rodila" je vest, ob kateri se ženskam porodi misel, da ni niti tako slabo biti mati, četudi jim njihovi otroci že delajo sive lase; da je imelo življenje le nek namen in smisel, da le ni vse tako brezupno, kot se vse prevečkrat zdi skoraj vsakomur izmed nas. Utrueni možje zvečer izvejo novico, "da je Marija imela otroka", gredo pred ogledalo in se zagledajo v osivele lase, morda plešo in se spomnijo, kako je bilo pred veliko leti, ko so domov prinesli svojega otroka, ki jim danes vozi v avtu domov svoje otroke: "Tako majhen je bil, da me je bilo groza, ko sem ga vzel v naročje!" Nasmehnejo se sebi in svojim spominom in se zadovoljni vrnejo v kuhinjo, tudi ženi ne rečejo nobene zaradi pogrete juhe. Nekje v sosesčini se je rodil otrok in tudi pri njih doma je lepo.

Tako je z rojstvom, s tem najbolj naravnim čudežem, ki še edini velja v naši družbi, v kateri je vse tako narejeno, da se ja ne bi zgodil. A se še, hvala Bogu, da se.

UGIBANJA IN DOMNEVE O LETU VKLJUČITVE V EU

NAKLONJENOST EVROPSKI ZVEZI NARAŠČA

MARJAN DROBEŽ

Veliki napori slovenske politike in vlade, da bi bila država čimprej pripravljena za polnopravno članstvo EZ, se kažejo zlasti pri prilagajanju zakonodaje pravnemu redu te povezave, spreminjanju stanja v gospodarstvu in javnih dejavnostih, pa tudi v sredstvih, ki jih namenja proračun za potrebe integracije. V Sloveniji se, sodeč po javnomnenjski raziskavi EZ, ki so jo opravili prek ustanove Eurobarometer, 52% prebivalstva strinja, da je prihodnost Slovenije povezana z EZ; s tem mnenjem je Slovenija prva med državami kandidatki za sprejem. Ugled EZ se je med vprašanimi Slovenci povečal za 5%. Naklonjenost do evropske povezave se izraža tudi v podatku, da bi kar 57% vprašanih glasovalo za vstop v EZ, če bi bil razpisan referendum. V javnomnenjski raziskavi je bilo 52% vprašanih tudi mnenja, da so človekove individualne pravice v Sloveniji spoštovane, kar je nad povprečjem prejšnjih raziskav.

V zadnjem času pa so se spet pojavila domneve o času vključitve Slovenije v EZ. Evropski svet je o tem sprejel stališče, da bi sprejem prvih novih članic bil možen v letu 2002, za sprejem pa se v prvi skupini zavzema šest držav, med njimi je Slovenija. Tudi vodja ožje pogajalne skupine za pristop naše države k EZ Janez Potočnik je prejšnji teden poudaril, da bi do sprejema prvih novih članic lahko prišlo leta 2002. Dodal je, da se Slovenija "močno trudi, da bi bila sprejeta med prvimi".

Tudi Michl Ebner, italijanski poslanec v Evropskem parlamentu, ki predseduje evropski delegaciji v pridruženem parlamentarnem odboru Slovenije in EZ, je ugodno ocenil možnosti Slovenije za sprejem v omenjeno povezavo, "ker da bo po sprejemu nepremičninske zakonodaje lahko šlo vse še hitreje". Menil je, da je Slovenija zaradi vprašanja prodaje nepremičnin tujcem izgubila veliko časa, "pokazalo pa se je, da je v resnici le malo zanimanja za nakupe in da je bil strah odveč. Mislim, da se bomo zdaj lahko lotili drugih nalog. Slovenija ima dober gospodarski položaj in dobre možnosti za to, da uskladi svoj pravni red z evropskim tudi na področju pravosodja ter napreduje pri privatizaciji in denacionalizaciji. To so zdaj štiri najvažnejše zadeve." Svoje stališče glede sprejema Slovenije je pojasnil tudi avstrijski poslanec Evropskega parlamenta Friedhelm Frischenschlager, član pridruženega parlamentarnega odbora Slovenije in EZ. Najprej je opozoril na problematiko brezcarinskih prodajal: "Popolnoma razumem, da Slovenija potrebuje denar iz brezcarinske prodaje blaga in da so vaši politiki za čim kas-

nejše zaprtje. A po vsej EZ bodo takšne prodajalne izginile julija letos in izjeme niso mogoče. Zato mora Slovenija to storiti, drugega izhoda ni."

Avstrijski poslanec v Evropskem parlamentu je glede možnosti Slovenije za vstop v EZ povedal naslednje: "Po mojem mnenju ima Slovenija celo najboljše možnosti med vsemi kandidatki. Vaša država bo torej lahko prva nova članica, če bo EZ pripravljena držati obljubo, da bo vsako državo ocenjevala popolnoma posebej." O zatrditvi novega koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja, "da bo Slovenija izpolnila pogoje za vstop v EZ šele čez 15 ali 20 let, kot to napoveduje dunajski Inštitut za gospodarsko in

znanstveno sodelovanje Wifo", je avstrijski poslanec Evropskega parlamenta Friedhelm Frischenschlager opozoril, "da Haider ne bo imel priložnosti, da bi ustavil ali zaviral vstop Slovenije v EZ. Koroška je pač nekaj posebnega, drugače pa v Avstriji, razen svobodnjaške, ni nobene stranke, ki ne bi bila naklonjena vstopu Slovenije v EZ". Poročilo o pripravljenosti Slovenije za vključitev v evropsko povezavo, ki ga je objavil dunajski inštitut, je bilo pristansko, zaradi česar je na Dunaju posredoval tudi minister Marjan Senjur.

SPET O ZDRUŽITVI SKD IN SLS

Poseg zveze NATO proti ZR Jugoslaviji se na različne

načine odraža tudi v Sloveniji. Državni zbor je na izrednem zasedanju soglasno sklenil, da bo 1600 beguncev s Kosova dobilo začasno zatočišče. Že od prej je v Sloveniji 2477 kosovskih beguncev, ki jim bo tudi priznana začasno zatočišče. V sprejemnih centrih za begunce paje še 3500 beguncev iz vojne v Bosni.

V pripravah na uveljavitev dvokrožnega večinskega volilnega sistema so se obnovile težnje za morebitno združitev programsko vodilnih strank. To v prvi vrsti velja za združitev stranke Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske ljudske stranke. Kaže, da so pogovori o njuni združitvi tokrat zelo resni. Neuradno omenjajo, da bi združeno stranko - o njenem imenu se še pogajajo - lahko vodil Ivan Oman, ki si za združitev SKD in SLS že dolgo prizadeva.

OB 50-LETNICI USTANOVITVE VOJAŠKE IN POLITIČNE ZVEZE

SLOVENIJA BI RADA ČIMPREJ POSTALA ČLANICA NATA

Ob 50. obletnici ustanovitve zveze NATO - slovesnosti ob tem jubileju bodo od 23. aprila do 2. maja v Washingtonu - je v Ljubljani izšla posebna številka Slovenske vojske, revije ministrstva za obrambo. V njej je objavljenih več prispevkov uglednih politikov in vojaških strokovnjakov, ki obravnavajo razmerja med Slovenijo in zvezo NATO. V vseh besedilih je poudarjena težnja Slovenije, da bi se čimprej kot polnopravna članica vključila v to zvezo, ki ima sicer predvsem vojaško oz. obrambno funkcijo, spriči sprememb v mednarodnih odnosih pa pridobiva tudi politično vlogo. Na takšno poslanstvo opozarja tudi poseg NATA proti ZR Jugoslaviji.

Predsednik vlade Janez Drnovšek je v svojem prispevku pod naslovom V zvezi NATO si bomo zagotovili dolgoročno varnost zapisal, "da so zavoljo trenj in razvojnih protislovij v svetu spet prišla v ospredje varnostna in obrambna vprašanja. Marsikdo je nemara že mislil, da je NATO s koncem hladne vojne in prenehanjem medblokovskih napetosti odslužil. A prav spremenjena geopolitična razmerja so poslanstvo omenjene zveze spet ovrednotila. Zato NATO lahko tudi vnaprej pomeni zanesljivo poročilo za nemoten in čim primernejši potek preobrazbenih procesov v Evropi, po potrebi pa tudi širše".

Po zatrditvi predsednika vlade: "Slovenija v NATU vidi enega ključnih in nepogrešljivih elementov današnje in jutrišnje evropske stvarnosti in zato se tudi čuti zavezana, da z NATOM po najboljših močeh sodeluje ter si hkrati prizadeva, da bi si med njegovi članicami kolikor mogoče kmalu tudi sama zagotovila polnopravno članstvo."

Pogovoru z državnim sekretarjem v ministrstvu za zunanje zadeve Ernestom Petričem je uredništvo revije obrambnega ministrstva dalo pomenljiv in zagotovo zelo aktualen naslov: NATO si ne more privoščiti poraza. Po mnenju dr. Petriča vojna na Balkanu potrjuje, kako labilne so varnostno-politične razmere v tem delu sveta. Dodaja, "da si Slovenija varnost na dolgi rok želi zagotoviti z dobrimi sosedskimi odnosi in s trdnim zavezništvom v okviru NATA. Pričakujemo, da bo ta zveza tudi v prihodnjem stoletju jamstvo naše varnosti in zato se tudi vedemo tako, kakor da smo nekako že njeni člani." Minister za obrambo Franci Demšar je v svojem prispevku tudi zapisal, "da imajo v ministrstvu za obrambo že izdelan predlog dopolnitve nacionalne strategije slovenske države za vključitev v NATO. V pričakovanju na vključitev dopolnjujejo sistem šolanja in vojaško-strokovnega izobraževanja; za povečano učinkovitost in racionalizacijo pa bodo v drugem delu letošnjega leta končali že začeto reorganizacijo upravnega dela ministrstva."

Državni sekretar v ministrstvu za obrambo Bogdan Koprivnikar je v pogovoru za Našo vojsko tudi poudaril, "da je v pričakovanju vključitve v NATO treba dati prednost razvoju zračne obrambe, telekomunikacij, logistike in človeških virom. Od NATA pa pričakujemo predvsem več konkretnih napotkov glede prilagajanja naših oboroženih sil in obrambnega sistema."

O širjenju zveze NATO, njenem posredovanju na Kosovu in o njeni novi zasnovi je napisal zanimiv članek Zoran Klemenčič, direktor

centra za strateške študije. V nadaljnjem prispevku, ki ga je pripravilo uredništvo, je zapisano, "da je Slovenija do sedaj opravila šest krogov dialoga z NATOM glede polnopravnega članstva, oz. sedem, če temu prištejemo obisk predsednika države na sedežu NATA". Gorazd Vidrih je pripravil kronološki pregled sodelovanja Slovenije z zvezo NATO in pregled pomembnejših dogodkov iz zgodovine omenjene države. Isti avtor ugiha o naravi in sklepih washingtonskega vrha držav članic. Zagotovo se vrh ne bo mogel izogniti vprašanju kosovske krize. Resolucija o tem, ki bo najbrž sprejeta, bi "lahko celo prinesla napoved preseganja spoznanja, ki so ga Albanci že podpisali, oz. napoved neodvisnosti in samostojnosti Kosova".

Zanimiv je prispevek o tem, kolikšen bi bil po sprejemu naše države v NATO njen prispevek za zvezo. Ta prispevek bi znašal okrog 1,7% obrambnega proračuna. Gre vsekakor za finančno breme, ki bi bilo dokaj sprejemljivo za Slovenijo.

Na srečanje v Washington ob 50-letnici zveze NATO so bili povabljeni tudi voditelji držav članic Partnerstva za mir, med njimi tudi Slovenije. Slovenska država je po madridskem vrhunskem srečanju julija 1997 veljala za skoraj edinega kandidata, ki izpolnjuje pogoje za članstvo. Toda zadeve so se obrnile drugače. Po besedah visokih predstavnikov zveze NATO Slovenija sicer izpolnjuje merila za članstvo, toda v članstvo na omenjenem vrhu najbrž ne bo sprejeta, ker domnevno NATA nekaj časa ne bodo več širili.

M.

MESTNA OBČINA RAZDELJENA NA DVOJE?

POSTOPEN RAZPLET KOPRSKIH OBČINSKIH ZDRAH

MILAN GREGORIČ

Slovenska vlada je končno pripravila in predložila državnemu zboru novo dopolnitev zakona o ustanavljanju občin, v kateri je določila, naj bi se koprski mestna občina razdelila na dvoje, in sicer namesto občino Koper, vključno z dosedanjimi krajevnimi skupnostmi Ankaran, Hrvatini, Bertoki, Pobegi, Sv. Anton, Škofije, Marezige in Šmarje, ter na občino Dekani, ki bi obsegala teritorij dosedanjih krajevnih skupnosti Dekani, Črni Kal, Gračišče, Gradin ter novopriključenih Podgorja, Zazida in Rakitovca. Tako bi bila po obsegu precej podobna nekdanji občini Dekani, ki je obstajala in delovala že iz avstro-ogrskega časa, prek Italije in Jugoslavije vse do ustanovitve Kardeljevih komun.

Dekanska občina bi bila izrazito podeželska in spriči velike povojne demografske opustošenosti koprškega zaledja tudi dohodkovno pasivna ter bi prejela iz državnega proračuna vsako leto kakih 131,5 milijonov tolarjev (oz. 1 milijardo in 315 milijonov lir) izravnalnih sredstev in verjetna dodatna solidarnostna sredstva za investicije. To bi omogočilo istrskemu podeželju hitrejši in skladnejši razvoj, kar je bilo v vladnih gradivih posebej poudarjeno. V dosedanjih razmerah namreč istrsko podeželje, vključeno v gospodarsko močnejšo občino Koper, ni izpolnjevalo pogojev za pridobitev navedenih sredstev. Zaradi tega je Koprščina izgubila v petih letih obstoja novih občin okrog 650 milijonov tolarjev dodatnih sredstev (6 milijard 500 mili-

jonov lir). Tolikšna je bila cena, ki jo je plačala na oltar politične oblastiželjnosti in slepote sedanje (rdeče) občinske vladne koalicije. Da ne govorimo o razvrednotenju ideje o lokalni samoupravi v dosedanjih razmerah, ko ni imelo podeželje na občinski ravni nobene politične moči. Saj ima trenutno s svojo tretjino občinskega prebivalstva (15.000 duš) v 33-članskem občinskem svetu le tri poslanca, to je toliko kot slabih 1000 pripadnikov koprške italijanske skupnosti.

Spor, seveda, s tem še ni končan. Vladni predlog bo sicer dan v obravnavo po hitrem postopku ter ne predvideva novega poizvedovalnega referenduma, vendar je v zraku težnja po ustanovitvi večjega števila manjših občin, ki ne bi bile povsem v skladu z določili zakona, a bi bolj ustrezale zgodovinskimi, geografskim in identifikacijskim okoliščinam. Tudi koprške občinske oblasti še niso požrle političnega poraza in so se po svojo pravico obrnile na pristojne organe Sveta Evrope ob navidez povsem slučajni podpori italijanskih parlamentarcev (Mastella idr.). Vendar po ocenah tukajšnjih pravnikov ni posebnih izgledov, da bi ti organi posegli v koprski spor. Poleg tega je pričakovati, da se bodo v navedenih evropskih organih oglasili tudi zagovorniki manjših občin in resnične lokalne samouprave tako z osvetlitvijo lastnih argumentov kot tudi dosedanjih nedemokratskih postopkov, ki so zadušili spontane težnje po manjših občinah na Koprskem.

KRATKE

ZARADI SANACIJE OHRANITEV TV3 ZAGOTOVLJENA

Nadaljnji obstoj in delovanje komercialne televizije TV3 sta bila zaradi finančnih težav dalj časa ogrožena, stanje pa zdaj hitro sanirajo. Družbo TV3 je dokapitalizirala Krekova družba za upravljanje v Mariboru z lastnimi sredstvi. Predsednik uprave te družbe Milan Gerič je povedal, da so s svojim finančnim prispevkom pridobili 23% delež v lastništvu komercialne televizije TV3. Krekova družba za upravljanje bo skupaj z ostalimi lastniki omenjene televizije poplačala terjatve. Predsednik Milan Grgič je ob tem dejal, "da si bo Krekova družba za upravljanje prizadevala za čim bolj gospodarno poslovanje in za ohranitev tega medija". K ukinitvi stečaja je torej prispeval dodatni vložek Krekove družbe za upravljanje, pomagali pa so tudi upniki, ki so v lastniške deleže spremenili kar za 281 milijonov tolar-

jev svojih terjatev. Skupščina družbe TV3 je pred dnevi imenovala za novega direktorja te komercialne televizije, ki je redno oddajala tudi v najhujši krizi, Dimitrija Kovačiča, nekdanjega predsednika mestnega sveta Ljubljane.

ZASEDALA JE MEŠANA KOMISIJA ZA ZNANSTVENO IN TEHNIČNO SODELOVANJE

V Ljubljani se je 13. aprila končalo drugo zasedanje mešane slovensko-italijanske komisije za znanstveno in tehnično sodelovanje. Delegaciji sta preučili 70 predlaganih načrtov in jih 31 odobrili ter določili prednostna področja sodelovanja. Italijansko delegacijo je vodil italijanski veleposlanik v Ljubljani Massimo Spinetti, slovensko pa državna sekretarka za mednarodno znanstveno in tehnološko sodelovanje Verica Trstenjak. Podpisali so tudi protokol tega zasedanja s programom sodelovanja med državama v obdobju 1999-2001.

NOVI ČASI ZA KMETIJSTVO NA TRŽAŠKEM IN NA KRASU

ITALIJANSKO PRAVO

NASTALO JE ZDRUŽENJE SLOVENSkih KMEČKIH IN PODEŽELSKIH ŽENA

V torek, 13. t.m., je bilo v Nabrežini ustanovljeno Združenje slovenskih kmečkih in podeželskih žena. To dejstvo pomeni pomemben premik v tukajšnji stvarnosti, še zlasti ker so ženske, posredno ali neposredno vezane na kmetijstvo na Tržaškem, kar številne. Modro se nam zdi, da so se odločile, da bo njihovo združenje nepolitična stanovska organizacija, ki naj "nadsindikalno" - če naj tako rečemo - povezuje vse ženske, ki so sicer včlanjene v obe stanovski organizaciji na Tržaškem, se pravi v Kmečko zvezo in Zvezo neposrednih obdelovalcev. S tem so pokazale veliko zrelost in verjetno tudi daljnovidnost.

Ustanovnega sestanka se je udeležilo 26 žensk od Milij do Medje vasi, članic obeh omenjenih stanovskih organizacij, ki so na koncu večera tudi vse pristopile k Združenju. Izvolile pa so tudi 9-članski odbor, ki se je sestel teden dni kasneje in za predsednico določil Suzano Lovrečič, medtem ko bo tajniške posle opravljala Slavija Terčon; v odboru pa so še Suzana Crevato, Nataša Pernarčič, Milena Rebula, Magda Riolo, Cvetka Šabec, Kristina Škerlj in Zdenka Žitko.

Pobudnice so začele graditi svojo organizacijo postopoma. Po prvih stikih z Zvezo kmetič Slovenije, še zlasti z njeno predsednico dr. Mihae-

lo Logar in tajnico mag. Matejo Suhodolnik, so poskrbele za strokovni izlet po Sloveniji, si ogledale nekaj kmečkih turizmov in predvsem utrdile stike z Zvezo kmetič Slovenije. Kasneje pa so navezale stike tudi z Društvom kmetič sežanske regije.

Na ustanovnem sestanku v Nabrežini so predstavile bogat seznam pobud, ki jih nameravajo izpeljati v letošnjem letu, še zlasti v jesensko-zimskem času, ko si kmetice lahko vzamejo nekaj časa zase. Že meseca maja se bodo nekatere odzvale vabilu Društva kmetič sežanske regije in se udeležile ekskurzije v Celje in na Kozjansko. V mesecu juliju bo skupina kmečkih otrok iz našega zamejstva taborila na turistični kmetiji v Logarski dolini, nakar jim bo Združenje vrnilo gostoljubje in gostilo skupino otrok pri nas. V mesecu avgustu, koprireja devinsko-nabrežinska občinska uprava praznik Morje-Kras, bodo za občane priredile nagradni natečaj za najlepši cvetni balkon oz. kotichek. Nadalje se bodo v sodelovanju z Društvom kmetič sežanske regije udeležile ekskurzije s prikazom peke kruha v krušni peči. Priredile pa bodo tudi tečaj o vlaganju sadja in zelenjave. V mesecu septembru bodo priredile izlet v Bologno na sejem Sana, kjer si bodo ogledale vrsto zanimivosti v zvezi z zdravo prehrano in naravnim zdravljenjem. V sode-

lovanju z zavodom za poklicno usposabljanje v kmetijstvu Cefap pa nameravajo prirediti daljši tečaj knjigovodstva za srednje-majhne kmetije, biološko kmetovanje in vrtarstvo. Očitno so si članice postavile zahteven program, ki bo gotovo marsikaj dobrega prinesel posredno tudi širši skupnosti.

Zanimanje udeleženk na ustanovnem sestanku in dejstvo, da se v Združenje vključujejo tudi druge ženske, ki se niso mogle udeležiti prvega sestanka, potrjuje pravilnost odločitve o tem povezovanju. Veselimo se torej Združenja slovenskih kmečkih in podeželskih žena, tudi ker dokazuje, da se za kmetijstvo na Tržaškem in širše na Krasu začnejo novi časi. Po nekaj desetletjih krize in bega ljudi z zemlje se namreč mlade generacije vračajo k njej, k tej zemlji, ki je preživljala naše prednike in ki nedvomno pomeni tudi eno temeljnih postavk narodnega obstoja.

MT

MOŽNOSTI ZAPOSILITVE V LADJEDELNIŠTVU

Tržiška ladjedelnica je v zadnjem obdobju zaživela, saj ima precej naročil za velike, luksuzne ladje, namenjene turističnim plovbam. S tem se je tudi povečala možnost zaposlovanja. Še zlasti iščejo visoko usposobljene delavce, električarje, strugarje in varilce. Zaradi povpraševanja je tržiška izobraževalna ustanova Delta Più v teh mesecih priredila več strokovnih tečajev za ladjarske delavce, ki trajajo po 456 ur, od teh pa morajo tečajniki opraviti 176 ur praktičnega dela. Finančno kritje za te tečaje zagotavljajo ministrstvo za delo, dežela F-Jk, Evropski socialni sklad in tržiška občinska uprava. Podjetja, ki delajo v tržiški ladjedelnici, se zanimajo za te tečajnike in tridesetim so že zagotovila zaposlitev, kmalu naj bi se odprla vrata še kakim 100 delavcem. Dobro so tudi možnosti za posodobitev in preusmeritev tržiške ladjedelnice.

"TIHA PRIVOLITEV" ZA PRESADITEV ORGANOV

DAMJAN HLEDE

V petek, 16. aprila, je stopil v veljavo zakon št. 91 z dne 1. aprila 1999, potem ko je bil dan prej objavljen v Uradnem listu. To je znani zakon, ki ureja presaditev organov in tkiv. Po dvajsetih letih namer in poizkusov je torej prišlo do ureditve pomembnega, a hkrati kočljivega vprašanja. Jedro novega zakona je v t.i. informirani privolitvi. Kmalu bodo vsi italijanski državljani poklicani, da se izrečejo za posmrtno darovanje svojih organov ali proti njemu. Ministrstvo za zdravje bo moralo v 90 dneh od vstopa v veljavo zakona objaviti odlok, v katerem bodo natančno določena pravila za izvedbo z zakonom povezanih dolžnosti in nalog. Prejeli bodo vse potrebne informacije in bodo morali pisno izpolniti obrazec, ki jim ga bodo poslale krajevne zdravstvene uprave. Tistega, ki obrazec ne bo izpolnil in se torej ne bo izrekel o svojih namerah glede posmrtno presaditve svojih organov, bo zdravstvena uprava imela avtomatično za darovalca. Gre za pravilo t.i. "tihe privolitve" (*silenzio-assenso*), izjemno pravniško sredstvo, ki je bilo v zadnjih letih že nekajkrat uporabljeno na področju upravnega prava.

To je točka, okrog katere se je razvila precejšnja debata. Gre namreč za področje, ki je na meji med pravom in etiko, kjer je treba najti takšno rešitev, ki bo znala hkrati zadostiti dveh potrebama: nujnosti večjega števila darovalcev po eni strani in varstvu etične vrednosti dejanja, s katerim razpo-

lagamo s svojim telesom po drugi. Nasprotniki uvedbe pravila tihe privolitve so svoje prepričanje razložili s trditvijo, da fizična nedotakljivost osebe, ki jo ščitita italijanska ustava in civilni zakonik, ne more biti načeta s tako izjemnim pravniškim sredstvom, kot je "tiha privolitve", ki ne temelji na izrecni volji posameznika, ampak to voljo prekaša s pravno fikcijo (*fictio iuris*). Izrazili so tudi bojazen, da se bo pravilo tihe privolitve po tako pomembnem zakonodajnem priznanju lahko v bodoče razširilo na še občutljivejša področja. Zagovorniki tihe privolitve pa so poudarjali potrebo po močni spodbudi k nastajanju kulture darovanja organov, ki je v Italiji domala ni.

Pravilo tihe privolitve ne bo veljalo v primeru dokaza, da pokojni, ko je bil še živ, ni prejel vseh potrebnih informacij. Možno bo tudi po smrti predstaviti pokojnikovo pisno in podpisano izjavo, s katero nasprotuje presaditvi. Za mladoletnike bodo morali izjavo o darovanju izraziti starši, ki imajo nad njimi starševsko oblast. V primeru njunega nesoglasja ne bo mogoča izjava v prid presaditvi. Prepovedano pa je izraziti voljo v prid darovanja organov v zvezi s še nerojenim otrokom, z nesposobnimi ali sirotnimi, ki bivajo v javnih ali privatnih skrbstvenih zavodih. Presaditev je po zakonu možna samo v terapevtske namene. Izrecno je prepovedana presaditev spolnih žlez in možganov. Izrecno je prepovedano tudi proizvajanje človeških zarodkov, namenjenih za presaditev organov.

OBRAZEC 730 / POMEMBNE NOVOSTI

SPET SO PRED NAMI DAVČNE PRIJAVE

MARA PETAROS

Najprej si bomo ogledali vse novosti, ki jih letos prinaša obrazec 730, ki je namenjen določenim kategorijam davkoplačevalcev.

Model 730 lahko izpolnijo vsi odvisni delavci in upokojenci, ki imajo poleg omenjenih dohodkov še:

- dohodke od nepremičnin;
- dohodke, ki jih zakon enači dohodkom odvisnega dela;
- dividende kapitalskih družb in ustanov, ki imajo sedež v Italiji;
- dohodke neodvisnega dela zaradi občasnega ali stalnega sodelovanja pri kaki ustanovi ali podjetju;
- dohodke zaradi sodelovanja pri upravnih ali nadzornih odborih podjetij;
- finančne dohodke v tujini;
- dohodke, ki so podvrženi ločenemu obdavčenju, razen v primeru, da se odločimo za redno obdavčevanje.

Te poenostavljene možnosti za prijavo dohodkov pa se ne morejo poslužiti:

- imetniki številke davka na dodano vrednost, razen kmetov,
- člani družb oseb, osebe, ki niso zaposlene v obdobju od aprila do julija leta 1999;
- osebe, ki predstavljajo pri-

javo namesto mladoletnikov, umrlih ali zakonsko preklicanih oseb;

- osebe, ki v letu 1998 in v letu 1999 nimajo stalnega bivališča v Italiji.

Za izpolnitev in končni obračun se lahko obrnemo na delodajalca, če se je le-ta odločil, da bo svojim uslužbencem nudil tudi to storitev, ali na katerega izmed pooblaščenih centrov CAF (*centro di assistenza fiscale*), ki so se v zadnjih letih močno razširili in številčno okrepili. Ko se odločimo za tako poenostavljeno prijavo, se moramo torej prijaviti delodajalcu ali kakemu centru.

Poenostavljena prijava prinaša davkoplačevalcu več prednosti. V prvi vrsti je davkoplačevalec rešen dolgih in zahtevnih računov, ki jih predvideva izpolnjevanje davčne prijave UNIKO. Njegova naloga je namreč le ta, da predstavi obrazec 730, iz katerega izhajajo njegova plačila in dav-

Kot vsako leto se bomo tudi to pomlad spoprijeli z davčnimi prijavami. Ker se zapadlosti naglo bližajo, je prav, da pogledamo po novostih in se počasi pripravimo na ta dogodek.

čni odtegljaji, kar prepiše iz modela CUD (bivši 101 ali 201), doda morebitne stroške, ki jih lahko odbije (npr. zdravniški stroški, premije življenjskega zavarovanja, pasivne obresti ipd.), vstavi dohodke od nepremičnin ter vse ostale dohodke, ki jih prejema. Delodajalec ali center CAF pa bo sam poskrbel za predelavo podatkov in za obračun dolžnega zneska ali za izračun terjatve.

Druga prednost je ta, da za vsa plačila (junjski saldo in predjem ter novembski predjem) poskrbi direktno delodajalec, če smo se obrnili

nanj za izpolnitev prijave oz. po nalogu centra CAF, ki sporoči delodajalcu davkoplačevalca, koliko naj svojemu uslužbencu odtegne od plače za kritje dolga do države. Seveda se zgodi tudi obratno: če se davčna prijava zaključi s terjatvijo do države, kar pomeni, da nam je delodajalec že med letom odtegnil preveč, bo davkoplačevalec prejel odgovarjajoči znesek že s prvo plačo po prijavi, in mu ne bo treba čakati pet in več let kot pred leti.

Posebne pomena pa je tudi novost, da lahko zakonca predstavita model 730 skupaj. Do lanskega leta to ni bilo možno, od letos dalje pa lahko zakonca predstavita prijavo 730 skupaj in to ne glede na dejstvo, ali je zakonec v davčno breme ali ne. Da lahko predstavita prijavo skupaj, je dovolj, da odgovarjata oba zgoraj navedenim pogojem. V prijavi pa morata označiti, čigavo plačo naj davčna uprava obremeni za dolžni znesek in v kolikih obrokih, oz. s či-

gavo plačo naj vrne presežek plačanih davkov. Če se izjavi zakoncev ne ujemata (npr. eden bi rad prejel povračilo na eno plačo in drugi na drugo ali eden bi želel plačati v treh obrokih in drugi v enem samem), prevlada mnenje naslovljenca davčne prijave.

Kaj mora storiti davkoplačevalec, da lahko izpolni model 730?

Davkoplačevalec mora do 30. aprila 1999, če se pri prijavi dohodkov poslužuje svojega delodajalca, oz. do 31. maja 1999, če se poslužuje centra CAF, predstaviti obrazec 730, iz katerega izhajajo vsi njegovi dohodki oz. odbitni stroški. Model lahko izpolni sam ali pa se poslužuje pomoči, ki mu jo nudi center CAF. Skupno z obrazcem 730 mora predstaviti tudi model CUD (bivši Mod. 101 oz. 201) in vso dokumentacijo, iz katere izhajajo odbitni stroški, poleg tega pa mora predstaviti tudi potrdila o plačanih predjemih v letu 1998 (junija in novembra), ter model 730 ali UNIKO iz prejšnjega leta, če iz le-tega izhajajo morebitne terjatve do države. Modelu 730 moramo priložiti še obrazec, iz katerega za določitev osmih promilov raznim verskim skupnostim in štirih promilov političnim strankam.

Davkoplačevalec bo prejel kopijo prijave s celotnim obračunom do 15. junija 1999, če mu je obračun izpolnil delodajalec, oz. do 20. junija 1999, če se je obrnil na center CAF. Davkoplačevalec bi moral prejeti kopijo pregledati in ugotoviti napake, ki so morebiti nastale pri prepisovanju podatkov ali pri obračunu. S tem so se težave, ki jih davkoplačevalec ima z davčno prijavo, končale. Z julijsko plačo bo še poravnal svoj dolg, s čimer bo lahko do naslednjega novembra pozabil na te obveznosti. Od novembrske plače pa bo delodajalec odtegnil znesek za kritje predjuma. Če je davkoplačevalec novembska plača premajhna, bo preostali znesek odtegnil od decembrske.

Če se morda zgodi, da se v teku leta dohodkovne sposobnosti davkoplačevalca spremenijo ali da se je povečal obseg odbitnih stroškov, ima le-ta možnost, da do konca septembra 1999 sporoči delodajalcu ali centru CAF, da se je njegovo stanje spremenilo in da bi moral zaradi tega plačati nižji novembski predjem. V tem primeru bodo skupno s centrom CAF oz. z delodajalcem spet obračunali dolžni znesek in predjem.

KOTALKANJE / POGOVOR: TANJA PETEANİ

LJUBEZEN DO KOTALK IN MLADIH

IGOR COTIČ

Tanja je pristopila k društvu že kot otrok, od same ustanovitve. Takoj na začetku je bilo razvidno, da se ji obeta lepa kotalkarska prihodnost. Z resnim delom je pod vodstvom Nade Devetak nizala uspehe najprej na pokrajinskih, deželni in nato celo na državnih nivojih. Lahko se ponaša s prvim mestom v prostem programu in s četrtem mestom v kombinaciji na državnem prvenstvu v Livornu. Po večletnem uspešnem tekmovalstvu je prišla do križpotja: profesionalno tekmovalje ali posredovanje osvojenega znanja domačim, mlajšim rodovom. Ljubezen do najmlajših je bil jezik, ki je nagnil tehniko v trenersko smer. Stalno se je strokovno izpopolnjevala in dosegla kot vaditeljica najvišjo stopnjo v Rimu.

Tanja, to je tvoja športna izkaznica. Zakaj si se odločila za vaditeljsko pot najmlajših?

Prehod iz tekmovalstva v trenerski svet je bil neopazen. Z mladimi imam veliko zadoščenj, še največ zadoščenj pa imam takrat, ko se mladi navdušijo in vzljubijo kotalkarska kolesca. Številni padci, majhni udarci, kaka solzica ob neuspehu ne zaustavijo mladostniške zagnanosti najmlajših.

Bi lahko prikazala delovanje skupin?

Glede na možnosti in zanimanja posameznikov smo v letošnji sezoni vaditeljice Tiziana Tomsich, Alessandra A-

Pričela se je sezona kotalkarskih tekmovalj. Obiskali smo Tanjo Peteani, vaditeljico pri KSD Vipava, ki nam je orisala plodno in bogato delovanje domačega društva. Njeno delovanje zaobjema območje sovodenjske občine. Resnost in strokovno delo privablja na kotalkališče ljubitelje kotalk tudi iz bližnje okolice, tako da je ob urah vadbe na plošči živahno in pisano.

FOTO RUMBAČA

bate in jaz razvrstile člane v tri skupine. Skupina začetnikov šteje dvajset članov, tekmovalno skupino sestavlja sedem kotalkarjev, rekreacijsko pa osem, katerim se je pri uresničevanju tradicionalne božične revije pridružil še deset članov. Tekmovalna skupina trenira petkrat tedensko po dve uri, ostali pa se zberejo dvakrat tedensko.

Krono vašega delovanja predstavlja božična revija...

Priprave na osrednjo revijo potekajo že od začetka sezone. Takrat si zamislimo temo predstave, si porazdelimo naloge. Revija bi ne bila tako uspešna, če nam ne bi starši otrok z navdušenjem priskočili na pomoč. Starši šivajo kostume, rišejo panoje in so pri tem zelo delavni. Poleg tega pa je

treba poskrbeti še za zamisel celotne predstave in za njeno glasbeno podlago. Prireditelj je na Goriškem postala tradicionalna in je obenem zelo odmevna, saj privabi številne gledalce.

Pred kratkim ste se člani KSD Vipava udeležili pokrajinskega prvenstva mladinskih kategorij. Kako ste se odrezali?

Najvišje uvrstitve so dosegli Mattia Cucovaz (prvo mesto med kadeti), Martina Quaggiato (prvo mesto med naraščajnicami), Karin Cucovaz (prvo mesto v prostem programu med kadetinjami), Monica Quaggiato (prvo mesto v kombinaciji med kadetinjami) in Isabella Lucigrai (prvo mesto med deželnimi mladinkami). Zelo dobro sta se uveljavili tu-

di Ivana Nanut in Serena Lucigrai.

Kateri pa so največji uspehi društva?

Največji dosežek je bilo prvo mesto Cristine Sirotti z Vincenzom Guglielmom iz Gradišča na tekmovalju plesnih parov na evropskem prvenstvu v Nemčiji. Mattia Cucovaz je dosegel pred dvema letoma odlično prvo mesto na državnem prvenstvu v Bologni. Isabella Lucigrai pa si je pred kratkim priborila v prvenstvu deželni mladink prvo mesto in pravico do nastopa na državnem tekmovalju, ki bo julija v mestu Bari.

Katerim osnovnim kotalkarskim prvinam boš v prihodnje posvetila več pozornosti?

Skoki, piruete povzročajo mladim kotalkarjem največ težav. Treba bo uriti obvladanje telesa, tako da bodo posamezni gibi izvedeni dovršeno.

Kako poteka sodelovanje z ostalimi društvi?

Zelo dobro sodelujemo z društvi iz Renč, Ronk in Tržiča. Mednarodno tekmovalje Pokal Vipava, ki ga prirejamo vsako leto, je priložnost, da se pogledajo stiki z društvi iz Slovenije, Hrvaške in Veneta.

Ljubezen do kotalk zabava veliko truda, prostega časa. Kaj načrtuješ za prihodnost?

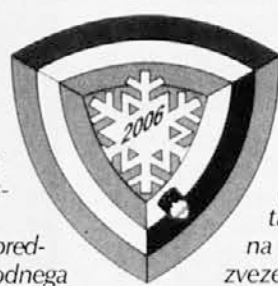
Upam, da mi bo ostalo dovolj prostega časa, da se bom lahko še posvečala najmlajšim, saj mi delo z mladimi daje veliko športnih užitkov.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE LETA 2006

ŠE DVA MESECA DO DOLOČITVE PRIREDITELJA ZOI 2006

Do odločitve o tem, kdo bo priredil Zimske olimpijske igre leta 2006, manjka še približno šestdeset dni.

19. junija bo predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) Španec Juan Antonio Samaranch v Seulu sporočil, koga so izbrali za priredilca iger. Vodilni predstavniki skupne kandidature Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in avstrijske Koroške še naprej poudarjajo svoje dobre možnosti, hkrati pa opozarjajo, da bo uspeh odvisen tudi od 15-članske komisije, ki bo odločala o prireditelju. Komisijo bo Mednarodni komitej določil dan pred končno odločitvijo. V njej imata zagotovljeno mesto nekdanji predsednik FIFE Brazilec Joao Havelange ter predsednik ocenjevalne komisije MOK Japonec Čiharu Igaja. Poleg tega pa bo MOK določil še osem svojih članov, ki naj bi prihajali iz držav z bogato tradicijo v zimskih športih, tri predstavnike atletske komisije MOK ter po enega predstavnika nacionalnih olimpijskih komitejev in zimskih športnih panožnih zvez. Komisija bo 19. junija izbrala dva kandidata za končno glasovanje. Med izbranimi kandidatom MOK bo nato odločala skupščina MOK, ki ima trenutno 108 članov. Pred tem bodo kandidature za Zimske olimpijske igre leta 2006 imele priložnost za zadnjo predstavitev. Določeno je, da se bo Celovec predstavil kot prvi. Prav od te predstavitve naj bi bilo po mnenju vodilnih veliko odvisno. Po Celovcu se bodo predstavili še Zakopani, Helsinki, Sion, Pordena in Turin. Skupna kandi-

datura je že napovedala zadnje akcije "predvolilnem obdobju". Zdaj bo začela kampanjo po Ameriki, prav tako pa računajo na pomoč Evropske zveze, saj so v Celovcu prepričani, da je najboljša kandidatura s tega območja. Poleg tega so v Celovcu tudi medijsko aktivni, med drugim so se s satelitsko televizijo n-tv dogovorili za serijo oddaj o skupni kandidaturi.

Slovenski organizacijski odbor za pripravo Zimske olimpijske igre treh dežel leta 2006 se je s predsednikom kluba slovenskih olimpijcev Mirom Cerarjem dogovoril, da bodo slovenski udeleženci olimpijskih iger sodelovali in pomagali pri promociji kandidature "brez meja" oz. kandidature Celovca. Dvajset do trideset slovenskih športnikov bodo tako imenovali za "ambasadorje kandidature". Vsak bo imel svojo izkaznico in veliko promocijskega materiala, kot so nalepke in svinčniki. Tako bodo športniki izrazili podporo kandidaturi in se osebno vključili v akcijo za pridobitev kandidature.

Najstarejši olimpijonek Leon Štukelj pa je podpisal pismo, s katerim poziva člane Mednarodnega olimpijskega komiteja in člane drugih mednarodnih športnih zvez, naj dodelijo organizacijo Zimske olimpijske igre leta 2006 Koroški, Furlaniji-Juljski krajini in Sloveniji. Slovenski organizacijski odbor bo pismo naslovil na vse člane Mednarodnega odbora ter na vse slovenske, italijanske in avstrijske veleposlanike po svetu ter na medije.

ALPIN

ODBOJKA

PREJŠNJI TEDEN SLAB ZA OLYMPIO

MARTINA HLEDE

Konec preteklega tedna se ni dobro obrestoval za igralke in igralce Olympie, saj so zabeležili kar tri poraze na štirih odigranih tekmah.

Alex Makuc poškodovan in je moral zapustiti igrišče. Domačini so tako osvojili četrty set. V tie-breaku pa so ti stalno vodili in tako tekmo tudi zmagali.

V C ligi se je moška ekipa srečala z vodilno ekipo Il Pozzo, kateri ni bila kos, saj je izgubila z gladkim 3:0. V ekipi se je poznala odsotnost standardnega igralca Janeza Terpina, ki je zaradi boleznih sledil tekmam le s tribuna. Igralci Olympie so tekmo sicer začeli dobro, saj je bila ta na začetku precej izenačena. Nato so domačini popustili, zato so gostje brez težav zmagali prvi set in nato osvojili tudi drugega in tretjega.

Dekleta druge divizije so bila na gostovanju v Gradišču in so domačo ekipo premagale s prepričljivim tri proti nič. Tekma je bila precej enosmerna; naše igralke so bile vedno v vodstvu z rezultatom, vendar so tudi zaradi lastnih napak dodelile nasprotnicam nekaj točk.

V ženski C ligi so naše igralke v gostih v Tolmeču izgubile tekmo s tri proti ena. Prvi set so sicer prepričljivo osvojile in že se je zdelo, da se bodo vrstile domov s tremi točkami. V drugem setu pa se je položaj popolnoma spremenil: naše igralke so precej popustile, nasprotnice so to izkoristile in reagirale, tako da so zmagale set in nato tudi tekmo.

Moška I. divizija je gostovala v Marianu. Fantje so igrali precej dobro in borbeno. Potem ko so s seti že vodili z 2:1 in četrty set 13:11, se je

PONOS SLOVENSKE MANJŠINE V GORICI

ČESTITKE SOVODENJCU!

Čestitamo dobremu možu, pridnemu očetu in enkratnemu prijatelju, ki že vrsto let sodeluje v sovodenjskem športnem društvu, mu pomaga in se trudi za njegov obstoj in za njegove časovno čimdalje uspehe. Ta športni delavec resnično zna zelo dobro usklajevati svoje številne obveznosti in skrita veselja z delom in družino. In prav enotnost družine mu je zelo pomagala za doseg priznanja, o katerem bomo spregovorili v naslednjih vrsticah.

Govorimo o pristnem Sovodenjcu, Davorinu Peliconu, katerega neugasljivo veselje, ki je vzplamtelo že v ranih, otroških letih in se torej trdno in nepretrgano vleče že več kot 40 let, sta nogomet in sodelovanje pri športnem društvu Sovodnje. Začel je kot odbornik, potem ga je odbor imenoval za blagajnika, nato za podpredsednika; danes vestno opravlja funkcijo predsednika nogometa Sovodnje. In prav v tem sklopu trdnega in dolgega športnega veselja, zavzetosti in z leti tudi truda

FOTO RUMBAČA

mu je 10. aprila letos v hotelu Holiday Inn v Rimu predsednik vsedržavne FIGC odv. Luciano Nizzola podelil priznanje za zavzetost, s katero že toliko let skrbi za domače športno društvo. Prejel je zavodljiv stisk roke, zaslužen zapisano priznanje in doživel nekaj nepričakovanega, življenjsko enkratnega in nepozabnega.

KOŠARKA

KLJUB PORAZU JE JADRAN ČETRTE NA LESTVICI

V zadnjem kolu košarkarske C lige se je Jadran Nuova Kreditna v gostih pomeril proti ekipi Don Bosca v povratnem tržaškem derbiju. Jadranovci so tudi drugo tekmo proti "salezijancem" izgubili (poraz so doživeli tudi v prvem delu prvenstva) z izidom 58:54. Domačini so bili stalno v vodstvu, čeprav se jim je Jadran večkrat približal. V drugem polčasu je moral Arena z igrišča zaradi poškodbe (ki pa ni tako huda, kot so mislili na začetku).

Kljub porazu so Jadranovci pristali na četrtem mestu na lestvici. Sedaj bodo v play-offu oz. končnici prvenstva za napredovanje v višjo ligo že v soboto, 24. t.m., igrali proti ekipi Artene iz Pordenona.

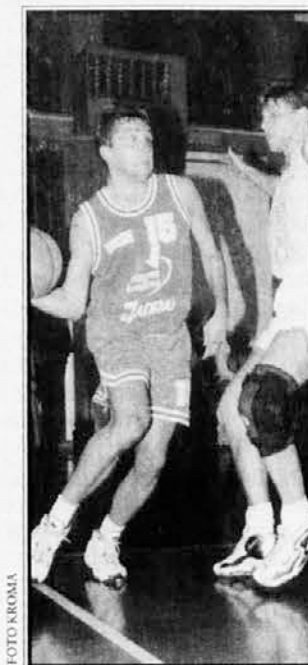

FOTO KROMA

15

ČETRTEK
22. APRILA
1999

SRBI MORAJU OBRAČUNATI...

Si imel vtis, da srbsko vodstvo namenoma in načrtno usmerja reke prebežnikov s Kosova tudi na ozemlje Črne gore, da bi postali vzrok destabilizacije te republike?

O tem ni nobenega dvoma. Srbsko vodstvo se je že večkrat izkazalo za popolnoma nehumano. Najprej na Hrvaškem, kjer so sistematično uničevali in zanižali hrvaško identiteto, v Bosni s tem, kar se je pač tam dogajalo, na Kosovu so do sedaj dosegli najvišjo stopnjo zatiranja in izničevanja, čeprav imajo na žalost še ogromno negativnih rezerv. Gotovo je, da Milošević načrtno izkorišča begunce v najbolj nizkotne namene. Predvsem pa se v Beogradu neprestano lažejo in spet lažejo. Držijo se načela, da stokrat ponovljena laž postane resnica.

Naš sogovornik Fabio Gergolet

Kakšno je po vašem razpoloženju Črnogorcev do avtonomije Kosova?

Govoril sem s številnimi ljudmi, tudi s šefom črnogorske opozicije Predragom Bulatovićem, ki je eden od 50 tisoč ljudi, ki se v Jugoslaviji pišejo Bulatović, med njimi je tudi obrambni minister Pavle Bulatović. Sam mi je zagotovil, da so za avtonomijo Kosova. Dvomim, da je prosrbski "lobby" za avtonomijo Kosova, ker bi sicer ne prišli do teh stvari, katerim smo danes vsi priča. Kljub vsemu pa mislim, da je večina Črnogorcev za avtonomijo Kosova, ker se zaveda, da gre za pozitivno reševanje problema. S tem da bi dali avtonomijo Kosovu, bi bili tudi Črnogorci sami bolj razbremenjeni pred pritiskom, ki so ga sedaj deležni in jih sedaj objektivno postavlja na rob državljanske vojne in na rob vojaškega udara.

Je tudi v Črni gori opaziti oziroma čutili prisotnost Osvoobodilne vojske Kosova?

Ne, ne čuti se je, a to, kar pravim, je malo pomembno, ker sem bil v Črni gori premalo časa in tudi nisem mogel preveriti vseh informacij. Jasno pa je, da begunci, ki pridejo v Črno goro, pustijo tu samo ženske, ostarele in otroke, moški pa odidejo v Albanijo, kjer se pripravljajo, da bodo odšli na Kosovo. Oni bodo dejansko kopenske sile zveze NATO, kot se je to zgodilo na Hrvaškem in v Bosni.

Bodo letalski napadi po vašem "ukrotitvi" Miloševića in njegovega režima?

Letalski napadi lahko prispevajo nekaj k ukrotitvi tega velikega zločinskega aparata, ki ga je Milošević ustvaril, postavil, financiral in bodril vsa ta leta. Lahko prispevajo k zmanjševanju vpliva tega zločinskega aparata. Jasno pa je tudi, da letalski napadi ne bodo zadoščali in bo potrebno dobro razmisliti o kopenskih silah in njihovi uporabi na Kosovu.

Koliko časa bo po vašem še trajalo to?

Mislim, da je najbolj pametno, če smo optimisti. Srbi so sedaj še pod stresom in še lahko odgovarjajo z mitingi in podobnimi stvarmi. Prišel pa bo trenutek, ko bodo tudi oni pogledali resnici v oči in bodo videli, kam jih je njihov vodja pripeljal v vseh teh letih, in bodo na Kosovu nameščene NATO-ve in ruske vojaške enote in se bo stvar pričela umirjati. Takrat bodo Srbi sami obračunali z diktatorskim režimom, ki je povzročil že toliko gorja in trpljenja. Na misel mi prihaja stari komunist Stambolić, ki je pred desetimi leti v Beogradu rekel Miloševiću, ko je s prstom pokazal nanj: "Tovariš Milošević, zavedajte se, kaj delate!"

RAFKO DOLHAR

OTROCI IZ WALESJA GOSTJE V SOVODNJAH

Sončno velikonočno jutro je privabilo na goriško železniško postajo lepo skupino sovođenjskih učencev, njihovih staršev in učiteljev ter ravnateljico. Poslovili smo se od predstavnikov valižanske osnovne šole iz Chwilogu, ki sodeluje že tretje leto z osnovno šolo Peter Butkovič Domen iz Sovodnj v evropskem projektu Comenius. Gostje so preživeli kar teden dni v Sovodnjah pri družinah osnovnošolcev.

V skupini je bilo osem otrok, dva učitelja, dve študentki pedagoške fakultete, dva predstavnika staršev. Pričakovali smo jih v nedeljo, 28. marca, ob 21. uri, a so se pripeljali šele v ponedeljek ob šestih zjutraj. Veliki zamudi je najverjetneje botrovala vojna na Balkanu - poleti bombnikov iz Velike Britanije nad Jugoslavijo. Zaradi tega je letalo iz Velike Britanije odletelo šele okrog polnoči namesto ob petnajstih. Med požrtvovalnimi sovođenjskimi starši se je v nedeljo zvečer ustvaril pravi mrzlični "obveščevalni most", tako da so si veržno sporočali, kdaj bo pričakovano letalo končno zapustilo London in odletelo proti Benetkam. Tako je v nočnih urah neustrašna "karavana" avtomobilov potovala pod nadležno ploho proti beneškemu letališču, pričakala zaspale Valižane in jih srečno pripeljala v Sovodnje. Snidenje v Benetkah je bilo vsekakor navdušeno, kot se spodobi, saj je zavihrala v pozdrav tudi valižanska zastava. Načrtovan ponedeljkov program v šoli: slovesen spre-

jem, "lov na zaklad" - zanimivosti sovođenjske vasi, vse to je odpadlo, ker so Valižani utrujeni spali po gostujočih domovih. Popoldne je bil na sporedu izlet v Miramar z ogledom razstave tropskih metuljev in gradu. Ob 19. uri so se na Stadionu 1. maja v Trstu zbrale za skupni Comenius day vse štiri šole, ki sodelujejo v projektu Comenius. Vsaka se je predstavila s svojim programom. Vzdušje je bilo veselo in polno navdušenja, ki povezuje v skupno čutenje. Torek je bil posvečen obisku zgodovinskega jedra Gorice, in sicer peš s Travnika po Raštelu na grad, ogled muzeja in razstave. Pripravo na obisk je prispeval Zdenko Vogrič, strokovnjak na tem področju, ki je gostom in sovođenjskim učencem predstavil vrsto diapozitivov. V Gorico se se podali učenci 3., 4., 5. razreda in seveda gostje. Popoldne so se ti mudili še po trgovinah, pod večer pa so jih nekateri starši pospremili v Pevmo, kjer so lahko zajahali konje. In to jim je bilo seveda v veliko zabavo.

Sreda, 31. marca, je bil za sovođenjske šolarje zadnji dan pouka pred velikonočnimi počitnicami. Ob 8.30 je občinska uprava v Sovodnjah priredila prisrčen slavnostni sprejem valižanskih gostov na županstvu. Spremljali so jih sovođenjski vrstniki višjih razredov in učitelji. Župan Petec je orisal stanje občine in poudaril pomen spoznavanja in zblizevanja z drugimi prebivalci Evrope; s tem se preprečujejo konflikti in se ustvarjajo mir, vzajemnost, sodelovanje na celini. Odbornik Kuštrin je goste obdaril s publikacijo *Tako je bilo nekoč*, ki je nastala iz večletnega sodelovanja med šolami v občini in upravo. Ravnatelj valižanske šole pa je župan izročil tudi spominsko plaketo kot znak medsebojnega prijateljstva. Vsaka šola je nato zapela še himno naroda, kateremu pripada. Gostje in učenci drugega ciklusa so se nato udeležili predstave Martin Krpan v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Učiteljica Egle Frandolič je goste primerno pripravila na predstavo, da so ji lahko sledili, čeprav obvladajo le nekaj slovenskih besed. Sledilo je skupno kosilo v šoli in spoznavanje Sovodnj, ki je potekalo po manjših, mešanih skupinah. Zvečer pa se je sovođenjska šola prav napolnila, saj so neutrudni starši pripravili pravo pogostitev za goste in domače učence. Prišli so tudi nekateri bivši sovođenjski učenci, ki so pravzaprav prvi "zajadrali" v Comeniusov projekt. Iz Trsta so se pripeljali tudi ravnatelj SŠ Sv. Ciril in Metod Marijan Kravos z družino in koordinator projekta Marina Čebulec. Kot znano je tržaška šola eden od sooblikovalcev projekta. Lahko rečemo, da je srečanje odlično uspe-

lo, saj je potekalo v zelo sproščeni prijateljski vzdušju. Za glasbo v živo so poskrbeli kar trije muzikantje: Robert iz Gabrij in Danilo iz Štandreža s harmonikama ter valižanski oče Tim z violino. Živahni motivi so se prepletali in preskočili meje in pregrade... Domači osnovnošolci pa so se ponovno predstavili z veselimi mimično-plesnimi točkami, ki so jih pripravili na izrazno-plesnem tečaju v šoli. Naj gre tu javno priznanje ter pohvala vsem staršem, ki so večer omogočili, ga nekako "lahkotno", na tiho udeležili in pripravili res veselo srečanje, ki nam bo še dolgo ostalo v spominu. Povedati je treba, da ni veliko takih pobud po naših šolah, ki so velikokrat zgolj nekeke resne "delivke znanja- učenosti" in ne nudijo podobnih sproščenih družabnih srečanj. Gotovo zasluži priznanje tudi naša ravnateljica Nataša Paulin, ki zavzeto in požrtvovalno opravlja s sodelavkama Lauro in Nevio vse zahtevno birokratsko in organizacijsko delo v zvezi s projektom Comenius in ga aktivno podpira že od vsega začetka.

Na veliki četrtek so valižanski gostje odpotovali z vlakom na Bled in tu uživali lepote ob krasnem vremenu kar cel dan.

V petek zjutraj je na kotalkarskem igrišču na Peči potekalo sproščeno srečanje otrok, ki so ob igri in zabavi utrdili prijateljstvo, mame pa so poskrbele za malico, prevoz in nadzor. Popoldne so gostje odšli v Gradež, kjer so se ob splošnem čudenju... kopali. Povedali so, da je pri njih v poletnih mesecih morje le za par stopinj toplejše in so zato vajeni bolj mrzle vode.

Soboto so gostje posvetili celodnevni izletu v Ljubljano in Postojno. Zvečer pa so se udeležili obredov velike sobote v sovođenjski cerkvi in vstajenske procesije. Zanje je bilo vse novost, saj pri njih nimajo podobnih obredov.

In že je prišel čas vrnitve v Wales; čas oddiha za sovođenjske starše in otroke-gostitelje, saj so bili cel teden angažirani ter so se res pohvalno in odlično izkazali.

Teden bo seveda ostal trajno v spominu vsem otrokom in odraslim, saj je pomenil neposredno soočanje, sobivanje, spoznavanje z "drugičnimi" prebivalci Evrope; in to kljub nepopolnemu znanju jezika, različnim navadam in hrani, načinu življenja, urnikov... V kratkem času se je bilo potrebno privajati drug na drugega, se sporazumevati. Ostale bodo dobre in nekoliko manj dobre življenjske izkušnje. Valižanom pa kličemo: "Nasvidenje v Walesu, v Chwilogu, v zadnjem tednu maja!"

OSNOVNA ŠOLA
PETER BUTKOVIČ DOMENGORICA / GOSTOVANJE SSG
V KULTURNEM DOMU

VŽIVETA IGRA NAVDUŠILA MLADO OBČINSTVO

Velika dvorana goriškega Kulturnega doma je bila v soboto, 17. t.m., v popoldanskih urah prepolna z o-mamnimi hlapi pijače-pekočnice Zizn-šizn, čudne mešanice za zdravljenje zasvojenecv z alkoholnimi pijačami: Slovensko stalno gledališče je namreč spet prikazalo zadnjo odrsko postavitev, in sicer *Kliniko Kozarcky*, najnovejše delo dramatika in režiserja Dušana Jovanovića, ki je doživelo svojo praznovredbo prav v našem mestu na velikem odru Kulturnega centra Lojze Bratuž 15. in 16. marca letos (kot smo pred časom poročali v našem tedniku). Tokrat je v popoldanskih urah zaigralo alko komedijo za približno osemdeset mladih gimnazijcev iz Celja, ki so se pripeljali k nam prav zato, da bi okusili to svojevrstno odrsko delo, splet dogodkov, katerih protagonisti so mali ljudje; le-ti se skušajo otrestiti zapeljive omame, ki vodi edinole v pogubo.

Dijaki so s prisrčnim ploskanjem nagradili igralce - Gregorja Geca, Vesno Pernarčič, Janka Petrovca, Vladimirja Jurca, Aleša Kolarja, Alojza Sveteta, Emila Filipčiča, Nino Valič. Odrski umetniki so se s prepričljivo, živeto igro, ki ni izgubila premierkega bleska, spet preobrazili v psihološko zapletene like in zadovoljili mlado publiko.

IVA KORŠIČ